TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 41 (1548) 1979 SPALIS - OCTOBER 11 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 30 ct.

Šimtametė spauda

Esame įpratę žiūrėti į "Aušrą" kaip pirmąjį periodinį lietuvių laikraštį, pradėtą leisti Tilžėje 1883 metais. Nėra abejonės, kad "Aušros" pasirodymas buvo lemiamo pobūdžio žingsnis tautiniame lietuvių atgimime, tačiau dabar, žvelgdami į savąją spaudą išeiviniu požiūriu, pastebime, kad pirmasis lietuviškas laikraštis išeivijoje buvo "Gazieta Lietuwiszka". Ji pasirodė Niujorke 1879 metų rugpjūčio 16 dieną, taigi, ketveriais metais anksčiau nei "Aušra". Pirmasis "Gazietos Lietuwiszkos" redaktorius ir leidėjas buvo Mikas Tvarauskas, save laikęs lenku, bet norėjęs stiprinti bei gaivinti lietuvius. Deja, šis jo užmojis nebuvo ilgalaikis — po 16 numerių laikraštis nustojo ėjęs, nes turėjo tik 132 prenumeratorius. Po poros metų tas pats leidėjas bandė laikraštį atgaivinti, išleido dar 25 numerius vardu "New Yorko Gazieta Lietuwiszka" ir galutinai jį sustabdė. Šis užmojis atėjo iš buvusio mokytojo, gimusio Kupiškių k., dalyvavusio 1863 metų sukilime ir pabėgusio nuo rusų keršto į Ameriką. Jis jautė reikalą gaivinti bei stiprinti lietuvius, bet pats, matyt, tautinio sąmoningumo nedaug teturėjo ir buvo linkęs į uniją su lenkais. Bandė ta linkme veikti Niujorke, leido dvikalbį laikraštį "Unija", vėliau ir lenkišką laikraštį, bet niekur neįsitvirtino.

IŠ MINĖTŲ duomenų matyti, kad š.m. rugpjūčio 16 d. suėjo šimtas metų nuo pirmojo lietuviško laikraščio įsteigimo JAV-se ir aplamai išeivijoje. Tai stambi sukaktis, kurios nederėtų praleisti nepastebėjus. Prie šios sukakties jungtina ir antrąjį, būtent, 75-rių metų spaudos laisvės atgavimo sukaktis (1884—1904—1979). Ši dviguba sukaktis, apimanti ir Lietuvą, ir jos išeiviją, turėtų būti puiki proga giliau pažvelgti į lietuviškosios spaudos praeitį, dabartį ir ateitį. Tokioje perspektyvoje galėtų ne tik spaudos žmonės, bet ir plačioji visuomenė žvelgti į lietuviškosios spaudos likimą. Kol kas tos spaudos turime apsčiai, bet negalėtume pasakyti, kad apsčiai turime ir skaitytojų, kurie sudaro finansinį pagrindą. Tai bene svarbiausias išlikimo elementas. Gali būti geriausi redaktoriai, šauniausi bendradarbiai, bet jei nebus skaitytojų, laikraštis negalės gyvuoti. Juk ir "Gazieta Lietuwiszka" negalėjo įsitvirtinti, turėdama vos 132 prenumeratorius. Ir dabar turėtų likviduotis kiekvienas laikraštis, palikęs su šimtine ar kiek daugiau skaitytojų. Dėlto plačiosios visuomenės nusiteikimas spaudai yra lemiantis dalykas. O to nepalankaus nusiteikimo visuomenėje yra nemažai. Vieniems lietuviškoji spauda atrodo nereikalinga dėl perdidelio jų pačių "mandrumo", kitiems — dėl permenko tautinio sąmoningumo.

VISDĖLTO neteisinga būtų aiškinti neigiamą visuomenės dalies nusiteikimą vien jos pačios menkavertiškumu. Dalis atsakomybės tenka ir pačiai spaudai. Juk negalima tikėtis skaitytojo dėmesio laikraščiui, kuris jam atrodo visai neįdomus. Taigi, čia iškyla spaudos lygio klausimas. Laikraštis turi būti bent minimaliai įdomus skaitytojui. Svarbu, kad jis rastų ką nors reikšmingo sau. Vieni jieško savo gyvenvietės žinių, kiti — politinių informacijų, treti — gerų straipsnių, ketvirti — iliustracijų, penkti — grožinės literatūros, šešti — humoro, septinti — diskusinių rašinių ir t.t. Reiškia laikraštis turi būti įvairus, kaip ir patys skaitytojai. Tą įvairumą teikia visokio žanro bendradarbiai. Jų dėka laikraštis darosi įdomus, nes pajudina daugybę stygų. Kai susidaro ryšys tarp skaitytojų, bendradarbių ir redaktorių, laikraštis darosi gyvas, nes visi jaučia bendrą pulsą. Ir atvirkščiai, kai redaktorius lieka vienas, turįs užpildyti visą laikraštį, pastarasis praranda pulsą, darosi monotoniškas, neatspindintis visuomenės nuotaikų. Dėlto svarbu, kad laikraštis būtų ne monologinis, o dialoginis. Kai visuomenė būna įtraukta į laikraščio puslapius, padidėja ir jos domėjimasis. Taigi, reikia skatinti visuomenę skaityti lietuviškąją spaudą, o laikraščių leidėjus bei redaktorius — ją tobulinti ir jausti visuomenės pulsą.

KANADOS ĮVYKIAI

Auksas ir jo kainos

Kanados iždas turi 22 milijonus uncijų aukso, kurio uncija oficialiai tėra įkainota $45. Pastaruoju metu aukso kaina užsienio rinkoje smarkiai pakilo ir vienu metu buvo pasiekusi kanadiškų $510 už unciją. Dar premjero P. E. Trudeau valdymo laikais opozicija ragino vyriausybę sulyginti turimo aukso vertę su užsienyje mokamomis kainomis. Tokiu atveju Kanados aukso atsargos, į knygas įtrauktos kaip $1,18 bilijono, valiutos išteklius iš karto padidintų iki $11,23 bilijono be jokių varžtų biudžete ir be papildomų mokesčių kanadiečiams. Šią idėją planuoja įgyvendinti premjero J. Clarko vyriausybė 1979 m. pabaigoje, kai aukso perkainojimo klausimu sprendimą paskelbs Tarptautinis Valiutos Fondas. Jo vertę pagal užsienio kainas jau pakeitė Prancūzija, Italija ir Britanija. Kitos valstybės, jų tarpe ir Kanada, vis dar laukia Tarptautinio Valiutos Fondo sprendimo.

Kanados finansų min. J. Crosbie dalyvavo dviejose konferencijose: Britų Bendruomenės šalių — Maltoje, Tarptautinio Valiutos Fondo ir Pasaulio Banko — Jugoslavijoje. Abiejose konferencijose ekonominiu požiūriu neišsivysčiusios trečiojo pasaulio valstybės reikalavo didesnės finansinės paramos iš turtingųjų valstybių, didesnių paskolų iš Tarptautinio Valiutos Fondo. Belgrade trečiojo pasaulio valstybės politinės propagandos tikslu reikalavo konferencijon įsileisti palestiniečių PLO organizacijos atstovą. Pasiūlymas buvo atmestas. J. Crosbie perspėjo tuos politinius agitatorius, kad šitokia konfrontacija gali jiems patiems padaryti žalos. Kanados pagalba neturtingoms užsienio šalims yra susieta su kanadiečių pritarimu. Jeigu kiltų reakcija prieš tokią paramą, vyriausybė būtų priversta ją sumažinti ar net visiškai sustabdyti. Dabartinė Kanados parama užsieniui siekia apie vieną bilijoną dolerių. J. Crosbie užtikrino, kad jos šiuo metu neįmanoma padidinti, kol Ka-

(Nukelta į 8-tą psl.)

ROMO KALANTOS paminklas Šv. Kazimiero kapinėse Čikagoje, pastatytas Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje. Prie pašventinto paminklo iš kairės: muz. A. Mikulskis, teis. A. Budreckas, muz. O. Mikulskienė, St. Jokūbaitis

Kalantos aikštėje Kaune

Vokiečių žurnalistė ir kunigas, kurie pamatė tikrąją Lietuvą

K. J. DĖDINAS

V. Vokietijoje plačiai skaitomas laikraštis "Deutsche Tagespost" rugsėjo 19 d. nr. išspausdino porą stambių straipsnių apie Lietuvą. Vieną jų parašė Diethilda Treffert, katalikų žinių agentūros korespondentė, neseniai aplankiusi Lietuvą, o antrąjį — hamburgietis kunigas Wilm Sanders, lankęsis rugpjūčio mėnesį Baltijos kraštuose.

Diethilda Treffert savo turistinius įspūdžius pavadino "Kalantos aikštėje Kaune" ir stambiu šriftu paryškino, kad Lietuvos katalikų 1972 m. sukilimas nėra nei pamirštas, nei numarintas.

Žurnalistė domėjosi Kauno kunigų seminarija, bet ypač susitelkė teatro aikštėje, kur 1972 m. gegužės 14 susidegino Romas Kalanta, protestuodamas prieš lietuvių religinį ir tautinį persekiojimą. "Ar Kalanta Kaune ir Lietuvoje dar prisimenamas? Ar jis kaip nors įtakoja lietuvius? Ar jo tautiečiai tebėra susiję su Kalantos laidotuvių sukilimu, kurį tik per keturias dienas nuslopino specialūs Maskvos kariniai daliniai?" — klausia stambiomis raidėmis vokiečių žurnalistė Treffert.

Prie Kauno teatro

Diethilda, palyginusi Kauną su Vilniumi ir kitais Baltijos miestais, randa jį, Kauną, simpatingu miestu, kur vaikštinėja judrūs būriai ties prekynamiais, kur vitrinose, tegul ir už murzinokų langų, matyti prekių. Vokietė turistė įžengusi į "Laisvės alėją" (taip ji parašo ir po viena nuotrauka) bando kaip nors nusiirti prie teatro aikštės. Kur ji? Diethilda paklausia rusiškai vieną praeivį. "Jo atsakymas man uždarė burną", — rašo vokietė. "Praeivis, norėdamas pasitikrinti ko klausiu, ar man pabrėžti, o gal net prieš "rusę" pasididžiuoti, manę paklausė: "Ar jūs jieškote Kalantos aikštės?" "Aš stebėjausi, — tęsia vokietaitė žurnalistė, — kaip drįso tasai lietuvis viešumoje rusų nekenčiamo sukilėlio pavardę garsiai ištarti, ir tai dar tokiai, kuri jį užkalbino Lietuvoje nekenčiama rusų kalba?!!" "Pakeliui aš dar kelis kartus klausinėjau teatro aikštės, ir visi man nurodydavo ją, kaikurie prasmingai šypsodamiesi ir nenutylėdami Kalantos pavardės".

Kaip atrodo toji Kalantos aikštė? Nedidelė, apsaugusi liepomis ir klevais, jos viduryje, medžių šešėliuose, mažutis tvenkinukas. Gal kaip tik ant jo krašto padėjo Kalanta savo baisios mirties priežastį paaiškinantį raštelį. Pagal žurnalistę, Kalanta vykusiai pasirinko tokią aikštę savo mirčiai: aplinkui prekynamiai, knibžda kauniečiai, prie pat "Laisvės gatvės" ir prie Vykdomojo komiteto. Visa tai teikia tai mirčiai giliai pramingą simbolinį foną. Pagaliau juk nepertoli ortodoksų stiliaus šventovė, nors išniekinta, t.y. paversta muzėjumi, bet vistiek jos kupoluose dar spindi kryžiai.

Pogrindžio žmonės

Vokiečių žurnalistė eina dar toliau. Ji jaučiasi kauniečių drąsa savo Kalantą viešai išpažinti sužavėta, giliai paveikta. Ji pastebi, kad po paviršutinišku miesčionių gyvenimu turi slypėti kažkas gilesnio bei rimtesnio. Kai vakare Diethilda susitiko su "Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos" atsakingaisiais, patyrė, jog tikintieji prisiglaudę pogrindyje, kur gali puoselėti savo religinį gyvenimą taip ir tiek, kiek prasminga. Jo valstybinės įstaigos jau nebeužgriebia. Per 40 "Babilono nelaisvės" metų juk reikėjo išmokti sugyventi su ateistiniu smurtu. Vokiečių žurnalistei iš viso paaiškėjo, kad lietuvių tauta dar 78 % katalikiška, nors velka skausmų kryžių.

Kad sovietinė valstybė bejėgė prieš lietuvių tikinčiųjų atsparą, matyti jau iš virtinės "religijos reikalams įgaliotinių". Po storžievio ir netaktiško Rugienio atėjo Maskvoje treniruotas Tumėnas, kaip ir Rugienis, sudužo į "Kroniką". Jiedu ne tik nenutildė "Kronikos", bet dar daugiau — paskatino ir kitus pogrindžio leidinius. Judviejų pėdsekys Anilionis savo karjeros pradžioje irgi iškilmingai atstatė krūtinę prieš "Kroniką", bet ligi pietų laikomos Mišios, ir tai Pagal "Deutsche Tagespost", Anilionis tikybinę įtampą tiek paaštrino, kad jau gresia atviros konfrontacijos pavojus.

"Deutsche Tagespost" žurnalistė stebisi lietuvių maldingumu. Ir šokiadieniais gausokai lankomos pamaldos, net ir jaunimo. Žurnalistė pastebėjo, kaip Aušros Vartuose nuo ryto ligi pietų laikomos Mišios ir tai kunigų ne tik sau, bet ir gausiems maldininkams. Vokiečių turistai patyrę, jog Aušros Vartuose saugoma popiežiaus Jono-Pauliaus II kardinoliškoji biretė.

Vidus ir išorė

Žurnalistei Diethildai atrodo, jog baltiečiai yra konservatyvūs katalikai — kunigai nusisukę nuo žmonių laiko Mišias, tikintieji dar nedrįsta ranka priimti Komunijos. Tai smulkmenos, rašo vokietė, nes tikėjimas pilnas, gyvas, veržlus. Viena jauna mokytoja žurnalistei tvirtinusi, kad ji, kaip ir beveik visi lietuviai, esanti tikinti katalikė. Kai

(Nukelta į 9-tą psl.)

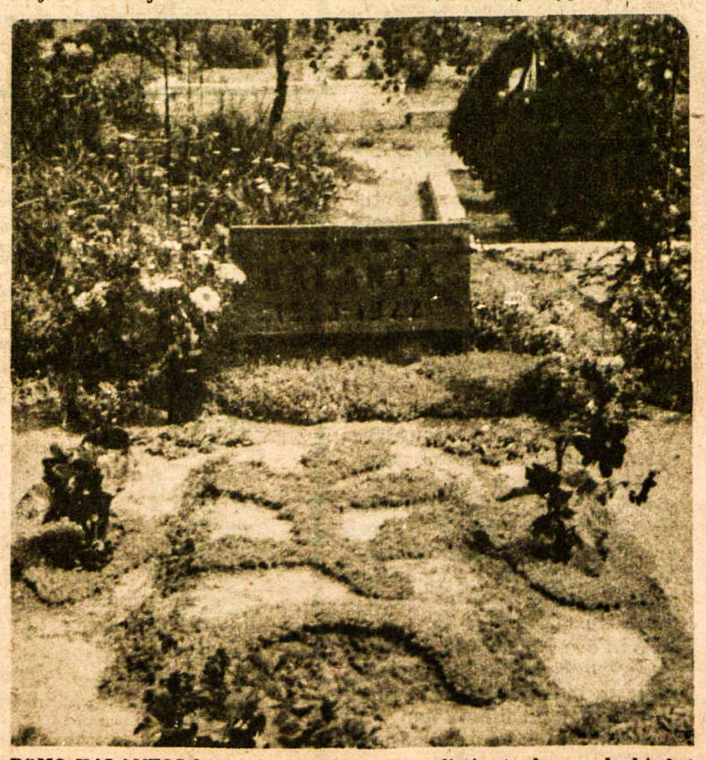

ROMO KALANTOS kapas, kurio vokiečių žurnalistė, atrodo, neaplankė, bet lietuvių yra nuolat lankomas ir puošiamas

Pasaulio įvykiai

POPIEŽIUS JONAS PAULIUS II JUNGTINIŲ TAUTŲ VISUMOS posėdyje pasmerkė dabartinį pasaulio ginklavimąsi, kuris gali baigtis nauju karu, pasisakė už tarptautinę Jeruzalės miesto kontrolę, žmogaus teisių gerbimą. Jo teigimu, paskatą žmogaus teisių deklaracijai sudarė milijonų kančios tokiose stovyklose, kaip Auschwitzas, kurių žmonija neturėtų užmiršti. Ši deklaracija privalo likti Jungtinių Tautų organizacijos pagrindu. Kai popiežius Paulius VI lankėsi Jungtinėse Tautose 1965 m. spalio 4 d., ši organizacija turėjo 117 narių, kurių skaičius dabar yra pakilės iki 152. Ir tada, ir dabar popiežiaus kalbą savo nedalyvavimu boikotavo komunistinės Albanijos atstovai. Šimtatūkstantines minias Jonas Paulius II sutraukė visose JAV aplankytose vietovėse. Pirmą kartą Vatikano istorijoje jis buvo priimtas JAV prez. J. Carterio Baltuosiuose Rūmuose. Savo kalbose jiedu pasisakė už ginklavimosi varžybų sustabdymą, pagalbą tremtiniams, žmogaus teisių respektavimą visame pasaulyje, taiką, tautų bendradarbiavimą. Savo pamoksluose Jonas Paulius II palietė ir kaikuriuos kontroversinius klausimus, pasisakydamas prieš ištuokas, negimusių kūdikių žudymą, moterų šventinimą kunigėmis, leidimą tuoktis kunigams. Jo pamaldas Vašingtono aikštėje bandė sustabdyti reklamos ateizmo propagavimu siekianti M. O'Haire, kreipdamasi į vietinį teismą. Pasak jos, tūkstantinė minia, susirinkusi toje aikštėje, pažeistų JAV konstituciją, pagal kurią religija yra atskirta nuo valstybės. Teisme šiai ateistei buvo pareikšta, kad katalikai turi lygiai tokias pat teises į minėtą aikštę kaip ir kiti amerikiečiai.

Vokietijos parlamentarus, saugumiečius ir netgi telefonu kalbėjosi su kancleriu H. Schmidtu. Jie buvo prašomi nuodugniai ištirti V. Česiūno dingimą. VLB krašto valdyba ragina kitų šalių Lietuvių Bendruomenių vadus su panašiu prašymu kreiptis i vietinius V. Vokietijos konsulatus bei ambasadas. Dėl pagausėjusių pabėgimų Sovietų Sąjunga visiškai sustabdė savo menininkų gastroles užsienyje. Į JAV nebuvo išleistas simfoninis Maskvos orkestras, o dabar išvyką į Švediją ir Norvegiją atšaukė garsusis Sovremenniko teatras Maskvoje.

Bado streikas

Bado streiką Varšuvos Šv. Kryžiaus šventovėje buvo paskelbusios dvi Lenkijos disidentų grupės — Socialinė Savigyna ir Pilietinių Teisių Sąjūdis. Badavimu jos protestavo prieš disidentų suėmimus Lenkijoje ir Čekoslovakijoje. Badaujančių eilėse buvo poetė A. Kowalska, aktorė H. Mikolajska, istorikas A. Mičnikas, pedagogas J. Kuronas ir sociologas J. Litynskis. Pastaruoju metu Lenkijoje buvo suimti disidentai E. Zadrozynskis ir A. Wojciechowskis, priklausę Tarptautinės Amnestijos organizacijai, Čekoslovakijoje — kovotojas už žmogaus teises R. Battekas.

Dingo be žinios

Irkluotojas Vladas Česiūnas, Muencheno olimpiadoje 1972 m. laimėjęs aukso medalį, rugpjūčio 16 d. pasiprašė politinės globo V. Vokietijoje, atvykęs kaip turistas į irklavimo varžybas Duisburge. Ši globa jam buvo suteikta. V. Česiūnas apsigyveno Altenos miestelyje prie Duisburgo ir lankė vokiečių kalbos kursus Goethės institute. Išėjęs į juos rugsėjo 13 d., namo nesugrįžo. Apie paslaptingą šio lietuvio dingimą rašė vokiečių spauda, informavo radijas. Spėjama, kad jį pagrobė ar galbūt nužudė sovietų agentai. VLB krašto valdybos pirm. A. Šmitas dėl šio incidento kreipėsi į V.

Aktoriaus kalba

1940 m. birželio 4 d. audringą kalbą Britanijos parlamente pasakė premjeras W. Churchillis, žadėdamas kovoti Britanijos pakrantėse, kalvose ir niekada nekapituliuoti. Šią istorinę kalbą vėliau transliavo BBC radijas. Praėjusią savaitę paaiškėjo, kad transliacijai buvo panaudotas aktorius N. Shelley, talentingas W. Churchillio imitatorius. W. Churchillis tada buvo labai užimtas ir savo kalbos negalėjo įrašyti magnetofono juostelėn. Niekas šios apgaulės nebuvo pastebėjęs.

Ginkluoja salas

Sovietų Sąjunga II D. karo pabaigoje užėmė keturias nedideles Japonijos salas prie pagrindinės Hokkado salos. Japonijos krašto apsaugos min. G. Jamašita pranešė ministerių kabinetui, kad tose salose yra įsitvirtinusi viena sovietų 10.000 karių divizija su kovos malūnsparniais, sunkiąja artilerija, priešlėktuvinėmis patrankomis. Dėlto buvo pareikštas protestas Sovietų Sąjungos ambasadoriui D. Polijanskiui, kurio jis nesutiko priimti, nes tai esąs kišimasis į Sovietų Sąjungos vidaus reikalus.

Šacho knyga

Irano šachas M. R. Pahlavis, šiuo metu gyvenantis Meksikoje, ruošia spaudai savo atsiminimus, kurie bus išleisti Paryžiuje. Šioje knygoje jis žada atskleisti daug įdomių detalių apie ajatolą R. Chomeinį, kaikuriuos jo šalininkus, sovietų KGB agentų bandymą pinigais įsigyti Irano palankumą Sovietų Sąjungai.

Šiame numeryje:

Šimtametė spauda
Šimtas metų nuo pirmojo lietuviško laikraščio išeivijoje

Kalantos aikštėje Kaune
Vokiečių žurnalistų pokalbiai dabartinėje Lietuvoje

Tai ne ekskursijos
Popiežiaus kelionių paskirtis — apaštalinė misija

Studentiškos dienos Vilniuje
Buvusios studentės pergyvenimai Lietuvos sostinėje

Laiškai iš Sibiro
Paulaičio ir Sadūnaitės laiškai iš 39 "Aušros" numerio

Atgarsiai grįžus iš Lenkijos
Italų spaudos komentarai ryšium su popiežiaus kelione

Ko reikia Lietuvos tikintiesiems?
Kunigų grupės pareiškimas naujausioje "Kronikoje"

Liaukimės gniaužę kepures!
Lietuvių-žydų klausimas išeivijoje tebėra aktualus

Žmogaus kelias mūsų laikų literatūroje
Gilieji žmogaus likimo pėdsakai rašytojų veikaluose

Kanadiečių trijulė Amerikoje
Čapkauskienė — Strimaitis — Govėdas: kūrybingi muzikai

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $14, pusmetinė — $7.50. Rėmėjo prenumerata $20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $14.00 per year, $7.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Tai ne ekskursijos

Popiežiaus Jono-Pauliaus II kelionės, lankymas įvairių Italijos vietų yra ne kas kita, kaip bandymas patikrinti vietos katalikų bendruomenių dvasinę sveikatą. Jo įvairių vietų lankymai yra drauge aplinkos pažinimas. Dėlto jis nuolat juda. Romos parapijų lankymas, maldingos kelionės į žymesnes šventoves, netgi ilgos kelionės (Meksika, Lenkija, Airija. JAV-ės) parodo krikščionims tikrovę, kuri iki šiol buvo beveik užmiršta. Su popiežium Jonu-Paulium II K. Bendrija įgavo naują veidą. Vyksta tiesioginis tikinčiųjų kontaktas su vyriausiu Ganytoju. Tas kontaktas yra juo labiau ryškus dėl popiežiaus Wojtylos labai simpatiško charakterio, kuris yra jo charizmatinė savybė.

Popiežius Jonas-Paulius II rugsėjo 8 d. buvo nuvykęs į Loretą pavesti Marijai savo būsimos kelionės į Airiją, į Jungt. Tautas ir Ameriką. Kelionė su kaikuriais "nežinomaisiais" (ypač Airijoje) buvo susijusi su tam tikra įtampa. Tokių kelionių priešininkai ėmė skelbti gandus, kad popiežiaus Airijoje laukia netikėtumai, gal net rengiamas prieš jį pasikėsinimas. Amerikoje kilo balsai, kad popiežius šiame laisvame krašte, kur Bažnyčia atskirta nuo valstybės, neturėtų laikyti pamaldų viešose aikštėse.

Loreto Marijos šventovės artumoje popiežius ragino vyskupus, dvasiškius, vienuolius ir tikinčiuosius būti "autentiškais Marijos sekėjais". Katalikiškoms organizacijoms, kurias pavadino "krikščioniškojo gyvenimo pamatais", pabrėžė, kad pamaldumas į Mariją yra visiškas atsidavimas Dievui. Aiškindamas šūkį "Ad Jesum per Mariam" (į Jėzų per Mariją), pacitavo II Vatikano santarybos konstitucijos "Lumen Gentium" vietą, kur sakoma, kad "išganinga Švenčiausios Mergelės įtaka žmonėms, kylanti iš laisvo Dievo noro ir gausių Kristaus nuopelnų . . . ne tik netrukdo tikinčiųjų vienybei su Kristumi, bet ją dar ugdo" (Lumen Gent. 60).

Šis II Vatikano santarybos žodžių priminimas nėra atsitiktinis. Yra krikščionių, kuriems popiežiaus Jono-Pauliaus II nuolatinis pamaldumo į Mariją pabrėžimas ir raginimas, priminimas Marijos vietos K. Bendrijos gyvenime nepatinka. Popiežius kaltinamas, kad "grįžta atgal", nėra laiko reikalavimų augštumoje, perdaug žiūri į praeitį. Todėl popiežius ir priminė Vatikano santarybos žodžius, kuriuos vieni yra pamiršę, o kiti aiškina pagal savo supratimą.

Savo kalbose popiežius paliečia ir kitas šių dienų aktualijas — dvasinį primatą žmogaus gyvenime, vidinio gyvenimo vertę. Vienos prieglaudos našlaičiams kalbėjo apie tikėjimo ir tėvynės idealus.

Nettune aplankė šv. Marijos Goretti, skaistybės kankinės, kapą. Savo kalboje iškėlė skaistybės vertę, kurią laicistinė kultūra išjuokia. Savo kelionių metu popiežius randa progos pagerbti tam tikrus žmonių sluogsnius. Lorete, kurio Marija yra lakūnų globėja, pagerbė lakūnus ir jų drąsų, pasišventusį darbą. Ankonoje tarė žodį jūrininkams, nuolatiniams keliautojams žmonijos tarnyboje. Ankonoje prisiminė popiežių Pijų II, kuris 1464 m. mirė Ankonoje. Tasai XV š. popiežius sušaukė Florencijos Bendrijos susirinkimą, kuriame, nors ir trumpam laikui, buvo atstatyta Rytų ir Vakarų Bendrijų vienybė. "Man malonu, — kalbėjo popiežius, — ne tik prisiminti savo pirmataką, bet drauge iš čia pasiųsti per jūras savo linkėjimus bei pasveikinimą Artimųjų Rytų tautoms, Bendrijos sūnums, taip pat ir atsiskyrusiems broliams, kurie ten gyvena. Aš trokštu pareikšti, kad 'jūsų visų pasiilgstu Kristaus Jėzaus nuoširdumu' (Pilip. 1, 8), linkėdamas, kaip ir mano pirmatakai Jonas XXIII ir Paulius VI, kad įvyktų tobula vienybė visų į Kristų tikinčiųjų ir priartėtų meilėje bei maldoje toji laiminga vienybės diena".

Iš Castel Gandolfo popiežius nuvyko į Grotta Ferrata — Rytų apeigų bazilijonų šventovę pagerbti stebuklingo Marijos paveikslo. Sveikindamas vienuolius bazilijonus, popiežius pasakė: "Jūs esate vienuoliškojo bizantiškųjų apeigų gyvenimo išraiška. Jūsų vienuolynas yra brangus perlas Romos Bendrijos vainike . . . Kadangi atstovaujate graikų vienuolynų tradicijoms, jūs turite būti jautrūs ekumeniškajam sąjūdžiui. Savo dvasia, savo pasiruošimu galite daug prisidėti prie šio idealo tiek dialogu, tiek malda, kad būtų pasiekta vienybė tarp brolių katalikų ir ortodoksų".

Taigi, popiežiaus kelionės yra ne pasivažinėjimai, bet tikra apaštališkoji misija.

J. V.

Studentiškos dienos Vilniuj

G. DUMČIŪTĖ-BREICHMANIENĖ

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Studentų nuotaikos

Prieš kiekvieną priverstinį veiksmą yra ir ataveiksmis. Vilniaus universiteto studentų nusistatymas neabejotinai buvo prieškomunistinis iš pat pradžios, o laikui bėgant vis augo. Skelbiami laisvės, lygybės šūkiai atrodė tik parodija. Nuolat kartojamos frazės apie išlaisvinimą iš "fašistų" valdžios ir užtekėjusią saulę iš rytų tapo pajuokos objektu, kai prie krautuvių susidarė eilės — trūko net maisto gaminių, kurie anksčiau buvo eksportuojami. Nors korporacijos buvo uždarytos, visi tautiniai ženklai, emblemos, vėliava — uždrausti, — daug kur kambariuose pagarbioje vietoje kabojo Basanavičiaus, Kudirkos ir kiti paveikslai, atlape buvo įsegtas kryželis ar Gedimino stulpai. Studentai susibūrė į slaptas kuopeles pogrindžio veiklai, informacijai ir stengėsi palaikyti senas tradicijas. Net toks visų mėgstamas profesorius Vincas Krėvė-Mickevičius rudens semestro pradžioje buvo boikotuojamas. Jis, nors ir trumpam laikui, buvo įėjęs į Justo Paleckio sudarytą ministerių kabinetą jo pavaduotoju ir užsienio reikalų ministeriu. Tačiau savo asmenybe ir elgesiu bei drąsia laikysena sovietų atžvilgiu jis greitai "išpirko" visus nusikaltimus.

Įsvyruodavo jis toks žemo ūgio, nepaprastai raukšlėtu veidu ir atsisėsdavo ant profesoriams skirtos pakylos, net kojomis grindų nesiekdavo, ir galva vos matydavos iš po stalo. Buvo labai šiltas žmogus, gražiakalbis — lyg dainuote išdainuodavo savo paskaitas, kurios buvo įdomios, įvairios, perpintos sąmoju. Užklaustas apie dabartinę santvarką ir melą, nebijodavo kalbėti, girdavo studentus už jų patriotiškumą, nebijojimą išpažinti savo religijos, nešiojimą kryželio ant kaklo (kartais už tai net neklausęs nieko duodavo užskaitas) ir panašiai. Jis vis sakydavo, kad po audros ateina giedra. Ir nežinia iš kur jos gali tikėtis. Studentai vėl jį pamėgo, ir auditorija buvo pilna.

Kalbėdama apie Krėvę, negaliu nepaminėti ir kito mano nepaprastai mėgstamo rašytojo prof. V. Mykolaičio-Putino, kuris, mano manymu, buvo tikra priešingybė. Jis — augštas, lieknas nedrąsiai įžengdavo į pilną auditoriją, kalbėdavo tyliai, kukliai, net akių nepakeldamas į studentus. Man susidarė įspūdis, kad jis bendrauja su žmonėmis savo raštais, ypač poezija, kurioje atveria savo platų sielos pasaulį, bet ne gyvu žodžiu. Putinas ir į politiką stengėsi nesikišti, kratėsi siūlomų jam pareigų. Man rodos, kad niekas jam nebūtų išdrįsęs pateikti tokių klausimų, kaip Krėvei.

Nelikus korporacijų, neliko ir mūsų tautinių šokių grupės globėjo. Universiteto vadovybės buvau paprašyta ir toliau grupei vadovauti. Universitetas savo lėšomis nupirko 16 puikių tautinių drabužių mergaitėms "Marginiuose". Grupė pasivadino Vilniaus universiteto grupe ir gyvavo iki pat universiteto uždarymo. Taip pat veikė ir choras, bendradarbiaudamas su tautinių šokių grupe bei kartu ruošdamas koncertus.

Pamaldos Šv. Jono šventovėje

Jeigu pavasarį taip uoliai eidavome į katedrą jos atlietuvinti, tai dabar studentų mėgstama pasidarė jiems skirta Šv. Jono šventovė. Jos fasadas kaip tik išėjo į universiteto kiemą. Šventovė buvo erdvi, puošni. Bet ne tai traukė žmonių minias. Studentams Mišias laikydavo ir patriotinius pamokslus sakydavo jaunas kunigas Alfonsas Lipniūnas. Jis pasidarė tartum jauno lietuvio patrioto idealu. Savo gražia iškalba, puikiomis drąsiomis mintimis tiesiai užburdavo visus. Pasibaigus Mišioms, spontaniškai ir galingai skambėdavo Lietuvos himnas, nors jis seniai buvo uždraustas giedoti. Nueiti sekmadienį į Šv. Jono šventovę, išklausyti kun. A. Lipniūno pamokslo atrodė, kad tai lyg patvirtinimas, jog dar gyveni ir gali laisviau atsikvėpti, dvasiškai atsigauti ir vėl grįžti į melo, pagiežos ir kerštо pilną pasaulį.

Vieną sekmadienį kun. A. Lipniūnas po pamokslo pasakė, kad NKVD jam duotas perspėjimas, jeigu bus giedamas Lietuvos himnas, jis bus suimtas. Jis neprašė himno negiedoti, tačiau niekas jo nepradėjo, nors vėliau dar ilgą laiką himnas buvo giedamas. Komunistai dar nebuvo pakankamai susiorganizavę imtis drastiškų priemonių, o ir kun. Lipniūnui pasisekė sulaukti karo su vokiečiais pradžios bei išsisukti nuo išvežimo į Sibirą. Vėliau vokiečių buvo išvežtas į Stutthoffo koncentracijos stovyklą, ten prarado sveikatą ir mirė nuo šiltinės vos karui pasibaigus.

Lietuviškų tradicijų palaikymas

Rudens semestro paskaitos, užskaitos ir kiti universiteto darbai vyko normalia vaga, nors visą laiką ėjo tyli kova tarp lietuvių studentų ir komunistuojančių žydų bei jiems prijaučiančių keleto lietuvių, kurie visiems gerai buvo žinomi ir kurių buvo vengiama. Slaptuose susirinkimuose pasiklausydavome ir užsienio žinių. Visiems atrodė, kad padėtis tik laikina, ir niekas perdaug nesirūpino. Buvo rengiami koncertai su programomis, kuriose choras atlikdavo įvairias karines, patriotines dainas. Kaikurios pasidarė net būtinos kiekviename pasirodyme: pvz. "Menas galingas ir stebuklingas. . . veršiui auksiniui papirkt nesiduos. . ." arba "Tėvynė nežus, kariai vis bus". . . ir t. t. Kildavo plojimų audra, nes kiekvienas žodis buvo prasmingas ir esamai padėčiai pritaikomas.

Vėlinių dieną nutarta aplankyti Rasų kapus, pagal lietuviškas tradicijas. Pilsudskio kapas yra pačiame Rasų kapų priekyje, kairėje pusėje prieš vartus. Lenkai net keliais ėjo prie jo lyg "stacijas" šventovėje. Lietuviai grupėmis, pasikeisdami, sustodavo prie dr. J. Basanavičiaus, M. K. Čiurlionio, pavasarį tragiškai žuvusio policininko kapų, sugiedodavo "Marija, Marija. . ." ir eidavo prie kito kapo. Tai truko visą popietę ir vakarą. Rasų kapinės skendo žvakių šviesų jūroje, o komjaunuoliai lakstė nuo vieno būrio prie kito, bandydami šiuos išsišokėlius surašyti, bet, matyt, rezultatai buvo menki.

Vasario 16 išvakarėse Vilniaus teatre visos moterys susirinko pasipuošusios tautiniais drabužiais. Studentų kambariuose buvo iškabinti ir papuošti lietuvių patriotų paveikslai, Vytis ir t.t. Tai vis buvo tylaus protesto prieš komunistus demonstracija.

Tačiau dar žiemos metu pradėjome pasigesti kaikurių studentų, kurie prapuldavo iš nakties. Vienas iš pirmųjų, man arčiau pažįstamų, buvo J. Matulaitis. Kaikurie studentai, perspėti, kad gali susilaukti panašaus likimo, paliko universitetą ir išvažiavo į provinciją. Kiti tarėsi bėgti į Vokietiją.

Rusų kalbos, marksizmo — leninizmo katedra

Prasidedant mokslo metams, net parašai buvo renkami, kad dėstomąja Vilniaus universiteto kalba turi būti rusų. Tam labai pritarė lenkai ir žydai, tačiau ir tai nevisi. Iš to niekas neišėjo, bet rusų kalba buvo įvesta privalomu dalyku, ir pradėjome mokytis skaityti bei rašyti kaip pradžios mokykloje.

Nuo pavasario semestro įvestas privalomu kursu marksizmas — leninizmas. Katedrai vadovavo iš Maskvos atsiųsti Kuznecovas ir Bulinas. Jiems padėjėjais ir vertėjais buvo paskirti 8 lietuviai, kairiųjų pažiūrų studentai, kurie nedaugiau nusimanė apie dėstomąjį dalyką, negu patys klausytojai. Kursas buvo privalomas visiems fakultetams, tad auditorijose būdavo labai daug studentų. Daug įvairiausių juokų ir anekdotų ten pasklisdavo, nes gausios auditorijos negalėjo sukontroliuoti. Po paskaitų pasipildavo daugybė klausimų. Jeigu vieni būdavo rimtesni ir stengdavosi sukritikuoti skelbiamas teorijas, kiti sukeldavo tik juoko. Pvz.: kur dingo mūsų bekonai ir sviestas, jeigu pas jus toks rojus? Kodėl jūsų karininkų žmonos tokios nuskurusios? Kodėl stovi eilės prie krautuvių? Kur religijos laisvė, jei gainiojot visus po Rasų kapines, draudžiate nešioti kryželį ant kaklo? Ko jūs bijote? ir t. t. Auditorijoje visados būdavo vienas žydas su nulinkusia ausim. Visi buvusieji studentai jį puikiai atsimena. Jis visada turėdavo atsakymą, pradėjus dėstytojams mikčioti ar paraudus. O kai jam pritrūkdavo ką sakyti, visus išvadindavo fašistais, buožėmis ir paskelbdavo, kad diskusijos baigtos.

Ši katedra, turėjusi supažindinti studentus su marksizmo — leninizmo pagrindais ir laimėti komunizmui simpatikų, savo tikslo nepasiekė. Paskaitos praeidavo nerimtai, o atėjus egzaminų laikui, klausinėdavo tie patys padėjėjai, rusams sėdint šalia. Jie nesuprato lietuviškai, o lietuviai nemokėjo rusiškai. Ištraukus bilietą, egzaminuotojai sakydavo: "Tik kalbėkite, kol nepasakysiu sustoti. Tie ruskeliai vistiek nieko nesupranta, o aš pasakysiu, kad atsakėte viską labai gerai". "Tik, prašau, nerašykite man labai gerai, kolega, nes man gėda iš marksizmo — leninizmo penketuką savo studijų knygutėje turėti". Taip 1941 m. pavasarį visi Vilniaus universiteto studentai išlaikė privalomą marksizmo — leninizmo egzaminą pažymiu "gerai".

(Bus daugiau)

• "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" metinė prenumerata nuo 1979 m. sausio 1 d. — $14. Naujiem prenumeratoriam — $10.

Padėka

Nuoširdžiai dėkojame visiems, pareiškusiems užuojautą ir užprašiusiems šv. Mišias brolio JUOZO mirties proga.

V. H. Gumauskai

Mohawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

★ Elektros reikmenys
★ Televizijos aparatai
★ Skalbiamosios mašinos
★ Vaikų baldai
★ Įvairūs kilimai
★ Šaldytuvai
★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
★ Siuvamos mašinos
★ Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 127 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Padėka

Mūsų mylimai Mamytei

iškeliavus amžinybėn, dėkojame visiems Prisikėlimo parapijos kunigams už gedulingas pamaldas, o klebonui kun. P. Ažubaliui — už dalyvavimą pamaldose. Dėkojame dr. Urbaičiui už rūpestingą gydymą ligos metu, visiems, dalyvavusiems laidotuvėse, užprašiusiems šv. Mišias, tretininkėms už dalyvavimą su žvakėmis, vargonininkui už giedojimą šventovėje, už pareikštas užuojautas žodžiu, raštu, spaudoje ir per radiją, už gėles. Dėkojame visoms ponioms už pyragus.

Dubininkų šeima

PADĖKA

Š.m. rugsėjo 7 d. iškeliavo amžinybėn brangus vyras, tėvas, senelis

A.A. PRANAS ŽILVITIS.

Nuoširdžiai dėkojame: Delhi, Ont., Šv. Kazimiero parapijos klebonui L. Kemėšiui ir kun. dr. J. Gutauskui už paskutinius patarnavimus velioniui; už maldas laidotuvių namuose, atlaikytas gedulo Mišias, gilių minčių ta proga pasakytą pamokslą ir palydėjimą į kapines Anapilyje.

Nuoširdus ačiū karsto nešėjams ir KLK Moterų Dr-jos narėms už sukalbėtą Rožinį.

Esame labai dėkingi giminėms, draugams ir pažįstamiems už aplankymą laidotuvių namuose, dalyvavimą šv. Mišiose ir palydėjimą į poilsio vietą. Ačiū už gausias aukas šv. Mišioms, Tautos Fondui, Lietuvių Fondui, "Tėviškės Žiburiams", Tillsonburgo ligoninei, vėžio ligų fondui, už gėles, užuojautas, pareikštas žodžiu bei raštu, ir visokeriopą pagalbą.

Reiškiame nuoširdžią padėką Delhi parapijos choristėms ir choristams už gražų giedojimą šv. Mišių metu.

Liekame Jums visiems dėkingi:
žmona Marija, dukterys, vaikaičiai ir žentas

PADĖKA

A†A
JURGIS DEMENTAVIČIUS,

mūsų mylimas vyras, tėvas, žentas ir uošvis, mirė š.m. rugpjūčio 21 dieną; palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje, Ontario.

Nuoširdi mūsų padėka kunigams: Lietuvos Kankinių parapijos klebonui kun. Petrui Ažubaliui, Londono Šiluvos Marijos parapijos klebonui kun. Jonui Staškui, Prisikėlimo parapijos klebonui kun. Augustinui Simanavičiui už maldas koplyčioje, atnašautas šv. Mišias Lietuvos Kankinių šventovėje laidotuvių dieną, už palydėjimą į kapines, o kunigui Petrui Ažubaliui už pasakytą giliai prasmingą pamokslą.

Nuoširdžiai dėkojame muzikams: Stasiui Gailevičiui, Jonui Govėdui, solistui Vaclovui Verikaičiui ir visiems velionies draugams choristams-ėms už taip gražų giedojimą ir vargonavimą šventovėje. Dėkojame Petrui Gulbinskui už gedulingą muziką koplyčioje.

Reiškiame nuoširdžią padėką Danai Ramanauskaitei-Chornomaz už giliai jausmingus žodžius prie kapo atsisveikinant su velioniu, Lietuvos Kankinių parapijos choristų vardu.

Dėkojame vyrų choro "Aras" choristams, budėjusiems prie karsto koplyčioje, ir karsto nešėjams.

Reiškiame gilią padėką giminėms, artimiesiems, pažįstamiems ir visiems, visiems, taip gausiai dalyvavusiems šermenyse, laidotuvėse. Dėkojame už šv. Mišių aukas, gėles prie karsto, užuojautos žodžius laiškais, per spaudą ir už visokeriopą paslaugą bei pagalbą mūsų skausmo dienose.

Nuliūdę: žmona Ona, duktė Rita, žentas Viktoras, sūnus — Vidas, Romas, marti Virginija, uošvė Ona Baliūnienė

Pranešu giminėms, kaimynams ir buvusiems Gintenių bei Platakių pradžios mokyklų mokiniams, kad šių metų rugsėjo 19 dieną pavergtoje tėvynėje Lietuvoje mirė

a†a Emilija Vitkūnienė (Vitkevičienė).

Liko jos vyras JAV-se, Lietuvoje — sūnus Kazimieras, marti Vaclova ir vaikaičiai — Judita, Alvydas, Aurelija.

Liūdintis — Antanas Vitkūnas

A†A
BRANGIAI MOTINAI
MIKALINAI MULIUOLIENEI
mirus Lietuvoje,

mūsų kuopos šauliui ANTANUI MULIUOLIUI reiškiame gilią užuojautą —

Hamiltono DLK Algirdo šaulių kuopos valdyba

MYLIMAI MAMYTEI

mirus Lietuvoje,

A. MULIUOLIUI ir jo šeimai nuoširdžią užuojautą reiškia —

Aušros Vartų parapijos choras

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ontario L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

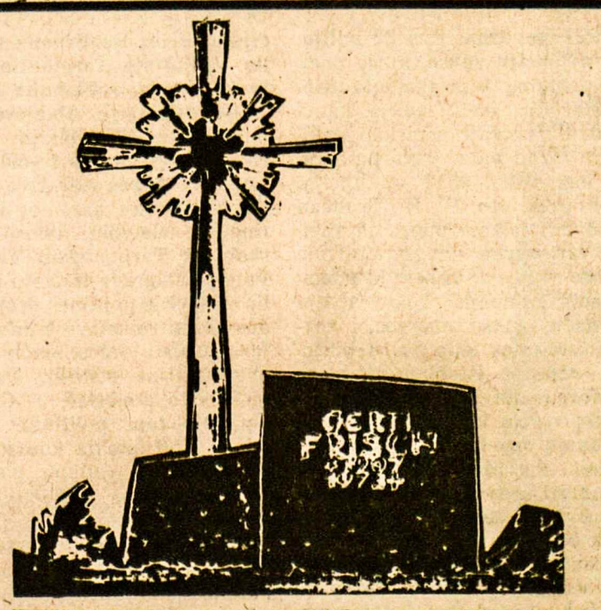

YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Lietuvos Tikinčiųjų Teisėms Ginti Komiteto nariai: kun. V. Vėlavičius, kun. kun. A. Svarinskas, kun. S. Tamkevičius, kun. J. Zdebskis, kun. J. Kauneckas

Laiškai iš Sibiro

RAŠO PETRAS PAULAITIS

Mielas Broli, Tau bent kelis žodžius iš "pragaro".

Bijau oficialiai betkam ir kiek daugiau rašyti, nes tai konfiskuoja, tai šiaip dingsta mūsų laiškai. Be to, jaučiu, kad ir mano laiškų gavėjus labiau seka ir persekioja. O norėtųsi, kad visiškai neizoliuotų, kad neatskirtų nuo mūsų Motinos Tėvynės ir nuo jos vaikų — dukrų. Bet visgi mūsų pozicijos susirašinėti gana žymiu mastu mažėja ir nyksta. Kol širdis plaka krūtinėje, jokiu būdu nenoriu priešui užleisti pozicijų. Sunkina reikalą, kad mūsų eilės retėja. Nėra jau žmonių, apie kuriuos dar būtų galima pasakyti:

Aš visas — verpetai,
Aš visas — ugnis,
Aš visas — godelėj
Dangaus kibirkštis.

Žmonės suseno, sukaršo. O ir liko tie, kuriems anksčiau mažai kas rūpėjo. Lietuvių esame 12, o iš viso šiandien mūsų kieme 130 beliko. Politinių lagerį likviduoja (nejučiomis): kas savaitę po mažą grupelę išveža į šiaurę — į Permės lagerius, o kitiems ruošia vietą Baraševe 3-5, iš kur pernai mus buvo iškraustę.

Jau Leono seniai pasigendu, ir Vinco, ir daugelio kitų. Ar tik kas blogo su jais nenutiko? Režimas vis griežtėja. Ir tie žingsniukai prie griežtėjimo daromi planingai, pamažu. Stengiamasi kiekvieną paveikti iš vidaus, kad vienas kito bijotume ir vengtume. Visos vidaus taisyklės, įstatymai, instrukcijos miglotos, dviprasmiškos, prieštaraujančios pačios sau: kad ir kažin kaip kalinys būtų nuskriaustas ir teisus, jo visais atvejais laukia administracijos nuožiūra. Gaila ir pikta klausytis bei stebėti tuos žmogėnus, kurie dar tiki jų betkokiu žmoniškumu. Viskas ir visur, net mažiausiose detalėse, nuoseklus ir sąmoningas melas bei apgaulė. Ir jie jau kitaip negali.

Bet mes šventai, nuoširdžiai tikime ir save pavedame Dievo valiai. Tik Jam vienam žinomas kančios reikalo kelias ir ačiū Jam, kad leidžia ir teikia jėgų žmonėms tuo keliu eiti.

Bučiuoju Tave, mielas Broli, ir per Tave savo mielą Tėvynę ir visus jos gerus vaikus ir dukras!

* * *

Šiemet Petras PAULAITIS švenčia Gulage 75 m. amžiaus sukaktį.

Sveikiname šia proga šį tauruį tautos sūnų, nepalūžusį lagerių košmare, šviečiantį didvyriška Dievo ir Tėvynės meile, šaukiantį visus į žygį už Tiesą. Jo sudėta kruvina auka ant Tėvynės laisvės aukuro kalbės ateinančioms kartoms, kaip lietuvis mokėjo išlaikyti tikėjimą, branginti laisvę ir už ją viską paaukoti.

O mes meldžiame Jubiliatui gausios Dievo palaimos!

RAŠO NIJOLĖ SADŪNAITĖ

"Šiandien sumušiau laiškų rašymo rekordą — rašau 37-tą laiškutį. Skolos mažėja. Rašau trumpai, po kelis žodžius. Nuotaika visų geriausia. Vakaras, pas mus 22 valanda. Einu pasivaikščioti 15 minučių po kiemą. Pasimelsiu ir miegoti! Ryt vėl budėti".

Nijolė stengiasi atsakyti į visus gautus laiškus. Per laisvą nuo darbo dieną vidutiniškai parašo po 20-30 laiškų. Po paros darbo kita para laisva. Trumpai pailsėjusi, visą laisvą laiką skiria laiškų rašymui. Jei negausite nuo Nijolės laiško, žinokite, jog arba Nijolė negavo Jūsų rašyto laiško, arba jos parašytas Jums laiškas buvo saugumo cenzorių konfiskuotas. Labai retai cenzoriai praleidžia laiškus Nijolei iš Airijos, Anglijos, Australijos, Ispanijos, Olandijos, Portugalijos ir Prancūzijos. Iš minėtų valstybių Nijolė gavo po vieną, du ar kelis laiškus. Apie pusė iš užsienio gautų laiškų yra iš Vakarų Vokietijos, nors ir jų didelė dalis konfiskuojama.

Michaela BAUMANN, gyvenanti Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje, 1978 m. balandžio 15 d. laiške Nijolei rašė: "Ar negavote laiškų iš Augsburgo vyskupo Josef STIMPFLE? Tau vyskupas rašė daugelį kartų! Jis jautriai rūpinasi Tavimi. Laiškas iš Tavęs labai pradžiugintų vyskupą". Praėjo lygiai metai po Michaelos BAUMANN laiško rašymo Nijolei, bet nė vienas Jo Ekscelencijos vysk. J. STIMPFLE laiškas, rašytas Nijolei, nebuvo jai įteiktas. "Iš Lenkijos negavau nė vieno laiško, nors žinojau, kad daug lenkų rašė. Ir iš Vilniaus Lenkijos turistų man siųstų laiškų negavau. Iš Vašingtono gavau du laiškus, bet tų laiškų man pilnai užteko, kad suprasčiau jų visų rūpestį ir norą man padėti. Labai visiems esu dėkinga!

Buvau pradėjus nerimauti, kai iš savo artimųjų, gyvenančių Vilniuje, ilgai negavau laiško. O šiandien ir man šventė! Atnešė paštą, kur tarp kitų laiškų buvo ir mano brolio Jono SADŪNO penki laiškai. Matyt, vienam laiškui "keliauti" liūdna, tai jis ir "laukia" draugų — penkiese kur kas smagiau!

Mano daug laiškučių, kuriuose yra tik po kelis sakinukus, negauna daug lagerininkų, kalinių, tremtinių, Maskvos gyventojų... Daug mano laiškų dingsta ir tolimoje kelionėje į Tėvynę Lietuvą..."

Iš 1978. VI. 15 laiško

"Labai dideli muitai už atsiųstas iš užsienio dovanas. Iš maisto ypač brangus šokoladas: plytelė — 1,20 rb., kakavos pokelis — 3 rb. Labai didelis išpirkimo mokestis už rūbus (nesvarbu, rūbai nauji ar panešioti). Paprastas, nevilnonis megztukas — 25 rb., kaprononė skarutė — 20 rb., kojinės — 5 rb. Išpirkimo kainos kaip ir parduotuvėje ar net didesnės. O mano pagrindinis atlyginimas — 75 rb. į mėnesį. Už mažą šešių kvadratinių metrų kambarėlį moku po 20 rb. (...).

Gavau iš Vakarų Vokietijos M. ESFRIED banderolę su dviem vienodais megztiniais. Megztukas, pagal 108 tarifą, nors jis panešiotas ir užadytas, įvertintas 25 rb. Turėjo išskaičiuoti iš manęs 50 rb. Talino muitinė, įkainavusi pirmą megztuką 25 rb., o antrą pagal tą patį tarifą taip pat — 25 rb. Čia pat susumavo abiejų kainą ir užrašė 50 rb. Apačioje bendrą sumą užrašė 75 rb., t. y. 25 rb. daugiau nei įkainavo. Šiandien parašiau į Talino muitinę pareiškimą, reikalaudama grąžinti man 25 rb., kurie jiems nepriklauso (...). Taip plėšikauti už panešiotus svetimus daiktus mūsų "humanistams" lyg tai ir netiktų! (...) Liepos 5 d. atsakyme iš Talino muitinės rašoma: "Muitas už banderolę apskaičiuotas teisingai. Pagal muitų taisykles, muitas už vienodus daiktus, persiunčiamus virš normos, išskaičiuojamas dvigubai". Pasirašo muitinės viršininkas V. ARUSAAR.

Taip už žiedą, gautą iš Jeruzalės ir kainavusį 10 dolerių, Nijolė turėjo sumokėti 70 rb., o už kaproninę skarutę, gautą iš Vakarų Vokietijos, muitinė nuplėšė 20 rb. Be to, daug siunčiamų daiktų siuntiniuose nerandama, o kad būtų sunkiau sukontroliuoti, iš siuntinio išvagiamas daiktų sąrašas".

* * *

Visi kriminaliniai ir politiniai tremtiniai, gavę eilines atostogas, yra išleidžiami į savo namus. Paskutiniomis žiniomis, gautomsi iš Nijolės, yra žinoma, kad rugpjūčio mėn. gavusi atostogas, Nijolė į Lietuvą atvažiuoti negalės — neleidžia Saugumas. Daugelis susirūpinę, ar Nijolei bus leista sugrįžti į Lietuvą ir pasibaigus tremties laikui?

LKB Kronika, 39 nr.

Atgarsiai grįžus iš Lenkijos

Italų spauda plačiai komentuoja Jono-Pauliaus II kelionę Lenkijon, stebi Maskvos reakciją, neužmiršdama ir Lietuvos reikalų

MONS. KL. RAZMINAS

Popiežiui Jonui-Pauliui II sugrįžus iš Lenkijos, Milano dienraštis "Il Giornale Nuovo" paskelbė 6 skilčių straipsnį: "Rytai po popiežiaus Wojtylos apsilankymo". Dienraščio bendradarbis Lucio Lami išsamiai apžvelgia aliarmuojančius ženklus, kuriais Maskva bando užmaskuoti popiežiaus Jono-Pauliaus II paliktą įspūdį.

Maskva spaudžia Giereką daryti viską, kad popiežiaus sutikimo entuziazmas neturėtų jokių politinių pasekmių Lenkijoje. Lucio Lami rašo, kad Maskva ypač negali dovanoti popiežiui už jo paskelbtą tezę, kad "Dievo teisės prasideda ten, kur prasideda žmogaus teisės." Taip pat negali dovanoti už Rytų K. Bendrijos, Lietuvos ir Ukrainos paminėjimą savo kalbose. Maskva taip pat norėtų, kad Gierekas taip susitvarkytų su Lenkijos disidentais, kaip tai padarė Čekoslovakija. Tas spaudimas prasidėjo jau seniai. Šiomis dienomis Čekoslovakijoje jau suimta net 50 "1977 chartos" atstovų, kurie kaltinami kurstymu ir savilaidos leidinių platinimu. Tai vienas žiauriausių "valymų" nuo 1972 m. Prahoje suimtas advokatas, kuris rengėsi suimtuosius ginti. "Bijomasi, — rašo italų dienraščio bendradarbis Lami, — kad toks pat likimas laukia ir Lietuvos bei Ukrainos katalikų, kurie buvo paminėti popiežiaus kalbose Lenkijoje".

Socialistų laikraštis

Apie sovietų reakciją į popiežiaus kelionę Lenkijoje rašo ir Italijos kairiųjų socialistų partijos PSI organas "Avanti". Jau popiežiui grįžus iš savo kelionės, jis sarkastiškai rašė, kad Rumunija ir Čekoslovakija nedavė leidimo savo katalikų vyskupam vykti į Europos vyskupų konferenciją Romoje. "Tai aiškus atsakymas į popiežiaus pageidavimą Lenkijoje "atidaryti valstybių sienas". Esą K. Bendrija su pagrindu rūpinasi, kad nėra laisvės komunistų valdomuose kraštuose. Kyla klausimas, ar Maskva duos leidimą Lietuvos ir Latvijos vyskupams vykti į minėtą sinodą, nors buvo pažadėjusi. . .

"Lietuva, — rašo "Avanti", — pasidarė visų dėmesio centru ir kitu atžvilgiu. Tai popiežiaus paskirto kardinolo "in pectore" atvejis. Ar birželio 30 d. konsistorijoje bus paskelbtas ir to kardinolo vardas? Visi spėja, kad tai bus lietuvis! Tai būtų pirmas kardinolas iš sovietų valdomo krašto", — pažymi socialistų dienraštis "Avanti".

Torino dienraštis "Il Nostro Tempo" pažymi, kad į IV-tą Europos vyskupų sinodą iš 24 Europos kraštų atvyko 70 vyskupų, bet liko tuščios vietos Lietuvos, Latvijos, Rumunijos ir Čekoslovakijos vyskupų. Po popiežiaus Karolio Wojtylos lankymosi Lenkijoje tai aiški Rytų reakcija, juoba, kad Lietuvos vyskupui Liudui Povilioniui leidimas vykti į Romą jau buvo duotas. . .

Gina Lietuvos reikalus

Kaip italai atjaučia Lietuvos problemas ir kaip plačiai panaudoja "Elta Press" pateikiamą lietuviškąją informaciją, parodo Romos dienraštis "Seculo d'Italia". Šis dienraštis per kelis numerius pateikė objektyvų straipsnį "Ateizmas kaip mokymo medžiaga Lietuvos mokyklose". "Tai tikrasis sovietinio komunizmo ir imperializmo veidas" — paryškinama antrinėje antraštėje. Autorius atvirai ir pagrįstai atsako į Lietuvos sovietinio švietimo ministerio A. Rimkaus bandymus įteisinti dvilypę kalbą Lietuvos mokyklose ir taip pamažu surusinti Lietuvą.

Lietuvos rusinimą pasmerkia ir įtakingas Italijos krikščionių demokratų partijos organas "Il Popolo". Jis plačiai panaudoja "Elta Press" pateiktą medžiagą apie Lietuvos rusinimą ir skelbia lietuvių tautos skundą: "Sovietinė rusifikacija sudaro gyvybinį pavojų lietuvių tautai! Mes vieni nepajėgsime apsiginti! Jei laisvasis pasaulis nepadės — mes žūsime. . ."

Seminarijom skirtas žurnalas "Seminari e Teologia" š. m. 12 nr. pateikia išsamų straipsnį "Seminarijos socialistiniame režime". Redaktorius mons. Arrigo Pintonello straipsnio įvade rašo: "Mes pateikiame čia iš "Elta Press" lietuvių informacijos biuletenio pranešimą apie vienintelės katalikų seminarijos padėtį Lietuvoje. Romos vyskupijų vadovybė neseniai skundėsi, kad Romos mieste, turinčiame tris milijonus gyventojų, dirba tik 1.000 kunigų. Lietuvos gyventojų skaičius yra gal kiek didesnis, jie gyvena plačiai pasklidę, tačiau jų sielovadoje beliko vos 500 kunigų. Ir tai ne dėl pašaukimų stokos, bet dėl sovietinių varžymų. . . Štai ką rašo apie Kauno kunigų seminariją Lietuvos kunigas Jonas Kauneckas savo pranešime" — baigia savo įžangą redaktorius ir pateikia prel. Mincevičiaus parengtą pranešimo vertimą, užimantį 5 psl.

Kitame Romos katalikų žurnale "Temi di Predicazione" (Pamokslų Temos) nagrinėjami marksizmo klausimai. Įdėtas 6 psl. straipsnis "Kas vyksta dabartinėje Rusijoje, kur valdo komunizmas?" Į tą klausimą geriausią atsakymą duoda Adutiškio parapijos klebono kun. B. Laurinavičiaus memorandumas sovietų valdovui L. Brežnevui, kurį paskelbė ir "Elta Press" itališkai. Žurnalas, panaudodamas ištisai visą tekstą, pateikia italų pamokslininkams ryškiausią medžiagą apie dabartinę sovietinę tikrovę, kuri daugeliui italų ir tikinčiųjų yra nežinoma.

Lietuva Romos televizijoje

Romos televizijos stotis TRE — "Tele-Roma-Europa" labai dažnai savo žinių programoje kalba apie Lietuvą ir gausiai panaudoja "Elta Press" informacijas. Taip pvz. liepos 27 d. programoje paskelbė, kad lietuvis sąžinės kalinys Plumpa kartu su kitais Rusijos disidentais paskelbė bado streiką dėl baisių gyvenimo sąlygų 35-tame Potmos lageryje. Kita žinia informavo italų visuomenę apie 520 lietuvių kunigų protesto raštą sovietų valdžiai dėl "Religinių bendruomenių statuto", kuris tiesiogiai siekia sunaikinti Katalikų Bendrijos veiklą Lietuvoje.

Liepos 29 d. programoje Romos televizija plačiai informavo savo žiūrovus apie lietuvio Antano Kalinausko susideginimą, protestuojantį prieš sovietų okupaciją Lietuvoje. Tai naujai pakartotas Romo Kalantos žygis 1972 m. Kaune — pabrėžė Romos televizija. Taipgi išsamiai informavo apie kitą lietuvį sąžinės belaisvį Petrą Paulaitį. Šis yra baigęs filosofijos studijas Milano katalikų universitete Italijoje ir jau nuo 1947 m. kenčia sovietų lageriuose už savo patriotinę veiklą. Romos televizija pateikė dabartinį Petro Paulaičio adresą Potmos lageryje ir kvietė italų visuomenę rašyti jam laiškus, kad jau 75 metus baigiantis kalinys bent savo senatvę galėtų baigti laisvėje.

Lietuviška radijo programa

Jono-Pauliaus II dėka Vatikano radijo klausytojai Lietuvoje rugpjūčio 5, sekmadienį, pirmą kartą turėjo progą radijo bangomis sekti ištisai šv. Mišias lietuvių kalba. Vatikano radijo koplyčioje šv. Mišias atnašavo ir klausytojams Lietuvoje turininga pamokslą pasakė lietuvių Šv. Kazimiero kolegijos Romoje rektorius prel. L. Tulaba. Pamaldose dalyvavo Romoje gyvenantys lietuviai ir Kanados lietuvių grupė, ką tik grįžusi iš Lietuvos ir lankiusi Amžinojo Miesto šventoves bei krikščionybės paminklus. Neturint lietuviško choro, liturginės giesmės buvo perduodamos iš plokštelių.

Antrą kartą šv. Mišias lietuvių kalba Vatikano radijas transliavo į Lietuvą rugsėjo 2, sekmadienį. Mišias atnašavo ir Lietuvos tikinčiųjų širdis paguodžiantį pamokslą pasakė Romos lietuvių kolegijos dvasios vadas mons. Stasys Žilys. Mišios su giesmėmis truko ištisą valandą.

Kaip skelbia Vatikano radijo programų žurnalas, ir spalio 7 d. buvo transliuojamos Mišios lietuvių kalba. Mišios buvo transliuojamos 12.30 v. p. p. Lietuvos laiku 49, 41, 31, 25, 19 ir 16 metrų bangomis. Tikimasi, kad artimiausiu laiku, Šventajam Tėvui patvirtinus, bus įvesta pastovi kiekvieno sekmadienio Mišių transliacija.

Pirmosios Mišių transliacijos susilaukė labai jautrių atsiliepimų iš Lietuvos ir laisvojo pasaulio. Persekiojami Lietuvos tikintieji ir negalintys išklausyti Mišių šventovėse galės bent radijo bangomis jungtis eucharistinėje Aukoje.

Kitos lietuviškos Vatikano radijo programos yra transliuojamos kiekvieną vakarą 21 v. Lietuvos laiku 41, 31 ir 25 metrų bangomis. Šeštadieniais transliacija pradedama 15 min. anksčiau ir trunka pusę valandos. Taip pat ir sekmadienių rytais 9 val. 10 min. Lietuvos laiku iki šiol yra transliuojamas lietuviškas sekmadienio pamokslas su Evangelija ir giesmėmis. Iš viso Vatikano radijas kas savaitę į Lietuvą perduoda 8 programas lietuvių kalba.

Vakarų Vokietijai 30 metų

J. KAIRYS

Vakarų Vokietiją tenka laikyti Kremliaus kūdikiu, kurio jis nenorėjo. Ir štai kodėl: abiejų pasaulinių karų metu ir po karų Kremlius siekė paglemžti sau visą Vokietiją. Po II D. karo šitam siekiui jis buvo panaudojęs ir Berlyno blokadą. Pastaroji bene ryškiausiai parodė jo buvusiems karo sąjunginin kams vakariečiams, kad Vokietijos reikaluose bendros kalbos su juo negali būti. Išvada — atsirado suvereni V. Vokietija. Kremliui tepavyko įsitvirtinti rytinėje Vokietijos dalyje.

Pats kūrimas buvo sunkus. Po taip didelės karo katastrofos vokiečiai buvo dezorientuoti, o Kremliui stiprinant savo ėjimus, pradėjo blaškytis ir patys sąjungininkai vakariečiai. Betgi veiksmas lygus ataveiksmiui. Šis fizikos dėsnis ir čia tiko. Kai Kremlius pradėjo vis daugiau siautėti, tai ir karo griuvėsiuose atsirado vokiečių politikų, kuriems pasisekė susitarti su vakariečiais sąjungininkais ir įsteigti suverenią Vokietiją. Ši valstybė, vadinama "Bundesrepublik Deutschland", susideda iš sričių, kadaise po karo valdytų vakariečių. Ji sudaryta federaciniais pagrindais. Respublika ir ją sudarantieji kraštai turi savo atskiras konstitucijas, parlamentus, vyriausybes ir kitus organus su jų atitinkamomis kompetencijomis. Respublikos konstitucija yra kraštų konstitucijoms lyg kokia kepurė, iš po kurios anos neturi teisės pasprukti bei jai prieštarauti. Kaip pati respublika, taip ir jos kraštai tvarkosi demokratiškai. Joje laiduojama globa ir politiniams pabėgėliams. Dėl savo demokratiškumo V. Vokietija yra visais atvejais labai pavyzdinga ir stipriausia valstybė Europoje.

Po I D. karo susikūrusi demokratinė Vokietijos respublika, veimarine vadinama, teišsilaikė apie 15 metų, kai dabartinė šiemet sulaukė 30 metų amžiaus. Pirmajai galą padarė Hitleris su savo nacionalsocialistais ir įvedė totalistinį režimą bei rudąją diktatūrą. Pastarajai galą padarė karas. Buvusi sovietinė zona visą laiką yra valdoma diktatūros, žinoma, jau ne rudosios, o raudonosios. Atrodo, panašaus likimo sulauks ir V. Vokietija. Juk raudonasis Kremlius nuo savo gimimo be paliovos vykdo imperialistinius užsimojimus toliau. Jam talkina ne vien komunistų partijos valdomi kraštai, bet ir laisvų kraštų komunistai su savo artimaisiais. Gi šiuo metu visiems jiems skersai kelio stovi JAV ir V. Vokietija. Jas sugriovus, raudonai lavai pasaulyje neliktų daugiau jokio pasipriešinimo. Todėl už sugriovimą šitų valstybių Maskva su savo talkininkais visą laiką dirba išsijuosus. Šitas darbas yra vykdomas visais įmanomais būdais ir nuolat aktyvinamas. Jei ir toliau šitaip eis, tai neišvengiamai V. Vokietija pateks raudonajam totalizmui.

Okulistas
S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami
susitarus telefonu

Kryžių kalnas Lietuvoje. Ši nuotrauka puošia š.m. spalio 3 d. išėjusią knygą Britanijoje "Land of Crosses". Jos autorius — anglikonų kunigas MICHAEL BOURDEAUX, gerai pažįstas dabartines Lietuvos problemas

Ko reikia Lietuvos tikintiesiems?

Katalikų Komitetas
Tikinčiųjų Teisėms Ginti
1979 m. gegužės 5 d.
Nr. 15

LIETUVOS VYSKUPAMS IR VYSKUPIJŲ VALDYTOJAMS

Ilgą laiką mes, Lietuvos kunigai, laukėme, kad ordinarai pasisakytų aktualiausiais Katalikų Bažnyčios Lietuvoje klausimais, todėl gerokai nustebome išvydę pirmąjį viešą pareiškimą, parašytą š. m. balandžio 6 d. ir skirtą Religijų reikalų tarybos įgaliotinio įstaigai. Dėkojame Lietuvos ordinarams už šį viešą žodį, bet kartu jaučiame pareigą pareikšti savo susirūpinimą dėl daugelio keliamų ar apleistų klausimų.

Lietuvos kunigai labai susirūpinę ir abejoja ar liturginė komisija pajėgs paruošti tinkamą galutinį Mišiolo lietuvišką tekstą? Pvz. kun. Č KAVALIAUSKO atliktas Naujojo Testamento vertimas susilaukė nemaža pagrįstų priekaištų. Ar nevertėtų dėti daugiau pastangų, kad mūsų liturginė komisija galėtų palaikyti kontaktus su šios rūšies specialistais — lietuvių kunigais išeivijoje ir ką anie yra nuveikę, pasisavinti, o nekurti iš naujo?

Ordinarai prašo 500.000 katekizmų, bet visai nieko neužsimena apie maldaknyges, kurių tiek vaikams, tiek suaugusiems labai trūksta. Šiais metais jų niekur neįmanoma gauti. Iš ko melsis apie 40.000 vaikų, kurie šiais metais priims pirmąją Komuniją? Mūsų nuomone, jau laikas tarybinei valdžiai nuolatos priminti, kad mums, Lietuvos katalikams, reikia ne tik tikybos pirmamokslių ir maldaknygių, bet ir religinės literatūros, nes mes privalome turėti galimybę dvasiškai kvėpuoti ir maitintis.

Labai gerai, kad ordinarai prašo padidinti seminaristų skaičių, tačiau gaila, kad nereikalauja teisės patiems ordinarams parinkti kandidatus į seminariją. Nepaslaptis, kad per visą pokario laikotarpį, o ypač per paskutiniuosius du dešimtmečius, bedieviai tiek kišosi į kandidatų atrinkimą, jog patiems geriausiems būdavo užkertamas kelias patekti į kunigų seminariją. Iš tikrųjų reikia ne maldauti padidinti stojančiųjų seminarijon skaičių, bet aiškiai reikalauti, kad valdžios pareigūnai laikytųsi savo įstatymų ir nesikištų į seminarijos vidaus reikalus. Bedieviai nuolatos deklaruoja, kad seminariją tvarkanti pati bažnytinė vyriausybė, todėl ordinarams ir reikia seminariją tvarkyti, o nepridengti grubų valdžios pareigūnų kišimąsi į seminarijos gyvenimą.

Ordinarai prašo Kauno Šv. Trejybės bažnyčią mokesčių atžvilgiu traktuoti kaip kulto pastatą, o ne kaip sandėlį, t. y. mokesčius sumažinti. Argi tokiam prašymui aptarti reikia ordinarų kolegijos? Nepakeliama mokesčių našta ypatingai skaudžiai vargina kaimo bažnyčias — joms draudimo mokestis yra trigubai didesnis negu miestų bažnyčioms. Pirmaisiais pokario metais, kai kaimuose nebuvo priešgaisrinės apsaugos punktų, didesni mokesčiai buvo pateisinami, tačiau dabar, kai kiekvienas kolūkis turi priešgaisrines draugijas, trigubai padidinti draudimo mokesčiai yra paprasčiausias valstybinių įstaigų savivaliavimas. Arba kuo pateisinti, kad iki šiol bažnyčios moka po 25 kap. už 1 kwh elektros energijos, kai tuo tarpu privatiems asmenims didžiausias mokestis už 1 kwh tesiekia vos 4 kap.? Šiuos klausimus Lietuvos ordinarams reikėtų kelti viešumon.

Lietuvos ordinarai prašo Religijų reikalų tarybos įgaliotinį tarpininkauti, kad būtų leista atstatyti Kretingos bažnyčios bokštą.

Ar Kretingos bažnyčia bus su bokštu ar be jo, nuo to per kunigų kaltę šioje parapijoje sužlugdyta pastoracija nepasikeis. Visų pirma reikia prašyti ne leidimo bokšto statybai, bet kad ordinarai galėtų savarankiškai skirstyti kunigus į parapijas. O kas šiuo metu darosi? Didžiausiose parapijose bedievių valdžios pareigūnų iniciatyva dirba apsileidę, pasenę, invalidai, nekartą ir piktinantį gyvenimą vedą kunigai, o uoliausių ir pajėgiausių kunigų ordinarai negali skirti į pastoracijos atžvilgiu svarbias parapijas. Pvz. Klaipėdos tikintieji seniai prašo Telšių vyskupijos valdytoją iškelti jų kleboną ir paskirti naują, bet valdytojas yra bejėgis tai padaryti.

Religijų reikalų tarybos įgaliotinis P. ANILIONIS reikalauja Telšių katedros vikarą kun. J. KAUNECKĄ iškelti kur nors į vyskupijos užkampį, toliau nuo gerų kelių, kad ten neturėtų ko veikti.

Tas pats įgaliotinis sukliudė Kauno arkivyskupijos apaštališkajam administratoriui paskirti didžiulei Viduklės parapijai vikarą — tegul valdžios nemėgstamas klebonas, vienas dirbdamas, greičiau gauna galą!

Mes neneigiame, kad bažnyčioms reikalingi bokštai, bet tvirtiname, jog pagrindinis mūsų visų — ordinarų ir kunigų — rūpestis šiuo metu privalo būti gyvosios Bažnyčios statymas. Jau atėjo laikas ordinarams garsiai prabilti — duokite mums laisvę tvarkyti Bažnyčios ir kunigų reikalus!

Ordinarai prašo leisti praplėsti Ignalinos bažnyčią ir atkreipti dėmesį į Klaipėdos bažnyčią. Minėtas bažnyčias reikia ne praplėsti, o reikalauti, kad būtų sugrąžintos neteisėtai užgrobtos bažnyčios Ignalinoje ir Klaipėdoje. Šių parapijų tikintieji jau daug metų reikalauja sugrąžinti paimtas bažnyčias, todėl ordinarams šią iniciatyvą visais galimais būdais reikėtų palaikyti. Taip pat reikalautina, kad būtų sugrąžinta Vilniaus katedra ir Šv. Kazimiero bažnyčia, paversta bedievišku muzėjumi. Juk artėja Šv. Kazimiero 500 m. mirties jubilėjus (1984 m.).

Ką reiškia ordinarų prašymas liturginius kalendorius praplėsti "pamoksline ir kita medžiaga", Lietuvos kunigams tikrai nesuprantama. Jeigu į kunigams skirtą liturginį kalendorių bus įdėti 2-3 sakiniai apie religinę šventę ar šventąjį, tuo kunigai pamokslams tikrai nepasinaudos, o bedieviai visam pasauliui trimituos, kad Lietuvoje leidžiama pamokslinė medžiaga. Jei jau prašyti, tai prašyti rimtai: leiskite Lietuvos kunigus aprūpinti pamoksline medžiaga, leiskite kas metai išleisti bent po vieną pamokslų knygą, leiskite, kad mūsų broliai išeivijoje galėtų mums atsiųsti religinės literatūros. Tuo tarpu išeivių religinė literatūra papildo tik spec. fondus, prie kurių su spec. leidimais prieina tik bedievių šulai, pvz. J. ANIČAS, P. MIŠUTIS ir kt.

Mes negalime patikrinti, ar teisingos kalbos, esą šis ordinarų pareiškimas buvo valdžios pareigūnų inspiruotas, bet kiekvienam Lietuvos kunigui aišku, jog 9-sis šio pareiškimo punktas — "Ordinarai laiko, jog vyraujančiai Lietuvos Kat. Bažnyčiai

(Nukelta į 5-tą psl.)

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

SUKAKTUVINIAI LEIDINIAI

Vilniaus universiteto 400 metų sukakčiai "Mokslo" leidykla išleido trijų tomų "Vilniaus universiteto istoriją", redaguotą specialios komisijos, kuriai vadovavo rektorius J. Kubilius. Rusų ir anglų kalbomis buvo išleista vienatomė "Vilniaus universiteto istorija". "Vagos" leidykla į sukaktuvinius leidinius įsijungė albumu "Vilniaus universiteto rūmai". Minėtinas taipgi ir įvairių laikų dokumentų rinkinys "Vilniaus akademija ir universitetas", Lietuvos Mokslų Akademijos paruoštas veikalas "Vilniaus akademijos spaustuvės leidiniai. 1576-1805", knyga "Vilniaus universitetas. Bibliografija". Pastaroji apima tik 1940-77 m. įvairius šaltinius apie universitetą. Turistams šešiomis kalbomis buvo išleistos spalvotom nuotraukom iliustruotos knygelės "Vilniaus universitetui 400 metų". Lietuvos kino studija sukūrė dokumentinį filmą "Vilniaus universitetas", pasinaudodama senom graviūrom, rankraščiais, veikėjų portretais bei kita archyvine medžiaga. Filman įjungti ir dabartiniai reportažinio pobūdžio vaizdai. Filmą režisavo A. Digimas, scenarijų parašęs su universiteto mokslininkais A. Bikeliu ir V. Bogušu. Operatorius — K. Matuzevičius.

DAILĖS DARBAI

Pagrindiniai sukaktuviniai Vilniaus universiteto renginiai buvo pradėti rugsėjo 19 d. parodos "Vilniaus universitetas dailėje" atidarymu Vilniaus parodų rūmuose, skambant kanklių muzikai. Universiteto rektorius J. Kubilius pabrėžė, kad ši institucija yra reikšmingas estetinės minties bei meninės kūrybos ugdymo židinys. Dalis senųjų parodos rodinių sutelkta centriniuose Lietuvos dailės muzėjaus rūmuose, kurie kadaise buvo Vilniaus rotuše, suprojektuota L. Stuokos - Gucevičiaus. Čia išstatyti pirmojo dailės katedros vedėjo P. Smuglevičiaus, jo įpėdinio J. Rustemo bei kitų to meto žymių tapytojų darbai, papildyti senųjų grafikų kūriniais iš universiteto bibliotekoje saugomų rinkinių. Parodų rūmus užvaldė dabartiniai Lietuvos dailininkai universiteto sukakčiai skirtais savo darbais. Iš monumentaliųjų kūrinių minimi: R. Gibavičiaus grafitai, J. Balčikonio, R. Jasudytės gobelenai, V. Trušio mozaika, A. Kmieliausko, Š. Šimulyno, P. Repšio freskos, sieninė V. Valiaus tapyba, R. Kazlausko, E. Jokūbonytės horeljefai. Jais papuošti senieji ir naujieji universiteto rūmai bei jų kiemeliai. Padėkos žodį dailininkams tarė rektorius J. Kubilius, o po jo kalbėjo Lietuvos Dailininkų Sąjungos valdybos pirm. J. Kuzminskis.

NUOTRAUKŲ PARODA

Kiek anksčiau Lietuvos Fotografijos Meno Draugijos salone buvo atidaryta fotodarbų paroda, taip pat skirta Vilniaus universiteto 400 metų sukakčiai. Beveik 90 nuotraukų jai pateikė A. Sutkus, R. Rakauskas, L. Ruikas, J. Vaicekauskas, R. Vilavičius, P. Katauskas, S. Šimkus ir kiti šio universiteto auklėtiniai. Nuotraukose užfiksuoti dėstytojų bei studentų darbai ir laisvalaikiai, šventės ir talkos, senųjų pastatų atnaujinimas.

DIDŽIAJAME KIEME

Didžiajame Vilniaus universiteto kieme rugsėjo 20 d. susirinko svečiai, dėstytojai ir studentai, sukviesti fanfarų garsų. Augštai iškeltos buvo spalvingos fakultetų emblemos. Pro "Alma Mater Vilnensis" portalą atėjo kompartijos ir valdžios atstovai, rektorato nariai. Giedant studentų himną "Gaudeamus", buvo įneštos Sovietų Sąjungos, sovietinamos Lietuvos ir universiteto vėliavos. Čia vėl prabilo rektorius J. Kubilius: "Viena iš gražiausių ir labiausiai brangintinų mūsų universiteto tradicijų yra pagarba jo praeičiai. Universitetas per keturis amžius atliko ir atlieka reikšmingą istorinę misiją: tarnauja mokslui, menui, tautų brolybės idėjoms. Vilniaus universiteto auklėtiniai — lietuviai, rusai, baltarusiai, lenkai, kitų tautų žmonės — išgarsino Universiteto vardą visame pasaulyje. Jie nusipelno didžios pagarbos ir amžino atminimo..." ("Tiesa" nr. 217). Didysis kiemas paskelbiamas muzėjine galerija, kurios įmūrytose granito plokštelėse įrašyti žymiųjų universiteto mokslininkų vardai. Ateityje čia bus renkamasi iškilmingų susikaupimų valandomis, žymiųjų pirmtakų pagerbimui. Studentės, pasipuošusios tautiniais drabužiais, atnešė gėlių krepšelius. Tylos minutę sudrumstė varpo dūžiai, skelbiantys universiteto šimtmečius — septynioliktą, aštuonioliktą, devynioliktą ir dvidešimtą. Po šios iškilmės pereita į mokslo muzėjų, kur surengta jubiliejinė universiteto paroda. Tas muzėjus, atrodo, yra įsikūręs atnaujintoje Šv. Jono šventovėje, atimtoje iš Vilniaus tikinčiųjų. Pagrindinis žodis teko ministerių tarybos pirmininko pavaduotojui K. Kairiui, universiteto praeitį ir dabartį "neatskiriamai susiejusiam su mūsų tautos likimu, jos istorija". K. Kairys, žinoma, neužmiršo priminti kompartijos ir valdžios nuopelnų universitetui, "broliškos" kitų institucijų paramos, bet palyginti buvo nuosaikus. Daugiausia kalbėjo apie universiteto reikšmę Lietuvai, jo mokslinius laimėjimus.

STUDENTŲ MIESTELYJE

Tą pačią dieną Vilniaus studentų miestelyje, prie naujųjų universiteto rūmų, buvo atiduota pagrindinė propagandinė duoklė kompartijai ir Sovietų Sąjungai skulptūrinės kompozicijos "V. Leninas ir V. Kapsukas" atidengimu. Be studentų, čia sugužėjo labai gausi partiečių ir įvairių pareigūnų grupė. Tarp jų buvo I sekr. P. Griškevičių prižiūrintis vyr. Maskvos politrukas N. Dybenka, prisidengęs II sekr. vardu, maskvinės kompartijos centro komiteto mokslų ir mokymo įstaigų vieno skyriaus vedėjas V. Petrovas. "Tiesa" 217 nr. cituoja partinio Vilniaus komiteto I sekr. V. Sakalausko įvadą: "Ši skulptūrinė kompozicija simbolizuoja partijos įkūrėjo, pirmosios pasaulyje darbininkų valstybės vadovo V. Lenino ryšius su Lietuvos revoliucioneriais, atskleidžia bolševikų partijos įtaką Lietuvos darbininkų judėjimui..." Paminklo autoriai — skulptorius K. Bogdanas ir architektas H. Bogdanas. Nei Leninas, nei Kapsukas jokios didesnės reikšmės Vilniaus universitetui neturėjo. Todėl keistai skamba reportažo įvadas: "1919 metų kovo 13 d. V. Kapsuko pasirašytas dekretas atkurti carinės reakcijos uždarytą Vilniaus universitetą atvertė naują lemiamą puslapį jo istorijoje..." To puslapio būta labai trumpo — Vilnius su universitetu atsidūrė Lenkijos okupacijoje. Pastarajam buvo duotas S. Batoro vardas. Žymiai didesnės paramos Vilniaus universitetas susilaukė iš Kauno Vytauto Didžiojo universiteto, kai Vilnius buvo atiduotas nepriklausomai Lietuvai. Paminklo atidengime propagandos neišvengė ir rektorius J. Kubilius: "Paminklas naujajame studentų miestelyje primins būsimoms kartoms tą didelį vaidmenį, kurį Universiteto istorijoje suvaidino nemirtingos Lenino idėjos ir aistringas kovotojas už jų įgyvendinimą Lietuvoje V. Kapsukas..." Apie žodį studentų vardu tarusią filologijos ketvirtakursę J. Ambrulaitytę rašoma: "Ji kalbėjo apie jaunimo ištikimybę komunizmo idėjoms, ryžtą gerai mokytis, dirbti, atiduoti visas jėgas naujo gyvenimo statybai, tarybinės Tėvynės labui..." Paminklo atidengimas užbaigtas specialiai šiai progai kompoz. A. Bražinsko ir poeto J. Nekrošiaus sukurta kantata. V. Kst.

DAIL. V. K. JONYNAS VILNIUJE

Dailininkų Vytauto K. Jonyno ir Irenos D. Griežės darbų paroda buvo atidaryta 1979 m. rugsėjo 27 d., 16 val., centriniuose muzėjaus rūmuose, Gorkio 55, Vilniuje. Dailininkai buvo sveikinti Justo Paleckio, su kuriuo V. K. Jonynas pasibučiavo, rašytojo J. Baltušio, dailininko V. Jurkūno, dailininkų s-gos pirm. J. Kuzminskio ir kitų. Dail. V. K. Jonynas į sveikinimus atsakė, pirmiausia padėkodamas partijai, vyriausybei, dailės instituto nariams, "Tėviškės" draugijai su generolu Petroniu priešakyje už pagalbą rengiant šią parodą. Jis paminėjo, kad daug šių paveikslų liks Lietuvoje. Parodoje buvo daug žiūrovų, kurių tarpe ir keletas iš laisvojo pasaulio, atvykę aplankyti pavergtos tėvynės ir savo artimųjų.

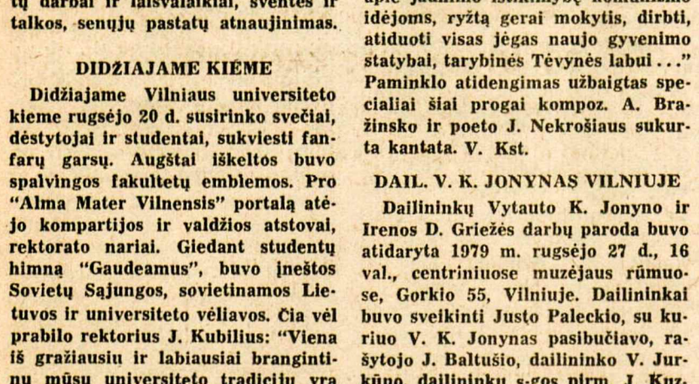

Ant šios nuotraukos, gautos iš okupuotos Lietuvos, pažymėta: "100 metų 1963 — 1863". Matyt, šis kryžiais apdėtas kapas turi ryšį su 1863 m. sukilimu prieš carinę valdžią, kurią dabar primena sovietinė rusų okupacija

Calgary, Alberta

IŠLEISTUVĖS. Kalgario lietuviai surengė gražias išleistuves p.p. Barutų sode savo ilgamečiams bičiuliams Tomui ir Sofijai Andersonams, kurie išvyko gyventi į Burnaby, B.C., pas savo sūnų inž. Justiną Andersoną. Jiems buvo įteikta Kalgario lietuvių dovana — aliejaus paveikslas "Trys seserys", nupieštas lietuvaitės (garsėjančios dailininkės) Vandos Wideen (Šukytės), kuri yra mokinė Vanitos Zubis. Ši dovana Andersonų buvo priimta su ašaromis. Paklausus, kodėl jie taip susijaudino, Tomas atsakė: "Tai gražiausia dovana, kokią esame gavę savo gyvenime. Mes buvome ir esame darbo žmonės. Žmonelė ir aš esame buvę keliolika kartų Banffe. Grįždami atgal į Kalgarį pamatydavom "Trijų seserų" kalnus ir su gailesčiu prisimindavom savo tėvynę Lietuvą, savo draugus latvius ir estus. Ir pasikalbėdavome tarp savęs, kodėl baltiečių tautos yra nelaisvės grandinėm surakintos ir neturi tokios laisvės, kaip šie trys kalnai. Juk ir aš buvau Lietuvos savanoris kareivėlis. Ji buvo laisva, bet kas atsitiko, dar ir šiandien negaliu suprasti".

Tomas Andersonas kalgariečių tarpe buvo kuklus tautietis. Jo patarimas visuomenės darbuose būdavo toks: "Darykime ką nors, bet darykime, nes tauta laukia to iš mūsų".

Jo pagrindinis rūpestis buvo, kad lietuviai turėtų savo lietuviškas pamaldas Kalgaryje. Jo namuose lankėsi ir nakvojo daug dvasiškių: vysk. V. Brizgys, kun. Vaškas, kun. St. Kulbis, kun. Br. Jurkšas, kun. Iz. Grigaitis ir kiti.

PARODOJE, surengtoje Albertos "Heritage" dienoje, kuri įvyko Kalgario miesto Princo salėje, dalyvavo ir mūsų tautiečiai su savo paroda, maistu bei gėrimais.

Nuoširdžiai ir puošniai paruoštus mūsų moterų gaminius padėjo pardavinėti ką tik grįžusios iš pasaulio lietuvių jaunimo kongreso merginos: Jonė Barutaitė, Aldona Dubauskaitė ir Veronika Krausaitė. Jos dalinosi savo įspūdžiais su savo tautiečiais ir juokaudamos klegėjo: "Visas šio stalo pelnas eina mūsų kelionei į ateinančią tautinių šokių šventę Čikagoje".

Vyrai, kaip įprasta, pardavinėjo gėrimus ir porą valandų padėjo numalšinti troškulį tūkstantinei miniai žmonių su savo kalnų krištolinių vandeniu ir vaisių sunka.

O moterys, kaip jau visiems kalgariečiams yra žinoma, neteko savo gaminių daug anksčiau, negu vyrai. Jų užkandžių kainos buvo perkuklios, tad tie gražūs grybai, ežiukai, ausytės, tortai greitai tirpo tūstantinėse svetimtaučių lūpose.

Paroda buvo kukliai paruošta su p.p. Vyšniauskų išdėstytais tautiniais drabužiais. Buvo juostų, medžio drožinių, gintaro, dalis lietuviškos sodybos, knygos anglų kalba apie lietuvių gyvenimą Lietuvoje ir Kanadoje.

GEGUŽINĖ. Paskutinė šių metų Bendruomenės surengta gegužinė Nortcott ūkyje susilaukė daug netikėtų svečių. Paminėtini: iš Amerikos inž. Jonas Ulbinas, ką tik grįžęs iš Irano inž. Kostas Astravas, kuris vėl rengiasi apsigyventi Kalgaryje. Mums yra tekę daug skaityti "Tėviškės Žiburiuose" apie Astravo keliones pasaulyje. Tikimės, kad jis bus laukiamas svečias su savo pasakojimais jaunimo tarpe. Buvo ir Jonas Kanys iš Lethbridge su savo žmona. Išvykdamas paaukojo gražią sumą pinigų "Kalgario Lietuvių Žinioms". Aukų buvo gauta ir iš kitų tautiečių šioje gegužinėje. Visi pareiškė norą gauti tas žinias abiem kalbom.

Neužmiršta mūsų ir edmontoniškiai — atvyko gražus jų būrelis. Ypač minėtini p.p. Valė ir Stepas Sapkai, nes jie yra vieni iš pirmųjų Kalgario Lietuvių Bendruomenės steigėjų.

Gegužinės stalai linko nuo suneštinių valgių, bet nevisiems užteko. Alus buvo duodamas nemokamai, bet ir to pritrūko. Seniau visada atlikdavo.

Besiklausydamos modernios lietuviškos muzikos garsų, įrašytų Arvydo Krauso, ir žaidžiančių komandų švilpukų, moteriškės įteikė naujoms motinoms gražias dovanas. Šios motinos buvo: Vida Jaugelienė iš Kalgario ir Virginija Moore-Noreikaitė iš Lethbridge.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA, perduota rugsėjo 2 d., kanadiečių buvo labai šiltai priimta. Darbuotojai, paskatinti savo bičiulių kanadiečių, jau ruošiasi kitai radijo valandai. Radijo programos kopijos yra gaunamos Kalgario Lietuvių Bendruomenės valdyboje. **Pakeleivis**

Stayner-Wasaga, Ontario

PADĖKA

Nuoširdus ačiū visiems Staynerio, Wasagos, Phelpstono apylinkės lietuviams, p.p. Derliūnams ir Kripams iš Toronto, kurie susirinko su skaniais užkandžiais ir gėrimais mūsų išleistuvėms. Ypatinga padėka kaimynams A. ir E. Lauciam, kurie viską suruošė.

Dėkojame pirmininkui p. Bončkui už gražų atsisveikinimo žodį, visiems dalyviams — už gražiai sudainuotą dainą "Neišeik tu iš sodžiaus", p. Pakarnai už sudainuotas gražias solo dainas. Labai ačiū už gražią dovaną, kuri puošia mūsų namus ir kuri pasiliks mums neužmirštama.

Su nuoširdžiu dėkingumu —

Gurklių šeima

Kalgario lietuvių gegužinėje. Viršuje — vyrai pardavinėja gėrimus: S. Žaldokas, A. Šukys, S. Noreika, A. Krausas; apačioje — mergaitės, grįžusios iš pasaulio lietuvių jaunimo kongreso, aprūpina skanėstais: V. Krausaitė, J. Barutaitė, A. Dubauskaitė

LONDON, ONTARIO

SPAUDOS BALIUS. Oficialiajai daliai gražiai vadovavo Evelina Petrauskaitė, "T. Žiburių" sveikinimus ir linkėjimus perdavė jų atstovas V. Matulaitis. G. Petrauskienė pristatė "Auksinės knygos" mecenatus, per spaudos balius paaukojusius spaudai nemažiau kaip $100 (apie juos bus atskirai). Rengėjų dėkingumas jiems buvo išreikštas simboliniu būdu — prisegant po gelytę. Rengėjų vardu G. Petrauskienė perdavė sveikinimus ir linkėjimus savanoriui-kūrėjui Albrechtui ir jo žmonai, švenčiantiems auksinę vedybų sukaktį. Ji taipgi pasveikino visus šiemet susituokusius, įskaitant ir prof. dr. R. Mitalą bei jo žmoną, mūsų sporto žvaigždę D. Valaitytę (Kanados pirmenybėse laimėjusią net kelis aukso medalius) ir jos vyrą. Pristatė ji ir naujuosius londoniškius: Duobienę-Vaitiekūnienę, Vilembrektus ir Jurgučius.

Buvo pora ir malonių pragiedrulių. Vienas ju — nepadėsdama darbymečio ir didelio išvargimo, baliun atvyko beveik visa Rodnės apylinkė. Nuoširdžiausias ačiū jai. Ir šį kartą pasirodė, kad ši apylinkė yra geriausia spaudos ir Londono lietuvių draugė. Ji yra viena veikliausių pačių mažųjų apylinkių, pasižyminti išskirtinu savo jaunimo lietuviškumu. Paėmus proporcingai, ji turbūt bus tuo atžvilgiu pirmoji iš visų Kanados apylinkių, įskaitant ir didžiąsias.

Pati programa? Buvo tikėtasi tikrai geros programos, bet ji . . . buvo dar geresnė, negu tikėtasi. Ji prašoko visas rengėjų viltis ir buvo pati stipriausia programa, kokią per spaudos balius esame turėję. Programa ir sudaryta nuotaika buvo tikrai malonus pragiedrulys. Už ją rengėjų vardu padėkojo G. Petrauskienė ir E. Daniliūnas žodžiais ir rožėmis. Vadovės ir gintariečiai buvo verti daug daugiau.

Lengvais, grakščiais judesiais skrajojo jaunimas po salę kaip margaspalviai paukščiai, švytėdami jaunatve ir "Gintarui" būdinga žavia šypsena. Pynėsi jų meniškos voros, ir visa salė sušvito jų atnešta saulėta nuotaika, kurios dėka ir darbymečio išvargintas ūkininko veidas pradėjo šypsotis. Ypač sveikintinos abi vadovės už tokio augšto lygio ansamblį. Stebino visus ne tik šokio lengvumas-grakštumas, bet ir jų pavasariška nuotaika, retai sutinkama vaidyba (toje srityje gal tik Klevelando "Grandinėlė" "Gintarui" gali būti rimtas konkurentas).

Neatsiliko nuo šokėjų nė dainininkės su savo melodinga daina ir nauju dvigubos muzikos žanru. Paprastai yra sakoma, kad lietuvių kalba nėra dainavimui dėkinga, bent netokia, kaip italų ar prancūzų. G. Paulionienė įrodė, kad jie klysta. Viena muzika — kaip ir kitų chorų išpildomos kūrinio gaidos, kita — kai muzika išgaunama iš kiekvieno priebalsio tarimo. Šio priebalsių žavaus tarimo labai pasigesdavau beveik visuose dainos vienetuose. Sveikinu G. Paulionienę už šios girtinos naujovės įvedimą

Jūsų daina nukėlė mus toli . . . toli . . . į paliktą tėviškę . . . į mūsų jaunas dienas. "Gintaras" savo nuotaika žavėjo susirinkusius ne tik per programą, bet ir pertraukų metu. Gaila, kad nevisi ryžosi tai pamatyti ir išgirsti. Visos šios "Gintaro" savybės iškelia jį į pačią mūsų meno vienetų viršūnę.

Atleiskite, mieli gintariečiai, visus nesklandumus ir priimkite mūsų šimteriopą lietuvišką ačiū. Jūs atvežėte mums saulę, kurios mes niekada neužmiršime. **E. Daniliūnas**

HAMILTON, ONT

TORONTO "GINTARAS" atvyksta į Hamiltoną lapkričio 3 d. ir Salpos Fondo vajaus užbaigimo baliuje atliks programą. "Gintaras" šoka ir dainuoja. Šokiam vadovauja energinga vadovė R. Karasiejienė, o dainom — mokytoja G. Paulionienė. Salpos Fondo komitetas posėdžiauja, planuoja, kad šis tradicinis vajaus užbaigimo balius praeitų kuo gražiausiai. Žinoma, jis savo programa bus įdomus, nes atvyksta didelis būrys jaunimo, kuris padaro vakarą įdomų, linksmą ir jaunatvišką. Prie Toronto "Gintaro" jaunimo prisijungs Hamiltono lietuviai abiturientai, kurie bus pristatyti baliaus pradžioje. Po programos bus smagūs šokiai, veiks baras, loterija. Loteriją organizuoja p. Mačienė. Komitetas prašo paaukoti loterijai laimikių. Juos prašome atnešti sekmadieniais, vykstant į pamaldas, Jaunimo Centran arba skambinti loterijos organizatorei p. Mačienei tel. 632-4556.

Rengėjai kviečia visus hamiltoniečius ir apylinkių lietuvius gausiai dalyvauti šame tradiciname Šalpos Fondo parengime. Savo atsilankymu paremsite šalpos darbą ir kartu praleisite vakarą su jaunimu. **J. P.**

SPORTO KLUBAS "KOVAS" praneša, kad metinė sportinė veikla prasideda spalio 13 d. krepšinio pratybomis. Vyrų A ir B komandos žais 1-2.30 v.p.p., jauniai — 2.30-4 v.p.p. Ypatingai kviečiam jaunučius nuo 5 metų amžiaus įsijungti į krepšinį. Jo pratybos vyks kiekvieną šeštadienį, 4-5 v.p.p., Westdale gimnazijoje, 700 Main. St. West. **R. S.**

"NEMUNO" TUNTO veikla prasidėjo rugsėjo 23 d. Visi dalyvavo pamaldose ir dienos iškyloj sk. R. E. Kontenių miškelyje. Diena buvo saulėta ir šilta, tai buvo smagu gamtoje. Į mūsų skautišką šeimą įsijungė du vyčiai — Vytas Kairys, kuris vadovaus prit. skautams, ir B. Masys — skautams.

Tėvai, norintys, kad jaunimas dalyvautų lietuviškoje skautiškoje organizacijoje, prašomi registruoti vaikus pas Reg. Bagdonienę tel. 385-0041. **R. B.**

"SIRVINTOS" SKAUČIŲ TUNTO 1979-80 m. veikla pradėta spalio 23 d. organizuotu dalyvavimu pamaldose ir sueigoje. Pradedant naujus darbo metus, teko atsisveikinti su iš Hamiltono išvykstančia tuntininke ps. Birute Aušrotaite. Ta proga jai

(Nukelta į 8-tą psl.)

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas TALKA

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų draudа.

Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

Kapitalas — virš $14,000,000.

MOKAME UŽ:	
depozitus (P.C.A.)	6 %
santaupas	10¼ %
term. depozitus 1 m.	11 %
term. depozitus 3 m.	10½ %
pensijų fondo	10 %
IMAME UŽ:	
nekiln. turto pask.	12 %
asmenines paskolas	12½ %

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

LIETUVIŲ KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ SĄJUNGOS tarybos suvažiavimas įvyko rugsėjo 15-16 d. d. Klevelande. Suvažiavime buvo surengtos jaunimo svarstybos politiniais klausimais, kuriose dalyvavo D. Tamulionytė, A. Razgaitis, P. Alšėnas ir K. Civinskas, pagerbtas deimantinę amžiaus sukaktį švenčiantis "Tėvynės Sargo" red. Petras Maldeikis. Spaudai išsiuntinėtame pranešime teigiama, kad LKDS taryba reiškia solidarumą naujai VLIKo valdybai, pritaria ALTos veiklai, pasisako tik už asmeninius išeivijos ryšius su tautiečiais sovietų okupuotoje Lietuvoje, žada dirbti ir kovoti dėl nepriklausomos demokratinės Lietuvos valstybės atstatymo. Pranešime smerkiama kaikurių sambūrių bei asmenų veikla prieš VLIKą, jų siekis pakeisti šios organizacijos prigimtį. Vienas paragrafas yra nukreiptas prieš PLB ir JAV LB: "3. LKDS taryba pasisakė prieš PLB pastangas duplikuoti politinių veiksnių veiklą kuriant politinę PLB komisiją. Taryba nepritarė ir JAV LB pastangoms duplikuoti ALTos veiklą. Taryba šias Bendruomenės pastangas įvertino kaip netikslingas ir skaldančias politinį lietuvių vieningumą".

JAV LB KRAŠTO VALDYBA paskutiniame savo posėdyje Filadelfijoje prieš LB tarybos suvažiavimą rugsėjo 29-30 d. d. Klevelande paskyrė $1.000 lietuviškai radijo valandėlei įsteigti "angliakasių Lietuva" vadinamoje Pensilvanijoje. Šio uždavinio sutiko imtis 144-ji Lietuvos vyčių kuopa, vadovaujama Annos Klizas-Wargo. Tikimasi, kad pirmasis radijo pusvalandis bus transliuojamas prieš Kalėdas ir kad jis susilauks finansinės vietinių verslininkų paramos. Tarpininkaujant Tautinių Šokių Instituto pirm. G. Gobienei, keliems savaitgaliams į "angliakasių Lietuvą" bus pasiųsta tautinių šokių mokytoja Marytė Radikienė iš Filadelfijos. Reiškiama viltis, kad VI-joje tautinių šokių šventėje Čikagoje galės dalyvauti ir "angliakasių Lietuvos" atstovai.

JAV LB LEIDINIŲ REIKALAI. Į tarybos suvažiavimą Klevelande buvo nuvežtas jau septintas metinis leidinys apie žmogaus teisių pažeidimus "Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania — a Report for 1978", redaguotas dr. T. Remeikio ir inž. Br. Nainio. Pogrindinių šaltinių medžiagą šiam leidiniui vertė jaunimas. Dr. Br. Kazlo dokumentinis veikalas prancūzų kalba apie Lietuvą užbaigtas ir spalio pradžioje atiduotas spaustuvei. Baigiamas ir dr. T. Remeikio veikalas "Dissent in Lithuania" — didesnė jo dalis jau surinkta spaustuvėje. Dr. R. Krickus LB užsakytą studiją apie lietuvius politinius kalinius yra įteikęs amerikiečių spaudai. Kento universiteto prof. dr. J. Cadzow pranešimu, doktoratą ruošiantis Alg. Tamašiūnas baigia rašyti studiją apie lietuvių-žydų santykius vokiečių okupacijos metais.

TARPTAUTINIS A. SACHAROVO VARDO komitetas užsisakė pilną komplektą JAV LB leidinių apie žmogaus teisių pažeidimus Lietuvoje — "Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania". Su tuo komitetu glaudžius ryšius yra užmezgusi JAV LB visuomeninių reikalų tarybos pirm. Aušra Zerr, derinanti veiklą politiniams kaliniams gelbėti.

Brazilija

SAO PAULO LIETUVIAI rugsėjo 1 d. atšventė aštuoniasdešimtąjį Juozo Čiuvinsko gimtadienį. Jis yra Lietuvos kariuomenės savanoris, baigęs III-ją karo mokyklos laidą, susilaukęs kapitono laipsnio. Sunkiose nepriklausomybės kovų sąlygose buvo paliestas reumatizmo, dėl kurio turėjo pasirinkti šiltesnį klimatą. Į Rio miestą Brazilijoje atvyko 1930 m. vasarą, vėliau persikėlė į Sao Paulo miestą ir iki 1940 m. dirbo sekretoriumi Lietuvos konsulate. Sukaktuvininkas taipgi reiškėsi kultūrinėje lietuvių veikloje, kelerius metus iš eilės buvo Lietuvių Sąjungos Brazilijoje pirmininku. Prieš dešimtį metų J. Čiuvinskas su Estijos konsulu F. Sauku ir latvių pastorium dr. J. Meksu įsteigė Brazilijos baltiečių komitetą. Septynerius metus buvo leidžiamas mėnesinis "Baltiečių Biuletenis" portugalų kalba, siuntinėjamas Brazilijos valdžios pareigūnams, kariuomenės vadovybei, laikraščiams, vyskupams bei kitiems įtakingiems asmenims. Brazilijos baltiečių komiteto iniciatyva gimė Pavergtųjų Tautų organizacija, kurioje nuolatiniu baltiečių atstovu yra J. Čiuvinskas. "Baltiečių Biuletenį" dabar yra pakeitęs iliustruotas "Imigrantų Žurnalas", nemažai vietos skiriantis baltiečiams. J. Čiuvinskas yra aktyvus šio leidinio bendradarbis. Amžiaus aštuoniasdešimtmečio proga sukaktuvininką sveikino ir dovaną įteikė Brazilijos Lietuvių Bendruomenės pirm. J. Tatarūnas. Sveikintojų eilėse buvo ir daugiau šio visuomenės veikėjo gerbėjų. Daug sveikinimų susilaukta telefonu, laiškais ir telegramomis.

KUN. PRANAS GAVĖNAS, SDB, rugsėjo pabaigoje išvyko Romon, kur įvyks lietuvių saleziečių konferencija. Išleistuves jam surengė Casa Verde lietuviai, kuriems jis rugsėjo 9 d. atnašavo Mišias ir su kuriais atšventė Šilinės šventę, paminėjo Tautos dieną.

Argentina

"NEMUNO" DRAUGIJA Berisse rugsėjo 1 d. paminėjo savo veiklos 70 metų sukaktį. Ją sveikino lietuviškų organizacijų atstovai: Susivienijimo Lietuvių Argentinoje — R. Stalioraitis, Argentinos Lietuvių Centro — J. Mičiūdas, Mindaugo Draugijos Berisse — J. Šišlauskas, Aušros Vartų parapijos ir lietuvių marijonų — P. Gudelevičius, laikraščių "Argentinos Lietuvių Balsas" — Pr. Ožinskas, "Laikas" — O. Kalrelienė. Žodį tarė ir Berisso miesto valdybos atstovas Don Giononi.

MINDAUGO DRAUGIJA Berisse savo valdybon dvejų metų kadencijai išrinko: pirm. J. Šišlauską, sekr. Z. Mikelaitienę, ižd. A. Grišką, narius — A. Jocį, E. Šaulienę. Kandidatais liko R. Mikelaitis, E. Grišk ienė ir L. Saulys. Revizijos komisijon išrinkti: A. Jocienė, V. Meškinis, A. Pamparas.

Australija

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ SPAUDA pateikia platesnių informacijų apie Sydnėjuje rugsėjo 1 d. mirusio dail. a.a. Henriko Šalkausko laidotuves. Jos buvo pradėtos rugsėjo 7 d. religinėmis kun. P. Butkaus atliktomis apeigomis lietuvių laidojimo biuro koplyčioje Fairfielde. Atsisveikinimas su velioniu įvyko rugsėjo 8 d. Rookwoodo kapinių krematoriumo koplyčioje. Velionies palaikus su gausiu tautiečių būriu čia atlydėjo kun. P. Butkus. Jis perskaitė trumpą ištrauką iš Šv. Rašto ir velionies bičiulės dail. A. Kubbos iš Paryžiaus atsiųstą telegramą, prašančią neišjungti jos iš laidotuvių, nes Notre Dame katedroje ji yra uždegusi žvakę velionies atminimui. Atsisveikinimui vadovavo dr. G. E. Kazokienė, iš juostelės skambant M. K. Čiurlionio fugai, ilgesio kupinoms lietuviškoms dainoms. Kalbėtojų eilėse buvo dail. L. Urbonas, B. Stašionis, Sydnėjaus grafikų draugijos atstovė ponia Forber, J. Janavičius, Sydnėjaus universiteto meno katedros lektorius ir kultūrinio žurnalo "Quadrant" red. E. Lynn, "Mūsų Pastogės" red. V. Kazokas, Australijos latvių dailininkų atstovas U. Abolinš. Lietuvių poetų kūrinius skaitė S. Skorulis ir V. Juška. G. E. Kazokienės sukurtą lietuvišką raudą, be jos pačios, atliko I. Daudarienė, O. Adevičienė, G. Žigaitytė ir E. Belkienė.

Britanija

LONDONO LIETUVIAI rugsėjo 6 d. iš Šv. Kazimiero šventovės į Šv. Patriko kapines palydėjo Londone 1912 m. gimusį a.a. Joną Parulį. Jis buvo pirmasis lietuvis kūdikis, pakrikštytas toje lietuvių šventovėje, gimęs Antano ir Onos Parulių šeimoje, Britanijon atvykusioje dar prieš I D. karą. Gedulingas Mišias Šv. Kazimiero šventovėje koncelebravo kun. dr. S. Matulis ir kun. A. Geryba, pamokslus pasakę lietuviškai ir angliškai. Lietuviškas giesmes giedojo muz. J. Černio vadovaujamas choras. Kapinėse atsisveikinimo žodį tarė Britanijos LB krašto valdybos pirm. S. Kasparas. Velionis buvo muzikas, grojęs įvairiuose orkestruose, turėjęs net ir savo orkestrą, linksminusį lietuvius. Tėvui Antanui mirus, perėmė jo įsteigtą siuvyklą ir ją tvarkė iki pensininko amžiaus. Prieš II D. karą priklausė kultūrinei "Rūtos" draugijai, Londono lietuvių sporto ir socialinio klubo vadovybei, veikliai reiškėsi Šv. Kazimiero parapijoje. 1937 m. su sklubo sportininkais tris mėnesius viešėjo nepriklausomoje Lietuvoje. Pokary taip pat neužmiršo Lietuvos, nors ji buvo okupuota sovietų. Su ekskursijomis ten lankėsi net tris kartus ir prieš pat mirtį pats suorganizavo ekskursiją. Su 20 asmenų ten iškeliavo rugpjūčio 14 d., Londonan grįžo rugpjūčio 28 d. Netikėta mirtis jį pakirto po šios ekskursijos.

Vokietija

LIETUVIŲ EVANGELIKŲ LIUTERONŲ kunigų ir pasauliečių suvažiavimas rugpjūčio 15-19 d.d. įvyko Annabergo rūmuose netoli Bonnos. Dalyvavo septyni kunigai — A. Gelžinius, M. Klumbys, K. Felgendreheris, R. Vymeris, V. Banžerius, Fr. Skėrys ir J. Urzdė. Su pasauliečiais dalyvių susidarė apie 50. Jų galėjo būti dvigubai daugiau, bet Annabergo rūmuose vietos tėra 40-50 asmenų. Iš Lebenstedto buvo atvykę visi lietuvių Evangelikų Liuteronų Bendrijos tarybos nariai. Suvažiavimo dalyviai susilaukė gausių sveikinimų raštu, tarp kurių vienas buvo iš ev. liuteronų vyskupo Jono Kalvano Tauragėje. Įprastines Šv. Rašto valandėles papildė specialiai paruošti pranešimai: buvusio ilgamečio reikalų vedėjo Fr. Šlenterio — "Lietuvių evangelikų liuteronų veiklos apžvalga" (skaityta Fr. Skėrio), J. Urzdės — apie dabartines Bendrijas Baltijos kraštuose, K. Felgendreherio — "Evangelikų Bendrijų srovės", A. Gelžiniaus — "Mūsų Bendrijos įsikūrimo laikotarpis", apėmęs istoriją nuo XIII š. iki 1941 m. Diskusijose buvo pritarta J. Urzdės pasiūlymui keisti metinio suvažiavimo vietas: vieną rengti Baltijos pajūryje, antrą — Annaberge, trečią — pietinėje Vokietijoje.

Vl. Pūtvio šaulių kuopa Toronto Lietuvių Namuose įrengė Romo Kalantos bareljefą, kuris buvo pašventintas š.m. rugsėjo 30 d. Iš kairės: V. PEČIULIS, A. PAJAUJIENĖ ir S. KUDIRKA, atidengęs bareljefą Nuotr. St. Dabkaus

Sidabrinė šaulių sukaktis

Toronto lietuvių visuomenėje ir kultūrinėje veikloje jau 25 metus aktyviai reiškiasi Vl. Pūtvio šaulių kuopa, kuri čia buvo suorganizuota šaulės Eugenijos Klupšienės 1954 m. rugpjūčio m. 20 d. Ši organizacija jau pirmaisiais metais savo veiklai rado pritarimą lietuvių bendruomenėje ir į kuopos gretas įstojo per 100 narių. Per 25 metus Vl. Pūtvio šaulių kuopa, prisitaikius prie tremties gyvenimo reikalavimų, savo veikloje laikėsi šių gairių: uoliai dalyvauti tautinėje veikloje, padėti mokykloms, parapijoms, organizacijoms šeimoms tautinėje-kultūrinėje veikloje, vengti nesusipratimų su dirbančiomis tautai organizacijomis, visur kelti pavergtos Lietuvos laisvinimo idėją, būti draugais ir ieškoti draugų kitataučių tarpe.

Vl. Pūtvio šaulių kuopa per 25 metus kiekvienais metais rengė įspūdingus Lietuvos kariuomenės šventės minėjimus, palaikė ryšius su kitomis lietuvių organizacijomis, bendradarbiavo su estų ir latvių karo veteranais, rengė paskaitas, iškylas, koncertus, šaulių suvažiavimus ir daugelį kitų parengimų. Šios kuopos veikloje ypač daug nusipelnęs garbės šaulys, valdybos pirmininkas nuo 1964 metų St. Jokūbaitis, kuris jau 16 metų sėkmingai vadovauja, padedamas ilgamečių valdybos narių — V. Bačėno, A. Borkerto, B. Daugėlienės, M. Jokūbaitienės, V. Pečiulio ir V. Stočkaus. Ši valdyba surengė šaulių veiklos 25 metų sukakties gažų minėjimą, kurio proga buvo pasidžiaugta veiklos vaisiais ir sustiprintas pasiryžimas ateičiai.

Vl. Pūtvio šaulių kuopos 25 metų sukakties šventė paminėta š.m. rugsėjo 29 ir 30 dienomis. Šeštadienį įvyko iškilmingas minėjimo aktas, koncertas ir pokylis Toronto Lietuvių Namuose, sekmadienį buvo specialios pamaldos Lietuvos Kankinių šventovėje.

Minėjimo iškilmingas aktas, kuriame dalyvavo apie 300 svečių ir uniformuotų šaulių, pradėtas Vl. Pūtvio kuopos ir atvykusių svečių šaulių kuopų vėliavų iškilmingu įnešimu į sceną. Kuopos pirm. St. Jokūbaitis pasveikino minėjimo dalyvius, primindamas šios organizacijos įsteigimo istoriją prieš 25 metus. Šios šventės įprasminimui, kaip paaiškino pirmininkas, buvo paruoštas pagal skulptorės E. Docienės projektą mūsų tautos herojaus Romo Kalantos bronzinis bareljefas.

Į minėjimą atvyko daug garbingų svečių: gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinas, LSST garbės pirm. prof. V. Mantautas, Toronto Lietuvių Namų pirm. A. Senkus, laisvės kovotojas ir rezistentas Simas Kudirka, Lietuvos Kankinių parapijos klebonas ir Vl. Pūtvio šaulių kuopos kapelionas kun. P. Ažubalis, kuris sukalbėjo prasmingą minėjimo invokaciją, Prisikėlimo par. klebonas A. Simanavičius, lietuvių evangelikų liuteronų par. klebonas kun. A. Žilinskas su ponia, estų ir latvių veteranų pirmininkai, daug svečių šaulių kuopų atstovų iš JAV ir Kanados lietuvių kolonijų.

Išklausyta Simo Kudirko kalba, kurioje jis priminė Romo Kalantos gyvybės aukos prasmę mums visiems čia išeivijoje ir pavergtoje Lietuvoje, ragindamas mus visus dirbti, nepavargti, kalbėti ir liudyti pasauliui, kad Lietuva yra gyva, kovoja už savo laisvę ir yra reikalinga laisvojo pasaulio paramos prieš bedievišką ir rusišką imperializmą. Baigęs savo kalbą, jis atidengė Romo Kalantos bareljefą scenoje, kuris buvo padėtas ant imituoto žuvusiems paminklo su įrašu "Laisvės Lietuvai", papuošto tuo pačiu metu atneštu gyvų gėlių vainiku su įrašu "Romui Kalantai". Kun. P. Ažubalis pašventino šį meniškai padarytą iš bronzos bareljefą, kuris papuoš Lietuvių Namų Gedimino pilies menę.

Pagridinis kalbėtojas LŠST garbės pirm. prof. V. Mantautas, Vl. Pūtvio, Lietuvos Šaulių Sąjungos steigėjo, vaikaitis, supažindino minėjimo dalyvius su Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje LŠST) centro organizavimu prieš 25 metus Čikagoje ir pirmosios šaulių kuopos įsteigimu 1954 m. rugpjūčio 20 d. Toronte. Šaulių kuopos atsiradimas Toronte sudarė pagrindą ir davė pavyzdį organizuotis šauliams ir kitose Kanados lietuvių kolonijose. Šiuo metu Kanadoje veikia 9 šaulių kuopos, turinčios apie 400 narių, ir yra apjungtos Vilniaus šaulių rinktinės Kanadoje, kurios centras Montrealyje. Prof. V. Mantautas, perdavęs savo ir kitų linkėjimus šios didžios šventės proga, ragino šaulius dirbti ir aukotis lietuvių tautos idealams.

Po pagrindinių kalbėtojų Vl. Pūtvio šaulių kuopą sveikino: gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinas, Liet. Namų pirm. A. Senkus, latvių ir estų veteranų atstovai, JAV ir Kanados lietuvių kolonijų šaulių kuopų vadai ir įgaliotiniai. Perskaityta daug gautų raštiškų sveikinimų iš Australijos, JAV ir kitų kraštų.

Šventės proga buvo apdovanoti šaulių garbės ženklais Vl. Pūtvio šaulių kuopos nusipelnę nariai: M. Petrulis — šaulių žvaigždės ordinu, T. Benotienė, Z. Jonikienė ir V. Stočkus — šaulių žvaigždės medaliais.

Antroji minėjimo dalis buvo koncertas, kurio programą atliko "Gintaro" ansamblio mergaičių oktetas, vadovaujamas G. Paulionienės. Pritariant akordeonistui A. Kaminskui, oktetas įspūdingai padainavo penkias dainas.

Po oficialios ir koncertinės dalies svečiai buvo pavaišinti šilta vakariene, po kurios įvyko šokiai ir laimikių ieškojimas loterijoje. Šventėje dalyvavo daug svečių iš JAV Čikagos, Detroito ir Kanados.

Rugsėjo 30, sekmadienį, sidabrinė Vl. Pūtvio šaulių kuopos sukaktis buvo užbaigta iškilmingomis pamaldomis Lietuvos Kankinių šventovėje, kurias laikė kuopos kapelionas kun. P. Ažubalis ir kun. B. Mikalauskas, OFM. Pamaldose dalyvavo uniformuoti šauliai su savo vėliavomis, svečiai iš JAV ir Kanados. Kun. P. Ažubalis savo turinigame pamoksle ragino šaulius nepavargti ir dar su didesniu ryžtu tarnauti Lietuvos laisvinimo siekiams. Šventė baigta Tautos himnu, sugiedotu šventovėje.

J. Varčius

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Ko reikia Lietuvos tikintiesiems?

(Atkelta iš 3-čio psl.)

tiktų turėti iliustruotą leidinį, kuris nušviestų mūsų Bažnyčios gyvenimą ir veiklą" — tikrai ne Dievo Dvasios įkvėptas. Ar toks leidinys nušvies, kaip Lietuvoje dusinama Bažnyčia, kaip supančiotos ordinarų rankos, kaip kenčia tikintieji inteligentai? Ne, toks leidinys šių klausimų nelies. O gal jame bus talpinamos nuotraukos, kaip pamaldų metu alpsta tikintieji perpildytoje Klaipėdos bažnyčioje, kaip daugelyje Lietuvos vietų, pvz. Sintautuose, Pilviškiuose, Bartininkuose, Alvite ir kt., riogso sugriautų bažnyčių griuvėsiai, ir niekas neleidžia jų atstatyti, kaip nuo vaikų kaklų mokytojai nutraukė medalikėlius ir kryželius? Tad ką tas "iliustruotas leidinys" spausdins? Taikos konferencijose dalyvaujančių ordinarų nuotraukas? Taip, bet tokios nuotraukos tikinčiuosiuose gali sukelti tik pasipiktinimą. Lietuvos kunigai yra įsitikinę, kad toks "iliustruotas leidinys" būtų tik propagandinis burbulas pasauliui, ypač artėjančios olimpiados Maskvoje proga. Taigi, prašome ordinarus atšaukti "iliustruoto leidinio" prašymą, nes toks leidinys pasitarnautų ne Bažnyčiai, o bedieviams.

* * *

Tuojau po Velykų Religijų reikalų tarybos įgaliotinis P. ANILIONIS visose vyskupijose ikalbinėjo dekanus laikytis religinių susivienijimų nuostatų. Pagal įgaliotinį, dekanai turi budėti, kad visi Lietuvos kunigai laikytusi šių nuostatų.

Iš įvykusių pokalbių seka išvados:

a. Religijų reikalų taryba dekanams, o per juos ir kunigams nori įvaryti baimės, todėl dekanai ir buvo sukviesti ne į kurijas, bet į vykdomuosius komitetus.

b. Dekanų rankomis norima dusinti Katalikų Bažnyčią.

c. Iš kunigų reikalaujama prisidėti prie bedievių vykdomo nusikaltimo, pažeidinėjant tikinčiųjų vaikų teises — jų nekatekizuoti, nuvaryti nuo altoriaus, iš procesijų ir t. t.

d. Šiuose pokalbiuose dekanai buvo pažeminti, nes tuo pačiu metu, kai įgaliotinis reikalavo išduoti Bažnyčios interesus, jie buvo vaišinami kava.

e. Vyskupijų kurijos pažemino save, nes į vykdomuosius komitetus dekanus sukvietė ne valdžios pareigūnai, o pačios kurijos. Pvz. Religijų reikalų tarybos referentas KOŽUKAUSKAS J. E. vysk. LABUKUI perdavė tokią telefonogramą: "1979 m. balandžio 24 d. Kauno miesto vykdomajame komitete bus pravedamas pokalbis su Jūsų vadovaujamų vyskupijų dekanais. Pokalbio pradžia 14 val. Prašome užtikrinti visų dekanų dalyvavimą. Pageidaujama, kad pokalbyje dalyvautumėte ir Jūs." Visos kurijos, gavusios įsakymą, tuojau paskubėjo jį įvykdyti.

Š. m. pradžioje 522 Lietuvos kunigai ir du vyskupai — J. E. Julijonas STEPONAVIČIUS ir J. E. Vincentas SLADKEVIČIUS pasisakė labai svarbiu Bažnyčiai klausimu, kad jie negalėsią laikytis Bažnyčiai priimestų religinių susivienijimų nuostatu, ir reikalavo juos atšaukti. Labai tiktų šiuo klausimu pasisakyti ir pareigas einantiems Lietuvos ordinarams.

Ypatingai ordinarus raginame rūpintis vaikų teisių pažeidimais Lietuvoje ir Vaiko Metų proga šį opų, bet labai svarbų klausimą nuolatos kelti. Mes esame įsitikinę, kad vaikų atžvilgiu ir mes, dvasiškiai, nesame be kaltės. Ordinarai galėtų bent privačiai paraginti kunigus daugiau rūpintis vaikais ir jaunimu, o dėl baimės ar apsileidimo nesirūpinantiems vaikų pastoracija pasiūlyti išsikelti į provinciją ir užleisti vietą drąsesniems ir uolesniems kunigams.

Gerbiami ordinarai, Dievo Apvaizda mums leido gyventi ir dirbti labai svarbiu ir lemiamu Bažnyčios gyvenimo momentu, tad garbingai atlikime Dievo skirtąją misiją.

TTG Katalikų Komiteto nariai — kunigai:

Jonas KAUNECKAS
Alfonsas SVARINSKAS
Sigitas TAMKEVIČIUS
Vincas VĖLAVIČIUS
Juozas ZDEBSKIS

"LKB Kronika", 39 nr.

Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos tarybos suvažiavime Klevelande rugsėjo 15 d. Iš kairės: dr. K. Šidlauskas, A. Tamulionis, St. Rauckinas, B. Žukauskas, dr. P. Jucaitis, P. Maldeikis Nuotr. A. Viliušio

Už mūsų mielos dukters ir sesers

A.A. GINOS ELENOS VAITONYTĖS

pagerbimą bei paskutinius patarnavimus dvasiškiams — prel. J. Tadarauskui, klebonui kun. P. Ažubaliui, kunigams Longui ir Rauchui, karsto nešėjams, religinių apeigų ir laidotuvių dalyviams, užprašiusiems Mišias, paskyrusiems dovanas labdaringoms organizacijoms, ir visiems, pareiškusiems mums nuoširdžią užuojautą laiškais ar žodžiu, —

gilią padėką reiškia —
Vaitonių šeima

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems mūsų draugams, suruošusiems mums 20-ties metų vedybinės sukakties šventę.

Didžiausia mūsų padėka šios šventės iniciatoriams — Bronei ir Jonui Maziliauskams, ypač Bronei už jos gražią ir jaudinančią kalbą, Elenai ir Broniui Kišonams už užleidimą savo erdvaus ir gražaus namo sukaktuvinei mūsų puotai, Irenai ir Anicetui Zalagėnams už skanių valgių paruošimą.

Didelė padėka Tėvui Antanui už atsilankymą, palaiminimą ir linkėjimus.

Dėkojame draugams, atvykusiems iš tolimesnių vietovių: Simonui Šakiui iš New Jersey, Valei ir Albinui Tautkevičiams, Onutei ir Gediminui Vindašiams iš Windsoro.

Tariame lietuvišką ačiū giminėms, draugams ir visiems, kurie prisidėjo prie dovanos: E. V. Abramavičiams, M. Adomavičienei, O. J. Ažubaliams, J. Bacevičiui iš Hamiltono, D. A. Bajorinams, U. Bleizgienei, O. Dementavičienei, B. V. Gataveckams, J. Druskiui iš Sault Ste. Marie, M. J. Janušams, S. A. Jankauskams iš Hamiltono, A. I. Jurcevičiams, Jonaičiui iš Vokietijos, A. V. Kazlauskams, Z. D. Kazlauskams, A. V. Kėžinaičiams iš Hamiltono, D. A. Keršiams, A. V. R. Kulniams, O. V. Marcinkevičiams, S. B. Matuliavičiams, R. J. Pleiniams iš Hamiltono, S. B. Prakapams, A. Tautkevičiūtei, J. Tirkšlevičiui iš Hamiltono, R. A. Ulboms ir A. Venckui.

Jūsų nuoširdumas ir vertinga dovana visuomet paliks mūsų atmintyje —

Birutė ir Teodoras Stanuliai

SVARBIOS ŽINIOS APIE TAUPOMUOSIUS KANADOS LAKŠTUS, KURIUOS DABAR TURITE

PRIEDAI LAKŠTŲ LAIDOMS PRIEŠ 1974

Jei turite dar nepasibaigusių taupomųjų Kanados lakštų, išleistų prieš 1974 metų lapkričio 1 dieną, galite gauti specialų priedą grynais 1979 m. lapkričio 1 dieną. Štai tos lakštų serijos ir išmokama suma už $100:

Series	Cash Bonus Payable November 1, 1979
1967/68 (S22)	$32.50
1968/69 (S23)	$23.50
1970/71 (S25)	$16.75
1971/72 (S26)	$19.75
1972/73 (S27)	$20.25
1973/74 (S28)	$20.50

(Turintieji šimtmečio serijas (Centennial Series), pažymėtas 1966 m. lapkričio 1 d. data ir pasibaigiančias 1979 m. lapkričio 1 d., gaus priedą grynais $30.75 už $100).

Šie priedai, įvesti 1974 metais, padidina metines lakštų palūkanas iki 10½% nuo 1974 m. rugsėjo 1 d. iki 1979 m. spalio 31 d.

BAIGMINIS PRIEDAS SUĖJUS TERMINUI

Prie minėto 1979 m. lapkričio 1 d. priedo grynais taip pat gausite baigminį priedą grynais, jeigu lauksite iki turimų lakštų termino. Su baigminiu priedu jūsų lakštai ir toliau duos 10½% palūkanų iki pabaigos.

Series	Maturity Date	Final Cash Bonus Payable at Maturity Per $100 Face Value
1967/68 (S22)	Nov. 1, 1980	$ 4.50
1968/69 (S23)	Nov. 1, 1982	$11.75
1970/71 (S25)	Nov. 1, 1981	$ 5.50
1971/72 (S26)	Nov. 1, 1980	$ 2.75
1972/73 (S27)	Nov. 1, 1984	$17.00
1973/74 (S28)	Nov. 1, 1985	$21.50

KAIP REIKALAUTI 1979 METŲ LAPKRIČIO 1 D. PRIEDO

Labai paprastai — nusineškite turimą lakštą į banką arba kurią kitą įstaigą, turinčią teisę išduoti taupomuosius Kanados lakštus. Kaip mokėjimo įrodymą jie nuplėš viršutinės lakšto dalies kairįjį kampą ir lakštą grąžins jums. Atsiminkite, nesate įpareigotas išpirkti lakštą arba nuplėšti palūkanų kuponą, kad galėtumėte gauti priedą grynais.

Nuo spalio 9 d. galite iš anksto susitarti dėl procedūros gauti specialųjį priedą. Jei šią procedūrą pradėsite spalio mėnesį, tai formalumai, susiję su specialaus prieedo išmokėjimu, bus atlikti tuoj pat ir lėšų perkėlimas bus atliktas automatiškai lapkričio 1 dieną.

PADIDINTOS PENKIŲ PASKUTINIŲJŲ LAIDŲ PALŪKANOS

Nuo 1979 m. lapkričio 1 dienos padidinamos metinės vidurkio palūkanos iki 10¼% lakštų laidoms nuo 1974 metų lapkričio 1 dienos iki 1978 m. lapkričio 1 dienos, jeigu išlaikomos iki pabaigos.

1974/75, 1975/76 IR 1976/77 SERIJOS

Šias serijas turintieji gaus naujas, didesnes palūkanas grynais priedo forma, kuris bus išmokamas suėjus lakštų terminui. Šis priedas padidina metines tų lakštų palūkanas iki 10¼% nuo 1979 metų lapkričio 1 dienos iki jų pabaigos. Štai tie priedai, mokami už $100:

Series	Maturity Date	Cash Bonus Payable at Maturity
1974/75 (S29)	Nov. 1, 1983	$2.50
1975/76 (S30)	Nov. 1, 1984	$4.75
1976/77 (S31)	Nov. 1, 1985	$8.00

Gauti priedui reikia išlaikyti lakštus iki jų pabaigos. Tačiau galite iškeisti savo kuponus arba palūkanų čekius kiekvienais metais ir neprarasti teisės į priedą grynais.

1977/78 IR 1978/79 SERIJOS

Nuo 1979 m. lapkričio 1 dienos už tas lakštų serijas bus mokama 10¼% palūkanų kiekvienais metais iki jų pabaigos.

Padidinus palūkanas, turintieji reguliarių tų serijų palūkanų lakštus gaus metinių palūkanų $102.50 už $1000 kiekvieną lapkričio 1-ąją, pradedant 1980 metais iki lakštų pabaigos.

Jungtinių palūkanų lakštų (Compound Interest Bonds) nuošimčiai dabar augs pagal naujus nuostatus po 10¼% į metus. Šios palūkanos išmokamos išperkant lakštus arba suėjus terminui. Štai kaip augs $100 vetrtės jungtinių palūkanų lakštų nuošimčiai:

	1977/78 Series	1978/79 Series
Nov. 1, 1979	$115.81	$109.50
Nov. 1, 1980	$127.69	$120.72
Nov. 1, 1981	$140.77	$133.10
Nov. 1, 1982	$155.20	$146.74
Nov. 1, 1983	$171.11	$161.78
Nov. 1, 1984	$188.65	$178.36
Nov. 1, 1985	$207.99	$196.65
Nov. 1, 1986	$229.30	

TAUPOMIEJI KANADOS LAKŠTAI
DIDELIS PASIRINKIMAS

Nauji taupomieji Kanados lakštai duoda 10¼% palūkanų kasmet ištisus septynerius metus.

Gaunami nuo spalio 9 dienos

Vilniaus universiteto 400 metų sukakties proga pavergtoje Lietuvoje išleista atvirukų serija, simboliškai vaizduojanti paskirus fakultetus. Šiame atviruke pavaizduota astronomija, kuri ten buvo pasiekusi nemažų laimėjimų

Lietuvos prezidentų pagerbtuvės

Č. SENKEVIČIUS

Prisiminti ir pagerbti žmones, kurie vadovavo Lietuvos nepriklausomybės laikotarpiui, be abejonės, buvo gražus sumanymas. Dvidešimt dvejų metų laikotarpis, nežiūrint kaikurių nesėkmių, politinių nesutarimų ir nemažų problemų su didžiaisiais kaimynais, — buvo tautai pats šviesiausias ir reikšmingiausias, sakyčiau, gana tolimai ateičiai. Juk per tą palyginti trumpą laiką buvo paruošta nauja, ryškiai ir tvirtai patriotinė karta, į kurią atsirėmė ir dar dabar tebesiremia nevienas tautinio gyvenimo judėjimas ir tėvynėje, ir išeivijoje.

Lietuvos prezidentų minėjimas įvyko Toronte š. m. rugsėjo 30 d. Jis pradėtas rytmečio iškilmingomis pamaldomis Lietuvos Kankinių šventovėje. Su vėliavomis dalyvavo abiejų skautų tuntų atstovai ir Toronto skautininkai-ės — šio minėjimo rengėjai. Muz. Jonui Govėdui vargonuojant, gausius dalyvius jaudino "Volungės" giedojimas. Tai jau gerokai augštyn menine prasme šoktelėjęs dainos vienetas, savas, daug kartų girdėtas, bet visada malonus klausyti. Jam vadovauja muz. Dalia Vismą dar labiau paryškino dideskontienė. Pamaldų iškilmingunė grupė, įsijungusi į atitinkamų maldų skaitymą ir aukų nešimą. Mišias atnašavo kun. B. Mikalauskas, OFM, pamokslą pasakė klebonas kun. Petras Ažubalis, palinkėdamas skautijai ir toliau žygiuoti pasirinkto idealo keliu. Po pamaldų buvo padėta gėlių puokštė prie paminklinio vitražo, prisimenant ir mirusius Lietuvos prezidentus, ir visus skautus-es.

Popiet minėjimas buvo tęsiamas Lietuvių Namų Karaliaus Mindaugo menėje. Į ją susirinko gana didelis tautiečių būrys. Rengėjai kiek baiminosi dėl šilto, tiesog vasariško oro, kuris nevieną galėjo pasukti į gamtą ar parkus. Malonu buvo matant apypilnę salę tautiečių, atėjusių pagerbti savųjų prezidentų. Lygiai 4 v., prasiskleidus uždangai, scenos gilumoje pamatėme nuo lubų iki žemės milžinišką trispalvę, kurios juodamė fone vertikaliai kabojo alfabetine tvarka sukabinti piešiniai — dr. Kazys Grinius, Antanas Smetona ir Aleksandras Stulginskis. "Volungė" dainavo sveikinimą jaunystei. Daina savo melodija ir žodžiais neblogai tiko atidarant minėjimą. Po dainos Birutė Spudienė skaitė apie dr. Kazį Grinių, perbėgdama jo gyvenimą, mažiau sustodama prie vertinimo ar kokių išvadų. Trys dainos sekė pirmąją kalbėtoją. Jos visos skambios, įdomios, kaikurios negirdėtos savo harmonizacija, bet visos liaudies dainos, tokios šiltos ir taip tinkančios jauniems mergaičių balsams.

Tarp dviejų A. Budriūno ir K. Kavecko liaudies dainų meniniu žodžiu įsiterpė aktorė Elena Dauguvietytė-Kudabienė, padeklamavusi Kazį Bradūną. Apie Antaną Smetoną kalbėjo ps. fil. dr. Arūnas Dailydė, taipgi apsiribodamas daugiau biografiniais minimojo bruožais, nors, kaip ilgiausiai Lietuvai vadovavęs asmuo, galėjo būti kiek giliau nušviestas. Be abejonės, ribotas ir labai trumpas laikas neleido paskaitininkams to atlikti.

Vėl klausėmės Aisčio ir Putino, kuriuos deklamavo E. Kudabienė. "Volungė" suskambo dviem dainom. Kalbėti išėjo dr. Judita Čuplinskienė apie prez. Aleksandrą Stulginkį. Ji šalia įdomių, gal net kaikam mažiau žinomų biografinių detalių, prezidentą apibūdino ryškiau, nevengdama išvadų, velionies citatų ir apeliavimo į šių dienų visuomenę, ypač jaunimą.

"Volungės" dainos perėjo į nuotaikingesnę fazę, kurioje, šalia saskambių, atsirado ir judesiai, nevisada dainoms pagelbėję, bet viską paįvairinę, kaikuriuos žiūrovus gal kiek nustebinę (kam to reikia tokiame minėjime?).

Aktorė E. Kudabienė labai gražiai skaitė J. Marcinkevičiaus "Grybų karą". Čia jai buvo platesnė dirva save išsakyti ir vaidybinį talentą išreikšti. Linksma Rid-rito daina "Volungė" koncertą-minėjimą užbaigė.

Kaikas pasigedo "taško", kaikas Tautos himno. Renginio komiteto pirmininkas Vytautas Skrinskas programos atlikėjams ir skautininkams po minėjimo susirinkus kavutei pranešė, esą "taško" nebuvo dėlto, kad dėl sekančio koncerto jau susitarta su pianistu Vytautu Smetona, tik nesą dar žinia, ką dabar minėsime, o himnas buvęs giedamas šventovėje. Tą linksmą atoslūgio valandėlę prie kavos ir naminių skanėstų išnaudojo ramovės seniūnė Brigita Paliulytė, padėkodama visiems už įdėtą darbą. Paskaitininkams įteiktos knygos su specialiais įrašais prisiminimui. Visas minėjimas užtruko lygiai pusantros valandos. Būtinai reikia ir visus kitus minėjimus panašiai kondensuoti. Jei dėl to siūlymo būtų balsavimas, tikrai išeičiau laimėtoju . . .

Du klausimai laikraščio skaitytojui:

1. *Ar esate Kanados Lietuvių Fondo narys?*
2. *Ar žinote, kad įnašai į Kanados Lietuvių Fondą atleidžiami nuo pajamų mokesčio (income tax)?*

Liaukimės gniaužę kepures!

Atsiliepiant į Al. Gimanto mintis bei patarimus

A. KALNIUS

Senais laikais žemesnės kilmės žmonės — baudžiauninkai, kumečiai, samdiniai, kreipdamiesi į savo poną ar kitą augštuolį, nusiimdavo kepurę, žemai nusilenkdavo ir, ją lamdydami, prašnekdavo. Kepurės mankymas, žinoma, nereiškė pagarbos ar nuolankumo "jegamasčiui", "nomiesnykui" ar kokiam "žoncai". Tai veikiau buvo baimingas nusiteikimas, kur vargšas žmogelis, nežinodamas kaip elgtis, netekdavo dalies savo nuovokos.

Gerai, kad nedėvime kepurių tremtyje, o tai kaikurie iš mūsų jas gerokai palamdytų ir dabar, ypač susitikę su žydais. Kaip sau norite, bet man Al. Gimanto paraginimas gyventi taikoje su žydais ("TŽ" 1979. VII. 26) yra ne kas kita, kaip nesusipratimas. O galbūt dėl to, kad aš niekad nemaniau, kad kas nors iš mūsų prieš žydus būtų išstatę patrankas ar kitus pabūklus. Jeigu taip nėra ir jeigu kitais būdais mes jų buities nežalojame, tai reiškia, kad mes esame jų atžvilgiu taikingi.

Kadangi ne tik Al. Gimantas mums siūlo taikingai su žydais gyventi, bet ir kaikurios mūsų viršūnės, tai, matyt, jiems kas nors stato taikingo sugyvenimo sąlygas. Atrodo, lyg tai turėtų būti žydai. Betgi už ką? Kas žino: gal už kaikam iš mūsiškių duotas geras tarnybas, gal už savo teikiamus kaikuriuos patarnavimus, kurių mums, mirtingiesiems, nelemta žinoti. . . Vienu žodžiu, kažkas yra nevisai aiškaus. O tai mūsų, eiliniokų, gyvenimą ir nuodija. Greičiausiai tai ir yra motyvas mūsų "netaikaus" su žydais sugyvenimo.

Kodėl mes, "plebėjai", manome, kad mes su žydais gyvename taikoje? Antai, mes sąžiningai perkame žydų plačiai paplitusius gaminius, naudojamės jų kultūrinėmis, mokslinėmis ir kitomis komunikacijos priemonėmis, skaitome jų spaudą ir pan. Ir už visa tai mes jiems mokame grynais. Aš niekad nemaniau, kad žydų gaminių, kuriuos aš pažįstu, per metus perku už 300 dolerių (o juk nevisas jų prekes aš pažįstu). Kiti lietuviai išleidžia gal daugiau, gal mažiau. Betgi viso pasaulio tremties lietuviai, esu įsitikinęs, papildo žydų kišenes keliasdešimčia milijonų dolerių. Jeigu tad mes su jais nesugyventumėm ar būtumėm jų priešai, galėtumėm juos visais galimais būdais boikotuoti. Tačiau taip nėra. Tad ar galėtų Al. Gimantas ir mūsų taip gausūs veiksniai nurodyti, ko gi mums dar trūksta, idant būtume nuolankesni.

Pirmiausia, man atrodo, kaikuriems mūsų "narsuoliams", drįstantiems pažvelgti žydui į veidą, nieko netrūksta, o veikiau trūksta savigarbos tiems mūsų pirmūnams ir jų pasekėjams, kurie, pervertindami žydų paslaugas, bijodami keršto ir nepasitikėdami savimi, lankstosi prieš juos, jiems nuolaidžiauja, nepaisydami savo tautos garbės. Nes kas gi ramią ir vaišingą lietuvių tautą pasauliui pristatė kaip žmogžudžių tautą? Ar ne kaikurie žydų autoriai ir paskaitininkai? O dar giliau brendant į vandenis galima klausti, kas gi tą dabar tariamą netaikų sugyvenimą tarp lietuvių ir žydų pirmieji pradėjo? Be jokios abejonės ši pirmenybė atitenka daliai Lietuvos žydų, kurie, pasitarnaudami komunistiniam okupantui, tūkstančius lietuvių išdavė mirčiai Sibire. O dabar klausiame antrąją, didžiąją Lietuvos žydų dalį, kiek ji nekaltai mirtin pasmerktųjų lietuvių išgelbėjo?

Žydai patys pripažįsta, kad apie 15.000 Lietuvos žydų, kurie daugiausia buvo okupantų tarnautojai, su raudonąja armija pasitraukė į Rusiją (Yad Vashem Studies, Vol. XI, psl. 234). Nors gal ir nevisi šie 15.000 bus dalyvavę Lietuvos išdavime ir lietuvių pasmerkime kančiai ir mirčiai, bet kažin ar bent vienas iš jų bus pagelbėjęs lietuviui išvengti Sibiro nedalios. Ne, turbūt toks stebuklas negalėjo įvykti. O tuo tarpu lietuviai, daug kur net patys rizikuodami savo gyvybėmis, išgelbėjo nemažą skaičių žydų iš mirties nasrų. (Gaila, labai gaila, kad mūsų "trumpų distancijų politikai" nenumatė ir nepasistengė surinkti žinių apie išgelbėtus žydus ir gelbėjusius lietuvius).

Be to, lietuviai, patyrę nesuprantamą žydų kerštą, nešaukė pasauliui: "Žiūrėkite, kokia galvažudiška yra žydų tauta!" Jie net iki šiol į pasaulį neprabilo, skųsdamiesi bent vienu žydu, kuris savo plunksna apteršė Lietuvos vardą. Tuo tarpu žydai, kai sauja lietuvių atkeršijo jiems už savo mylimųjų pasmerkimą kančiai ir mirčiai, ėmė šaukti, kad lietuvių tauta yra naciška ir žudikiška.

Turint galvoje tai, kas čia pasakyta ir aplamai lietuvių taikų nusiteikimą žydų atžvilgiu, Al. Gimanto sugestija gyventi su žydais taikoje nustoja reikšmės. Lietuviai ir be to yra taikūs ir net pertaikūs. Gal labiau būtų tikę žydus paraginti gyventi taikoje su lietuviais.

Taigi be reikalo Al. Gimantas, gana pozityvus ir rūpestingas spaudos darbininkas, mano, kad mums būtų sunku savo užmojus tesėti ir kad dėlto lietuvių prestižas gali dar labiau nukentėti bei jų geras vardas gali būti nupigintas tarptautinėje arenoje. Nebūkime strausai ir nesiliaukime gynę tiesos, nes tie, kurie ją gina, per amžius dar niekieno nebuvo pasmerkti. O mes kaip tik esame ne puolimo, bet gynimosi pozicijose ir negalime gal kaikuriuos žydų patarnavimus, reikalavimus ar grasinimus apmokėti savo tautos garbe. Tie, kurie, besirūpindami savo "kelnių dryžais", kaip kadaise V. Kudirka išsireiškė, iš šių pozicijų pasitraukė ar dar pasitrauks, bus istorijos teisiami.

Nemanau, kad tie, kurie žydų klausimu spaudoje jieško tiesos ir ją randa ne tokią, kokią žydai skelbia, būtų laikomi jų priešais. Toli gražu ne. Dažniausiai rašo tie, kurie juos vienokiu ar kitokiu būdu gelbėjo, bet ilgainiui jais apsivylė dėlei jų neobjektyvumo mūsų tautos atžvilgiu. Bet ir tai dar nereiškia, kad mes su jais nesugyvename. Sugyvename ir norime kuo ilgiausiai gyventi taikoje. Betgi mūsų tautai padarytą žaizdą mes turime išgydyti.

Žydams su mumis sąskaitų suvesdinėti nereikėtų. Nes jeigu ne rusiškojo komunizmo ir vokiškojo nacionalizmo suokalbis prieš Baltijos ir kitas valstybes, Lietuva būtų laisva, ir jos gyventojams žydams būtų nė plaukas nuo galvos nenukritęs. Tiek žydai, tiek mes esame bendros nelemties aukos ir tiek vieni, tiek kiti turėtumėm žinoti, prieš ką kirvius galasti.

Apie tai tiek žydams, tiek mums reikėtų labai rimtai pakalbėti ir vieniems kitus suprasti.

ST. CATHARINES, ONTARIO

PAVERGTŲ TAUTŲ ORGANIZACIJOS posėdis įvyko rugsėjo 20 d. Ukrainiečių ir lenkų atstovai padarė ilgesnius pranešimus; aptartas baltiečių ir lenkų reikalavimas iš sovietų nepriklausomybės, čekoslovakų kongreso reikalai ir nutarta vėl surengti viešas diskusijas ateinančių metų pradžioje, pakviečiant jose dalyvauti keturis Niagaros srities parlamentarus.

Šiais metais PT organizacijos pirmininku išrinktas čekoslovakas Fred Pejskar, o vicepirmininku — vengras Nikolas Mezes. Lietuvių atstovas S. Šetkus, kaip buvęs pirmininkas, įeina į vykdomąjį komitetą.

DIDELIS LIETUVIŲ DRAUGAS — buvęs miesto burmistras Joe Reid su nemaža lietuvių pagalba išrinktas į Kanados parlamentą kaip konservatorių atstovas.

DAUG RAŠOMA APIE LIETUVĄ vietiniame kanadiečių dienraštyje "The St. Catharines Standard", nes dienraštis mielu noru spausdina lietuvių rašinius. Pvz. buvo įdėti sekantys laiškai: "Lithuania still fights for freedom", "The Soviet prison", "Freedom for Baltic States", "No Lithuanian SS-men". Pastarasis rašinys ypatingai aktualus, nes trys televizijos kanalai rodė "Holocaust" filmo serijas, kuriose apie lietuvius pasisakoma kaip apie "Lithuanian SS-men", tuo kenkiant geram lietuvių vardui šiame krašte.

Atsakymas duotas aiškus ir stiprus. Išreikštas ir nusistebėjimas, kad šio filmo autoriai bei gamintojai galėjo padaryti tiek toli siekiančią klaidą ir kad iki šiol jos nėra atitaisę, nors turi visus reikiamus šaltinius.

Dienraštis taip pat įdėjo porą latvio Peter Vasarinš straipsnių, aptariančių gėdingą Sovietų Sąjungos-Vokietijos sutartį 1939 m.

Neretai dienraštyje spausdinami ir garsiojo kanadiečio žurnalisto Peter Worthingtono straipsniai, pasižymį didelių sovietų politikos pinklių žinojimu. Kor.

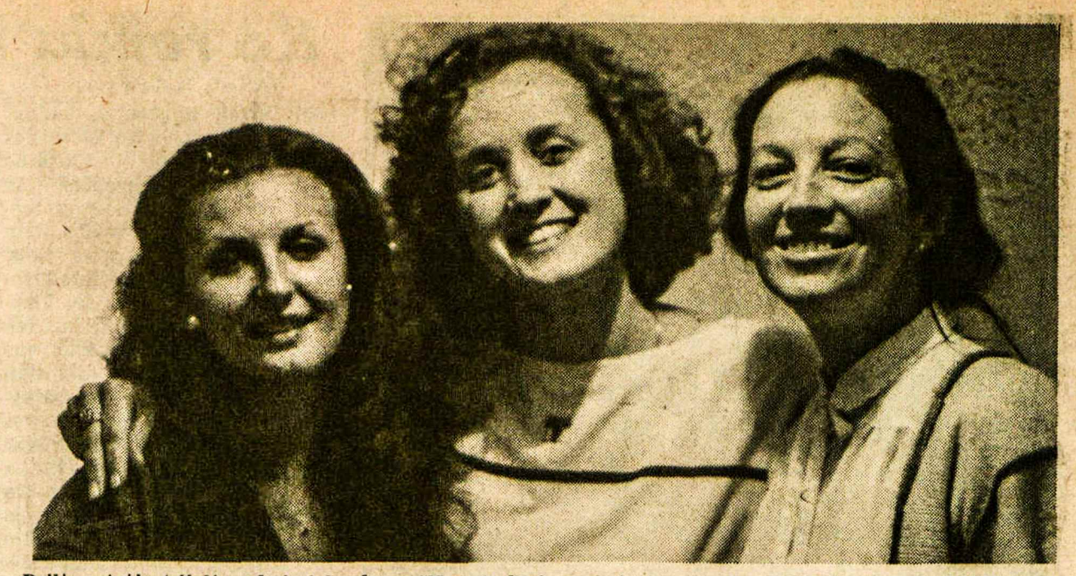

Dailės mėgėjų trijulė, sudariusi bendrovę "Menas", kuri rengia įvarias parodas. Sutelktinę lietuvių dailininkų parodą jos rengia spalio 13-14 dienomis (600 Annette St., Toronte). Nuotraukoje iš kairės: Aldona Birštonaitė, Roma Birštonaitė-Breen, Patricija Wallace. Parodoje galima įsigyti įvairių dailininkų kūrinių

Jaunimo įsipareigojimai

Pasaulio lietuvių jaunimo ketvirtojo kongreso nutarimai

(Tęsinys iš pr. numerio)

Politinis jaunimo sąmoningumas

Politinį lietuvių jaunimo sąmoningumą formuoja jo lietuviška prigimtis, jo aplinka ir jo asmeninis jautrumas. Tokių formuojančių elementų tarpe yra Lietuvos istorijos — ypač valstybinės nepriklausomybės atgavimo, naujosios okupacijos ir gyvenimo išeivijoje pažinimas, dabartinės padėties atskleidimas, kurį įgalina vis gausėjanti Lietuvos pogrindžio veikla. Esame kovojančio Lietuvos jaunimo dalis, siekianti tų pačių tikslų.

Asmeniniai ryšiai su okupuota tauta taipgi formuoja politinį jaunimo sąmoningumą. Per savo keliones į okupuotą Lietuvą jaunimas asmeniškai patiria tai, ką reiškia gyventi be laisvės, ir susipažįsta su kraštui primesta komunistine santvarka. Tai papildo dalinimasis patirtimi su tais, kurie neseniai yra aplankę Lietuvą arba iš jos pasitraukę.

Gyvenamojo krašto pažinimas taipgi paveikia politinį jaunimo sąmoningumą. Galop šį procesą paveikia jaunimo jautrumas įvairiems šiandieninio gyvenimo nusižengimams prieš moralinius ir humanitarinius principus, k. a. Vietnamo pabėgėlių tragedija, Muencheno olimpiados įvykiai, karas Nikaragvoje ir panašiai.

Angažuodami išeivijos lietuvių jaunimą plačiai politinei veiklai, žinome, kad tam darbui yra reikalingas platesnis politinio sąmoningumo ugdymas. Lietuvių jaunimo išeivijoje politinio sąmoningumo ugdymas buvo ir tebėra permažai efektyvus. Pastebima, kad lietuvių jaunimas mažai domisi politine veikla. Gilesnis politinis sąmoningumas ne vien stiprintų Lietuvos laisvinimo pastangas, bet duotų pagrindus ateities kartoms, galinčioms prisidėti prie lietuviškų darbų Lietuvai atgavus nepriklausomybę.

Raginame PLJS valdybą bei paskirų kraštų LJS vienetus ir apeliuojame į plačiąją lietuvių visuomenę atkreipti dėmesį į jaunimo politinio sąmoningumo ugdymą. Tam tikslui siūlome:

1. stengtis įasmeninti politinius klausimus,
2. susipažinti ir supažindinti kitus su tautos praeitimi,
3. susipažinti su tarptautiniais dokumentais, kurie liečia Lietuvą ir kitus pavergtus kraštus,
4. susipažinti su Lietuvos pogrindžio darbais, kurie yra esminiai įrankiai politinio sąmoningumo ugdymui,
5. besidarbuojantiems su lietuvių jaunimu mokyklose, organizacijose, saviveiklos vienetuose išnaudoti visas galimybes ugdyti politiniam sąmoningumui,
6. šeimoms įtraukti politinius klausimus į bendrą auklėjimą,
7. remti politinių mokslų studentus bei specialistus,
8. ruošti metinius politinius kursus bei sąskrydžius, kur būtų gvildenami dabartiniai politiniai įvykiai bei procesai.

Ryšiai su tauta

Remiame išvystimą dinamiško dialogo su Lietuvos jaunimu per pogrindžio spaudą, asmeninius ryšius ir kitus būdus. Asmeniniai jaunimo ryšiai yra svarbūs išeivijos lietuviams, nes jie tobulina lietuvių kalbą ir stiprina lietuvišką identitetą, sudaro sąlygas artimiau susipažinti su asmenimis, gyvenančiais sovietinėje santvarkoje, tuo įprasmindami priespaudos ir rezistencijos sąvokas užsienio lietuvių jaunimui.

Iš kitos pusės, Lietuvos gyventojai sužino apie lietuvių išeivijos veiklą ir veikimo būdus, apie Vakarų gyvenimą ir galvoseną. Okupuotos tėvynės gyventojams palengvinamos sąlygos prieiti prie reikalingos mokslinės bei kultūrinės informacijos. Galop jiems duodama proga susipažinti su tautiškai susipratusiais lietuviais už Sovietų Sąjungos ribų. Tas gali juos ne tik moraliai paremti, bet ir duoti jiems galimybę gilinti savąjį tautinį identitetą.

Ryšiai su kitataučiais

Pažįstame ir įvertiname visų trijų Baltijos kraštų — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — geografinius, istorinius bei kultūrinius ryšius. Ypač atkreiptinas dėmesys į šių trijų tautų istorinius panašumus nuo devyniolikto amžiaus iki šios dienos.

Įpareigojame PLJS valdybą ir raginame kraštų LJS valdybas užmegzti politinius, kultūrinius ir visuomeninius ryšius su baltiečių grupėmis, kreipiant ypatingą dėmesį į jaunimo vienetus. Kur tokie ryšiai yra užmegzti, raginame juos stiprinti. Valdybos turėtų raginti lietuvius, latvius ir estus rengti bendrus parengimus, dalyvauti baltiečių minėjimuose bei dirbti bendrus visiems reikalingus darbus ir skleisti politinę informaciją. Raginame lietuvius išeivijoje aktyviau prisidėti prie BATUNo veiklos.

Teigiame, kad primestina sovietinė valdžia Lietuvoje ir visoje Sovietų Sąjungoje yra lietuvių tautos bei kitų Sovietų Sąjungos pavergtų tautų, taip pat ir rusų tautos priešas. Teigiame, kad Sovietų Sąjungos valdžia naudoja rusų tautą savo tikslams pasiekti, norėdama suvienyti visas tautas Sovietų Sąjungoje į vieną tarybinę tautą. Todėl darome didelį skirtumą tarp pavergėjų — Sovietų Sąjungos valdžios ir rusų tautos kurią Sovietų Sąjungos valdžia išnaudoja pasiekti savo tikslams. Tačiau skatiname rusus griežtai pasmerkti tuos savo tautiečius, kurie laisva valia skleidžia sovietinį imperializmą Lietuvoje ir visuose Sovietų Sąjungos pavergtuose kraštuose.

Kaikurie lietuviai ir žydai priskiria kolektyvinę atsakomybę vieni kitiems už tragiškus įvykius tarp 1940 ir 1945 metų. Iš vienos pusės, kaikurie lietuviai kaltina žydų tautą už lietuvių naikinimą pirmajame bolševikmetyje. Iš kitos pusės, kaikurie žydai kaltina lietuvių tautą už žydų naikinimą Lietuvoje bei Lenkijoje nacių okupacijos metu. Pabrėžiame, kad toks kolektyvinės atsakomybės primetimas yra absurdas. Lygiai smerkiame antisemitizmą ir antilietuviškumą. Šių faktų akivaizdoje:

1. skatiname lietuvių visuomenę vengti perdėto jausmingumo šio skaudaus laikotarpio diskusijose, tačiau raginame visuomenę drąsiai pasisakyti prieš klaidingų faktų skelbimą ir
2. reiškiame stiprią paramą tiems mokslininkams, kurie bando objektyviai gvildenti žydų — lietuvių santykius 1940-1945 metais, ir prašome juos šį klausimą toliau viešai gvildenti.

Sovietinės pilietybės įstatymas

1979 m. liepos 1 d., sutinkamai su Sov. Sąjungos konstitucija, pradėjo galioti naujas įstatymas, pagal kurį visi Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje gimusieji, net tie, kurie gyvena užsienyje, ir jų vaikai yra laikomi Sovietų Sąjungos piliečiais.

Nepripažįstame Sovietų Sąjungos pilietybės įstatymo ir siūlome visuomenei jo nepripažinti. Tuo pačiu raginame išeivijoje gyvenančius neduoti pra-

šymų atsisakyti šios "pilietybės", nes tuo pripažįstame, kad ji mums galioja.

Raginame kraštų LJS skatinti savo valstybių vyriausybes atkreipti dėmesį į šį reikalą bei užtikrinti savo krašto piliečių saugumą, kai jie keliauja po sovietų okupuotus kraštus.

Informacija

Kiekvienas žmogus turi teisę būti informuojamas bei informaciją skleisti kitiems. Okupuotoje Lietuvoje šios teisės yra ribojamos, tad laisvojo pasaulio lietuviai yra įpareigoti naudotis šia laisve ir skleisti įvairią informaciją.

PLJS valdybą įpareigojame rūpintis rinkimu informacijos apie sąlygas važiuojantiems į Lietuvą. Jaunimas turėtų turėti galimybę tiksliau sužinoti ko galima tikėtis, kokia laikysena būtų patartina.

PLJS valdybą skatiname ieškoti naujų būdų atskleisti Lietuvos gyventojų galvosenai ir nuotaikoms. Anekdotai yra vieni ryškiausių rezistencijos požymių, kandžiai iliustruojantys Lietuvos gyventojų pasipriešinimą santvarkai. PLJS valdybą įpareigojame rūpintis tokių anekdotų rinkinio išleidimu su atitinkamu įvadu.

PLJS politinės veiklos koordinatorius įpareigojamas paruošti bibliografiją, apimančią politines temas, sudaryti paskaitininkų sąrašą, galinčių kalbėti įvairiais Lietuvą liečiančiais klausimais, parūpinti lietuvių politinių kalinių sąrašus bei pavyzdinių laiškų nuorašus.

Jaunimo dalyvavimas vidaus politikoje

Tarp išeivių ir jų vaikų yra daug panašumų, kurie yra formavę abiejų politinį sąmoningumą ir politinę orientaciją. Jaunimas per šeimą ir per tėvų suorganizuotas bendruomenes yra pasisavinęs tam tikrus įsitikinimus ir yra pasiryžęs tęsti tėvų užsibrėžtuosius ir visos tautos tikslus.

Tačiau nei viena, nei kita karta negali paneigti fakto, kad tam tikra jaunimo patirtis skiriasi nuo tėvų. Jaunimas yra natūrali savo gimtojo krašto dalis ir turėtų pilnai įsijungti į savo gyvenamojo krašto politinį gyvenimą.

Vienas svarbiausių būdų prisidėti prie Lietuvos išlaisvinimo ir gyvybinių išeivijos interesų išsaugojimo yra jungtis į gyvenamo krašto politinį gyvenimą. Raginame jaunimą jungtis į gyvenamojo krašto politinę veiklą ir remti visus pajėgius kandidatus, kurie geriausiai gins krašto interesus. Šalia to, raginame jaunimą atsižvelgti į Lietuvos laisvinimo klausimą, kai jis darys sprendimą kurį kandidatą remti. Taipgi raginame kraštų LJS reikalauti, kad gyvenamų kraštų valdžios remtų to krašto lietuvių kultūrinę ir visuomeninę veiklą.

Jaunimo ryšiai su kitomis politinėmis organizacijomis

Matydami Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pajėgumą įvairiose srityse, raginame PLB steigti politinę komisiją, su kuria PLJS būtų pilnai įpareigota artimai bendradarbiauti.

Pareikšdami panašų pasitikėjimą ir įvertindami Lietuvos diplomatinės tarnybos svarbų darbą, reiškiame jai solidarumą ir ją moraliai remiame bei skatiname PLJS valdybą su ja užmegzti glaudžius ryšius.

Siūlome PLJS politinės veiklos komisijai palaikyti informacinius ryšius su VLIKu bei kitais politiniais vienetais.

(Bus daugiau)

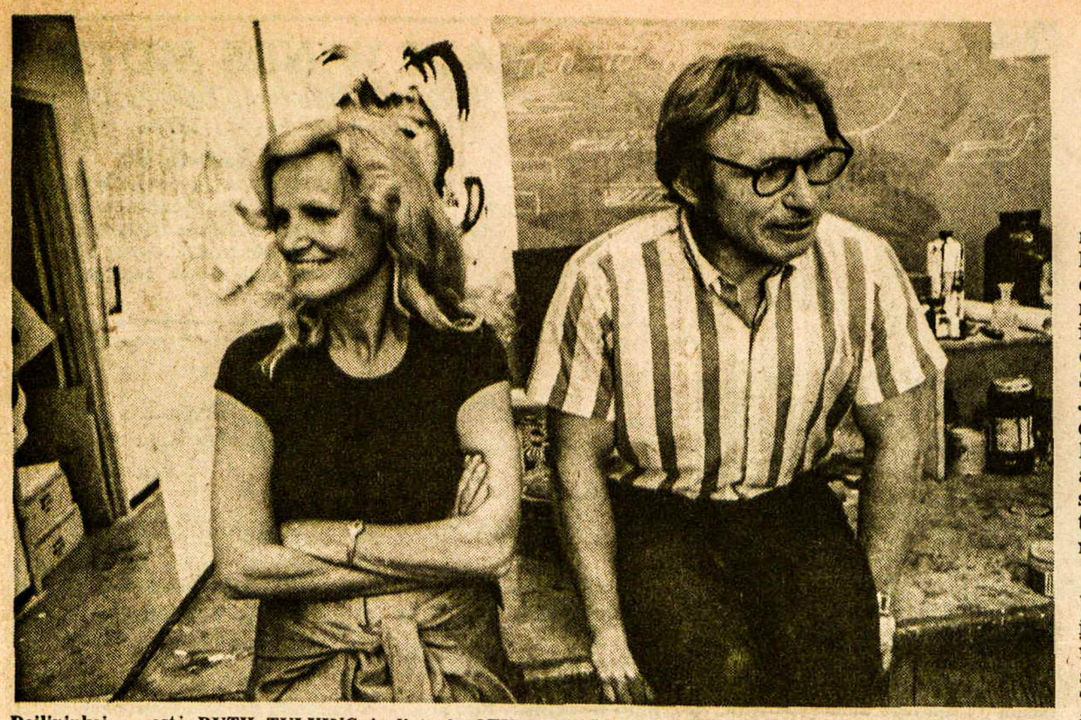

Dailininkai — estė **RUTH TULVING** ir lietuvis **OTIS TAMAŠAUSKAS**, kurių dailės paroda vyksta Mississaukoje, Erindale College meno galerijoje. Ji bus atidaryta iki spalio 22 dienos

Žmogaus kelias mūsų laikų literatūroje

Vacys Kavaliūnas

(Tęsinys iš pr. numerio)

Gimtojo krašto ir jo peizažo ilgesio keliu, "kur lengviau alsuot. Kalnai, kalneliai, klonys... Neries bangų švelnioji pyniava... prie vieškelio plataus sodeliai vyšnių... Lakštingalos alyvų krūmuos..." eina ir **Balio Sruogos** "Milžino paunksmės" Jogaila.

Jo gimtosios žemės ilgesys ilgainiui pasidaro toks gyvas ir stiprus, kad jis tarytum pereina į kitą plotmę — metafizinę ir virsta amžinybės ilgesiu bei karaliaus užkurio noru keliauti "pas Tėvą aukščiausiąjį".

Šis Jogailos noras ypač ryškiai atsiskleidžia per Vytauto laidotuves. Čia jis giliu liūdesiu ir būties gelmių virpėjimu įsilieja "į bendrą maldą verkiančių širdžių", ir jo žodžiai pusbrolio našlei "Eiva, eiva, kunigaikštien, eiva..." tarytum suskamba anapus angoje ir įgyja kitos plotmės kvietimą.

Kito pasaulio melodijos pasigirsta bei atsiskleidžia **Jurgio Baltrušaičio** poezijos žmogaus kelio žingsniuose, kurie intymiai susilieja su kasdieninės aplinkos daiktų gelmėmis ir jų siela.

Galima teigti, kad pagrindinė Baltrušaičio poezijos tema — pasaulio, žmogaus ir Dievo santykiai kyla iš metafizinės visatos sampratos, mistinio išorinės tikrovės daiktų pajutimo ir atsiskleidžia įvairiais motyvais. O būdingiausias jo pasaulio ir žmogaus vizijos bruožas — gili visų daiktų harmonija, kuri susilieja į šviesią dievišką simfoniją ir tarsi visatos psalmė aidi bei kyla į amžių tolumas.

Ši visatos psalmė aidi visur. Ji kyla ir iš kuklaus žolės stagarėlio, atsiskleidžia ir didinguose saulėlydžiuose. Ir visa yra viena. Ir visa — gili harmonija, į kurią darniu sąskambiu subėga rytas ir vakaras, skausmas ir paguoda, gimimas ir mirtis:

Saulė, žydris, vakaro žara —
Amžiuos nieko atskiro nėra.

Tad nuoseklu, kad Baltrušaičio pasaulio vizijoje ir žmogaus žemės keliuose nėra vienatvės. Jo žmogus, "Ramūnėlės" eilėraščio žodžiais, šiame pasauly ne vienas ir ne našlaitis.

Tačiau Baltrušaičio pasaulio samprata yra tolima panteizmui, skelbiančiam, kad Dievas ir pasaulis yra viena. Ji greičiau kiek primena Teilhard de Chardin'o "L'Hymne a l'Univers" (Himnas visatai) pasaulį-dvasinį medžiagos aspektą ir virpėjimą, kylantį iš Kristaus. Juoba, kad pati didžioji žmogaus kelio gairė, vedanti į Dievą, būtent, kryžius teikia Baltrušaičio pasaulio vizijai krikščionišką charakterį.

Tai labai gražiai Baltrušaitis atskleidžia savo dialoge su apynėliu, lipančiu sodo tvora:

Jei aukščiau tu nori lipti,
Imk nelūžtamą ramentą
Ir, pakeitęs diego kryptį,
Kopk sode į kryžių šventą.

* * *

Nuo gražaus ir harmoningo Baltrušaičio pasaulio, kuriame visatos psalmėje suskambėjęs kryžiaus motyvas nušviečia žmogaus kelius ir sujungia jį su begalybe, labai skiriasi **Putino** poezijos pasaulio vizija ir jo žmogaus žemės kelio žingsniai.

Tai iš tikrųjų dramatiškas šio žemės ir dangaus sūnaus kelias, vingiuojantis keliais ir kryžkelėmis tarp užgesusių žiburių ir tarp dviejų aušrų nesutemusios nakties, tarp augštumų ir bedugnių bei gelmių. Tačiau ir jis čia, žemės takuose, susitinka su Dievu ir su juo susilieja savo siela lietuviško peizažo fone, aidint nakties ramybės bei tylos melodijoms.

Naktis, kurioje atsiskleidžia nesibaigiantis žvaigždėto dangaus skliautas ir kurios "begalinių erdvių tyla" kitados gąsdino Pascalį, sukeldama jo dvasioje egzistencinį nerimą, mūsų poetus — Antaną Baranauską, Maironį, Putiną nuteikia ramiai ir jų sielas harmoningai sujungia su begalybe, kurioje gimsta intymus vidinis dialogas su Dievu. Baranauskas vidurnakčio tyloje ne tik girdi, kaip rasa krinta ir "žvaigždelės plevena", bet ir jo siela ramiu tykumu ir malda "dangun kilsta". O Maironis, liūliuojamas nakties tylos, trokšta "apimti visą pasaulį", "mylėti Dievą aukščiausį" ir "pasiekti amžiną grožį".

Tačiau bene gražiausias ir nuoširdžiausias poeto sielos dialogas su Dievu atsiskleidžia Putino "Rūpintojėly". Čia vidinės melodijos, kylančios iš rudens nakties peizažo, taip giliai ir harmoningai susilieja su poeto būties virpesiais, kad virsta troškimu drauge su Rūpintojėliu prie "lygaus kelio.... padūmoti".

Pagaliau Putinas, kad ir kaip dramatiškai jo kelias vingiuoja tarp šviesos ir šešėlių, tarp augštumų ir bedugnių, artėjant gyvenimo vakarui, tarsi pakyla nuo žemės ir pasuka į augštumas. "Lango" eilėraščių rinkiny, išėjusiame vieneriais metais prieš poeto mirtį, Putinas, kaip ir kitados Vienažindys, svajoja apie kitą — gražesnį, žydros laisvės ir šviesos pasaulį:

Kur juodi sparnai nakties
Saulės veido neužties.
. . . . . .
Kur pasauliai nematyti
Nusidrieks po mano kojų.
Jų ilgiuosi, juos svajoju.

* * *

Didžiai dramatiškas - ir ne tik savo dvasios vingiais tarp dangaus ir žemės, bet ir forma — dialogais, šviesos ir šešėlių susitikimu, neišskiriant nė garsinių momentų — aliteracijos, yra **Brazdžionio** poezijos pasaulio žmogaus kelias.

Tai žmogus — keleivis, pradėjęs, kosmogoninio Brazdžionio eilėraščio "Ir tarė Viešpats" žodžiais, pačią pirmąją pasaulio sukūrimo dieną. Ir eina jis laiko bei erdvės plotais, kur jo žingsnių aiduose pasigirsta ir netaip jau lengvai suprantamas bei išaiškinamas fatalistinis momentas: Viešpats lemiąs ne tik lapo peteliškės ir amžių ąžuolo gyvybę, bet ir žmogaus buitį.

Tačiau Brazdžionio žmogus, kurio veidas atsiskleidžia įvairių biblinių personažų dvasios bruožais — fariziejišku Izaoko maldoje, kur jis "su nuodėme nuduoda gerą, be nuodėmės — blogą ir negerą" ar nuoširdų girtuoklį ir nusidėjėlį, kurį sutinkame eilėraštyje "Ką sakė mūrininkas tą naktį Jėzui", nėra tragiškas. Jo žemės kelio pabaigoje, —

Kai juodą naktį kelias pasibaigia
Ir kai audros sparnuos žibinto nerandi
— — — — —
Kai praraja prasiveria po kojų,
Ir nebūtis, kaip liepsnos, ima siaust,

iškyla kryžiaus rankos ir perveda per nebūties upę. Kryžius Brazdžionio žmogaus kelio vizijoje, kaip ir Baltrušaičio, yra didžioji šviesos kolona, vedanti į nesibaigiančius transcendentinės tikrovės plotus. Tačiau keliai į jį atsiskleidžia skirtingai: Baltrušaičio vizijoje jis kaip šviesos akordas suskamba harmoningos visatos psalmės melodijoje, o Brazdžionio — iškyla laiko upėmis banguojančio kelio tolumose.

* * *

Skirtingai žmogaus dvasios kelias į Dievą atsiskleidžia ir kitu žymiųjų mūsų poetų — **Aisčio, Niliūno** ir **Nagio** poezijoje. Aisčio pasaulis — gilus ir nuoširdus liūdesio aidėjimas. Tai tarytum daina: išaidi ji į išorinį peizažą, susilieja su jo melodija ir vėl grįžta į virpančią poeto sielą. J. Guehenno žodžiais tariant, atrodo, jog tikrai "yra intymūs ir gilūs santykiai tarp to, kas yra mumyse, ir to, kas yra už mūsų". Taip suskamba jo sode auganti serbenta "ašarinėm kekėm" ir visas peizažas, atsiskleidęs graudžios dainos ir liūdesio fone. Toks pat nuoširdus ir poeto susitikimas su geru bei visa atleidžiančiu Dievu, kuris "rašos lašely" pasirodo ir "skausmo taurėj sklidinoj..."

Niliūnas ir Nagys — jaunesniosios kartos poetai. Todėl teko plačiau paliesti mūsų laikotarpio, paženklinto giliu metafiziniu nerimu (inquietude metaphysique), apie kurį kalba savo knygoje "Panorama critique des nouveaux poetes francais" Jean Rousselot ir kuriame esąs panardintas visas pasaulis: "plonge le monde entier".

Tad galbūt todėl ir jų poezijos pasaulis aidi ryškia egzistencinio nerimo mintimi, gimusia tremties kelio sūkuriuose. Tremties ne tik geografine, bet ir metafizine prasme, kur, "Praradimo simfonijų" žodžiais, tamsoj žiūri "alkani šviesos veidai ir metafizinėje nevilty paskendę akys" ir kur žmogus, negalėdamas pabėgti "iš savęs ir savo liūdesio", blaškosi, "kaip netekęs rudenio laukų sėjikas". (Vargu ar galima blaškytis ir liūdėti ko nors. kas skaudžiai prarasta ar ko laukiame ateities toliuose, nesiilgint).

Gili nostalgija, pereinanti metafizinėn plotmėn, kurioje atsiskleidžia ir žmogaus santykiai su Dievu, jaučiama ir Nagio poezijos pasauly. Gražiais V. Skrupskelytės "Lietuvių poezijoje" žodžiais, Nagio "išskirtinė savybė yra neišmatuojama ir nenuslopinama nostalgija (...) tėviškės, mirusių brolių, nežemiškos tiesos vizijų".

Gilus ilgesys žemės kelių vingiuose nesustoja, o pereina į metafizinius plotus, kur žmogaus žingsnių aidai susitinka su kito pasaulio simfonijų skambė-

(Nukelta į 9-tą psl.)

"Merkelis Giedraitis" -
nauja knyga apie šį didvyrį ir jo nuostabius laikus; gaunama pas platintojus ir tiesiai iš leidyklos:
Amberland Publishing Co., 1813 Larchwood Ave., Troy, Mi. 48084.
Kaina: $7.00 minkštais viršeliais, $11.00 — kietais.

Kanadiečių trijulė Amerikoje

Sol. G. Čapkauskienė, sol. R. Strimaitis ir akompaniatorius J. Govėdas Detroite

AL. GIMANTAS

Koncertui pasibaigus, sėdėjome rugsėjo 22 d. prie vaišių stalo su esamais ar buvusiais kanadiečiais. Gina Čapkauskienė — montrealietė, Rimas Strimaitis ir Jonas Govėdas — torontiečiai, p. p. Kurai iš Windsoro, Smalinskai — buvę torontiečiai, J. Urbonas — irgi buvęs kanadietis. Tik mudu su žmona tegalėjome laikyti save "tikrais" amerikiečiais. Proga — ką tik su dideliu pasisekimu praėjęs trijų kanadiečių lietuvių jungtinis koncertas.

Miela ir itin įdomu buvo stebėti visus tris muzikus, jau įtampai atsileidus, kai jie atvėrė mums, klausytojams, visą savo nuoširdumą ir paprastumą. Tuoj pat jautėmės lyg seni pažįstami. O koncertas buvo tikrai iškilus ir didžio dėmesio susilaukęs iš pakankamai reiklios detroitiškės visuomenės. Neužmirškime, kad gražus mūsiškių būrys nuolat ir kasmet lanko Lietuvių Operos pastatymus Čikagoje, gal net dar gausiau seka Mičigano operos teatro repertuarą, gausiai veržiasi į kasmetines Metropolitan operos gastroles. Vadinasi, jūsiškiai solistai turėjo prieš save auditoriją, kuri turi savo skonį ir mažiau ar daugiau nusistovėjusią bei vis brandinamą muzikinę kultūrą.

Gal didžiausio dėmesio susilaukė Ginos ir Rimo operinių arijų duetai, tačiau ir solo dainos teikė klausovams muzikinį pasigėrėjimą. Programas pasiskaitę, visi nekantriai laukė jūsiškio jaunojo muziko, dabar ir kompozitoriaus parašytų keturių dainų (lietuvių poetų tekstams), kurias dainavo Gina Čapkauskienė, palydint, kaip ir visam koncerte, pačiam autoriui Jonui Govėdui. Tai lyg ir debiutas, kuris daugumai paliko simpatingą įspūdį. Reikia tikėtis, kad tai nėra paskutiniai J. Govėdo žingsniai kompozicijos srityje. Detroitiečių tarpe po k o n c e r t o girdėjosi nemažai įvairių nuomonių apie naująjį kompozitorių, kurių dauguma, tikrai buvo pozityvios. Visi džiaugėsi, kad iš jaunosios kartos atstovų turime talentingų ir žadančių muzikų.

Gal ir nebus nupiginta frazė teigiant, kad, absoliutinės daugumos klausytojų nuomone, Gina Čapkauskienė šiuo metu tikrai yra savo muzikinės karjeros viršūnėje, tapusi nebepakeičiama ir Lietuvių Operos kasmetiniuose pastatymuose.

Teigiamą įspūdį paliko ir nepirmą kartą girdėtas Rimas Strimaitis, kuris nuoširdžiai lavina ir tobulina savąjį talentą, kiek tik galėdamas atsitraukti nuo savo kasdieninių pareigų.

Žodžiu, visa kanadiečių menininkų trijulė davė iškilų ir neeilinį koncertą, kurio įspūdžiais klausytojai dar galės dalintis ilgesnį laikotarpį.

Reiškiant kuklų pageidavimą, lyg ir norėtųsi išsišokti tokiu pasiūlymu Kanados Lietuvių Bendruomenei: ar negalima būtų visos tos menininkų trijulės kanadiečių lietuvių vardu pasiųsti į kitų kontinentų (konkrečiai — Pietų Amerikon) lietuviškas, mažiau pasiturinčias kolonijas? Visi žinome — būtų tai tikrai vertinga lietuviškojo meno reprezentacija, verta pajėgios, stiprios ir pasiturinčios Kanados Lietuvių Bendruomenės vardo!

Dailininkas Gailius

Prancūzijos Paryžiuje su apylinkėmis gyvena apie 120 lietuvių, iš kurių net keli yra menininkai. Tai nuostabiai didelis nuošimtis.

Nesileidžiant į spaudos iškarpas, galima paminėti, jog kai-kurie iš tų kelių lietuvių menininkų pragyvena iš meno, kai yra daug prancūzų dailininkų, nepragyvenančių iš savo meno.

Įėjęs dail. Prano Gailiaus parodon, išdėstyton garsiame ir gerą vardą turinčiame Wilshire Ebel Theatre 1979. IX. 23 Los Angeles, Calif., galėjai stebėti virtines raižinių su prancūzišku tekstu. N e g i iliustruojamos prancūziškos knygos ir jos parodomos lietuviams pasigrožėti? — Taip blogai nėra, nes iliustruota lietuvio O. V. Milašiaus knyga prancūziškai "Lietuviška siuita". Visi žinome, kad O. V. Milašius rašė prancūziškai, pasirašinėjo O. W. de L. Milosz ir dabar jo raštus reikia versti į lietuvių kalbą. Šios iliustracijos, nors taip pat abstrakčios formos, turi lietuviškos mistikos.

Ar dailininkas kada nors iliustruos pasirinktos lietuviškos pasakos ar veikalo mintis, ar puslapiuose išrašys lietuvių kalba, kuri yra nemažiau garbinga už prancūziškąją? Lauktina, kad prancūzai iliustruotų lietuvių rašytojų kūrybą, įrašydami eilutes lietuviškai ir tokį meno kūrinį parodytų visam pasauliui. O jeigu žymaus prancūzo menininko kūryboje jaustume lietuviškos meno filosofijos įtaką (kas įžiūrima pas Gailių), argi tada negalėtume kalbėti apie lietuvių ir prancūzų menininkų pradėtą bendravimą?

P. Gailiaus kūryboje pastebėjau stiprų ryšį su gamta, gėlėmis, medžiais ir fantazija. Jo spalvotoje kūryboje stengiamasi išryškinti vieną spalvą, paskui mintį ir kompoziciją. Paskiruose paveiksluose įžiūri malonias nuotaikas, o ne beprasmį pasimetimą.

Pranas Gailius jau yra pasiekęs meninio garso Prancūzijoje, kitose Europos valstybėse, JAV-se ir Japonijoje. Jo kūrinių yra įsigiję nemažai užsieniečių meno muzėjų, o tai jau kalba apie mūsų menininką, gimusį 1928 m. sausio 22 d. Mažeikiuose, Lietuvoje, pakankamai gerai.

Alg. G.

Dail. **ALFONSAS DARGIS**, Kompozicija. Jo dailės paroda rengiama š.m. spalio 20-21 dienomis Prisikėlimo parapijos Parodų salėje Toronte

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

LITERATŪROS RECITALĮ Niujorko lietuviams rugsėjo 15 d. Kultūros Židinyje surengė Baltimorėje gyvenantis dramos aktorius Juozas Palubinskas, pakviestas vietinio birutiečių skyriaus, kuriam vadovauja M. Klivečkienė. Su svečiu bei jo veikla Lietuvos teatruose ir išeivijoje vakaro dalyvius supažindino aktorius V. Žukauskas. Programą J. Palubinskas pradėjo J. B i l i ū n o "Liūdna pasaka". Toliau sekė: O. B. Audronės "Prie balto mūro parimęs beržas", J. Aisčio "Šilainė", "Draugams", S. Santvaro "Nutolusi pakrantė Lietuva", K. Bradūno "Kad nebūtum viena", "Vilniaus varpai", ištraukos iš B. Sruogos "Kazimiero Sapiegos", "Giesmės apie Gediminą", B. Brazdžionio "Žodis ištremto Sibiran", A. Nykos-Niliūno "Išduotas medis", E. Poe "Eldorado", A. Gustaičio "Kad būtų man leista" ir nežinomo autoriaus "Sūnelis".

LENKŲ LITERATŪROS INSTITUTO (Institut Literacki) Paryžiuje leidžiamo žurnalo "Zeszyty historiczne" šių metų 48 numeryje atspausdinta teisininko kritiko Viktoro Sukiennickio itin plati recenzija, vertinanti dr. J. Žmuidzino veikalą prancūzų kalba "Commonwealth Polono-Lithuanien ou L'union de Lublin (1569)". Ten pat jis recenzuoja ir prof. V. S. Vardžio darbą "The Catholic Church. Dissent and Nationality in Soviet Lithuania".

LIETUVIŠKŲ MEDŽIO DROŽINIŲ PARODĄ australams rugpjūčio 1-3 d.d. Brisbanės miesto rotušėje surengė melburniečiai V. Miliauskas ir V. Jeršovas, pakviesti kun. dr. P. Bačinsko. Vietinė CH 7 televizijos stotis pateikė plačią šios parodos apžvalgą ir tuo pačiu parūpino gausius lankytojus, kurių kasdien susilaukta apie 200. Pasikalbėjimą su V. Jeršovu paskelbė dienraštis "The Courier Mail". Australus labiausiai domino lietuviški kryžiai bei koplytėlės. Rugpjūčio 12 d. drožiniai buvo perkelti į Lietuvių Namus, kur su jais turėjo progą susipažinti Brisbanės lietuviai.

ALDONA BUTKUTĖ, gimusi Los Angeles mieste, gavo chemijos daktarės laipsnį Kalifornijos universitete — Davis. Jos disertacijos tema — "Dalinio aprėžto kintamo apskaičiavimo panaudojimas molekulinei elektroninei struktūrai". Naujoji dr. A. Butkutė yra baigusi lituanistinę mokyklą, už savo gabumus susilaukusi stipendijų iš valstybinio Kalifornijos fondo. Chemijos studijas bakalauro laipsniu su pagyrimu buvo baigusi 1975 m. Siekdama doktorato, finansinę paramą gavo iš "Eastman Kodak" bendrovės fondo. Kaip teorinės fizinės chemijos specialistė, ji dabar dirbs NASA-Ames mokslinių tyrimų laboratorijoje Maffett Fielde, Kalifornijoje.

DAIL. ALBINO ELSKAUS piešinių ir vitražų paroda buvo surengta Bar Harboro galerijoje, Maine. Ilgesnį laiką trukusi paroda uždaryta rugpjūčio 31 d.

ATĖNŲ FESTIVALIS kiekvieną vasarą rengiamas Partenono papėdėje esančiame baltojo marmoro amfiteatre, po atviru dangumi sutraukiančiame 5.000 žiūrovų. Į šiemetinį festivalį buvo pakviestas Australijos baleto teatras, ten nuvežęs du baletus — A. Chačaturiano "Spartaką" ir L. Minkaus "Don Kichotą". Pirmajam buvo panaudota vengro L. Seregio choreografija, antrajam — iš Leningrado Kirovo teatro pasitraukusio ir Vakaruose pasilikusio R. Niurejevo. Šioje išvykoje dalyvavo ir pagrindinius vaidmenis atliko Australijos lietuvis Juozas Janušaitis. Ta proga Australijos baletas gastroliavo Izraelyje ir Turkijoje. Talentingajam J. Janušaičiui tai buvo jau devintoji išvyka užjūrin.

SAVIVEIKLINIS ADELAIDĖS LIETUVIŲ TEATRAS "V a i d i l a" Australijoje rugsėjo 1 d. kaukių baliumi Lietuvių Namuose paminėjo veiklos trisdešimtmetį. Oficialioji dalis ir V. Vosyliaus surengta šio teatro nuotraukų, programų bei kitos archyvinės medžiagos paroda įvyko sekančią dieną. Kalbėtojų eilėse buvo V. Baltutis, A. Binkevičiūtė-Gučiuvienė, E. Dainienė. Sveikino ALB Adelaidės apylinkės valdybos pirm. Č. Zamoiskis, ALB krašto valdybos vardu — J. Lapšys. Pirmąją šio teatro narių grupę 1949 m. subūrė Paulius Rūtenis, lankęs Kauno dramos teatro studiją vokiečių okupacijos metais, dainavęs V. Dineikos režisuotoje operetėje "Mažasis rūmų koncertas". Teatro debiutui buvo pasirinktas "Pirmasis skambutis", kurį režisavo P. Rūtenis. Pradinei grupei taipgi vadovavo Elena Dainienė. 1951 m. grupės vadovu buvo pakviestas Adelaidėn atvykęs Kauno radiofono rež. Juozas Gučius, profesinis aktorius. Jis ne tik ruošė spektaklius, bet ir įsteigė dramos studiją mėgėjams tobulintis. Su spektakliais buvo aplankytos ir kitos Australijos lietuvių kolonijos. Vėliau "Vaidilos" teatrui vadovavo buvęs Klaipėdos dramos teatro aktorius Jonas Venslovavičius ir dabartinis jo vadovas Jonas Neverauskas. Režisūroje taipgi reiškėsi Viktoras Baltutis ir Vytautas Opulskis. Sekančioms Australijos Lietuvių Dienoms, kurios bus surengtos Adelaidėje 1980 m. pabaigoje, "Vaidila" ruošia bostoniečio Stasio Santvaro dramos "Žvejai" premjerą.

OPEROS VETERANAS PROF. ANTANAS SODEIKA, baritonas, mirė rugsėjo 12 d., sulaukęs 89 metų amžiaus. Velionis buvo jurbarkietis, muzikos mokęsis pas vargonininką A. Pocių. 1907 m. išvyko į JAV, dalyvavo "Birutės" draugijos veikloje, įsteigė Dailės Mylėtojų Draugiją, vadovavo jos chorams. Koncertuose dalyvaudavo su kompoz. M. Petrausku, dainuodavo operetėse. Visą laiką tęsė muzikos studijas ir 1920 m. baigė lietuviškąją M. Petrausko konservatoriją. Lietuvos operos istorijon A. Sodeika įėjo kaip pirmojo G. Verdi "Traviatos" spektaklio dalyvis, atlikęs Žermono vaidmenį. Dainavimo studijas gilino 1921 m. Romoje, 1924 m. — Milane. Ilgus metus jam teko būti pagrindiniu baritonu Kauno operoje. Pastaruosius 30 savo gyvenimo metų atidavė Vilniaus konservatorijai, ruošdamas jaunuosius dainininkus. Velionis buvo pašarvotas naujajame Vilniaus operos ir baleto teatre. Palaidotas rugsėjo 14 d. Antakalnio kapinėse. Prie kapo duobės su velioniu atsisveikino: laidotuvių komisijai vadovavęs Vilniaus operos ir baleto teatro direktorius V. Noreika, kultūros ministeris J. Bielinis, Vilniaus konservatorijos rektorius J. Karnavičius, IV kurso studentė J. Gicevičiūtė.

MEDŽIAGĄ APIE ŠVENTOSIOS TILTĄ Į JŪRĄ renka vietinės aštuonmetės mokyklos jaunieji kraštotyrininkai, vadovaujami Marijos Dievinienės. Šventosios uostas minimas jau 1453 m. Naujas Šventosios tiltas į jūrą, dabar klojamas ant senojo pietinio molo, bus du kartus ilgesnis už palangiškį. Dabartiniai Šventosios molai buvo pastatyti 1925-26 m. Ant jų polių kalami nauji, klojamos tvirtos sijos. Tilto atnaujinimui reikės 80 tonų geležies, 2.500 kubinių metrų medienos. Pagrindinis priėjimas prie tilto bus iš pietų, o šiaurinė pusė bus skirta žvejams. Keleivinių laivų prieplauka įrengiama tilto gale, netoli jo — jachtklubas. Kraštotyrininkai renka nuotraukas, brėžinius, dokumentus, literatūrą ir senų žmonių pasakojimus.

ANTROJOJE TARPTAUTINĖJE FOTOGRAFŲ PARODOJE Ajanže, Prancūzijoje, premijų susilaukė du jaunieji Lietuvos atstovai: I premiją laimėjo V. Stanionis už "Svajonę", II — M. Drazdauskas už "Seimyninį portretą".

DAIL. PRANAS GUDYNAS, Lietuvos dailės muzėjaus direktorius, atsakingasis Dailininkų Sąjungos sekretorius, ilgametis Liaudies Meno Draugijos pirmininkas, mirė Vilniuje rugsėjo 14 d., būdamas tik 59 metų amžiaus. Buvo baigęs Vilniaus dailės institutą 1946 m. pas prof. J. Vienožinskį. Tapybos restauravimo mokėsi 1948-50 m. Maskvoje. Lietuvos dailės muzėjui Vilniuje vadovavo nuo 1953 m. Muzėjuje suorganizavo dailės restauravimo dirbtuves, 1963 m. įsteigė Palangos gintaro muzėjų. Dailės klausimais rašė spaudoje, paruošė keletą dailininkų monografijų, organizavo kilnojamas dailės darbų parodas. Enciklopedijoje minimas ir, kaip aktyvus Vilniaus kompartijos veikėjas. Palaidotas rugsėjo 17 d. Antakalnio kapinėse.

MUZIKINIS KAUNO TEATRAS savo 39-jį sezoną pradėjo J. Rybčinskio dviejų dalių vodeviliu "Kaip susigrąžinti vyrą", kuriam muziką pritaikė kijevietiai kompozitoriai V. Lukašovas ir V. Iljinas. Premjerinį spektaklį paruošė rež. V. Buturlinas iš Leningrado, dirigentas S. Domarkas, dailininkai L. ir V. Kravcevai. S. Domarkas pertvarkė vodevilio partitūrą sumažintam orkestrantų skaičiui, kad jį būtų galima rodyti gastrolėse. Vodevilis buvo nuvežtas į Ukmergę, Anykščius, Kapsuką (Marijampolę), Biržtoną, Tauragę, Kelmę, Šakius, Uteną, Kėdainius, Panevėžį ir Varėną. Repertuarą netrukus papildys kauniečio kompoz. G. Kuprevičiaus "rock" oratorija "Darbas ir duona", sukurta pagal Justino Marcinkevičiaus poemą. Šio spektaklio dirigentas — S. Domarkas, rež. — G. Žilys, dail. — A. Žibikas. Pastatyme dalyvaus Lietuvos Kompozitorių Sąjungos Kauno skyriaus vokalinė-instrumentinė jaunimo grupė. Teatro solistai koncertine forma atlikdavo komišką G. Puccini operą "Gianni Schicchi". Šį sezoną bus paruošta ir sceninė jos versija, talkinant rež. R. Vaitkevičiui ir dail. A. Kariniauskui. Repetuojama vienaveiksmė P. Mascagni opera "Cavalleria rusticana". Ji bus diplominis darbas Leningrado N. Rimskio-Korsakovo konservatorijos muzikinės režisūros fakulteto studentui V. Stakniui. Muzikinę dalį ruošia dirigentas S. Domarkas, scenovaizdžius — leningradietė dail. N. Bilibina. Vaikams bus skirtas britų kompoz. B. Britteno veikalas "Vaidinam operą". Spektaklin bus įjungti jaunieji dainininkai — konservatorijos studentai su muzikiniu vadovu J. Aleksa. Diriguos S. Čepinskis, režisuos R. Vaitkevičius, apipavidalins dail. G. Riškutė. Numatoma pastatyti dvi operetes — F. Leserio "Kaip padaryti karjerą" ir rumuno kompoz. F. Komišelio "Genijus ir iškrikimas". Teatro solistai taipgi ruošiasi W. A. Mozarto operos "Don Žuanas" pastatymui, kuriuo bus pradėtas 40-tasis veiklos sezonas sekančių metų rudenį. Šio spektaklio kūrėjai — dirigentas S. Domarkas, rež. G. Žilys, dail. R. Gibavičius.

V. Kst.

CHOLKAN **R. CHOLKAN & CO. LTD.**
REAL ESTATE

JANE-BLOOR, 7 kambarių atskiras namas, naujas vandeniu-alyva šildymas, garažas su šoniniu įvažiavimu; pilna kaina — $67.900.

BABY POINT, 7 kambarių atskiras namas, alyva šildomas; 2 prausyklos, užbaigtas rūsys, garažas su šoniniu įvažiavimu; prašoma kaina — $88.500.

HIGH PARK AVE-BLOOR, 7 kambarių atskiras namas, 2 prausyklos, užbaigtas rūsys, vandeniu-alyva šildomas, garažas, nepertoli nuo požeminio traukinio stoties.

KINGSWAY-ROYAL YORK, atskiras dvibutis, užbaigtas rūsys, balkonai, dideli kambariai, dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu.

RONCESVALLES-HIGH PARK, 8 kambarių atskiras mūrinis namas, plius 3-jų kambarių butas rūsyje, alyva šildomas; prašoma kaina — tik $65.000 (su visais baldais).

KINGSWAY, puikus 6 kambarių vienaaugštis, pilnai užbaigtas rūsys, gražus kiemas, garažas su privačiu įvažiavimu.

Turiu didelį pasirinkimą butų bendranamiuose (condominium) nuo 4 iki 8 kambarių įvairiuose rajonuose; nuo $30.000.

Skubiai reikalingi namai pardavimui.
Nemokamas įkainojimas.
18 įstaigų jūsų patarnavimui Toronte ir Ontario provincijoj.

P. KERBERIS,
2336 BLOOR STREET WEST
tel. 763-5555 **namų 239-5923**

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 17 milijonų

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais	10 - 3
Antradieniais	10 - 3
Trečiadieniais uždaryta	
Ketvirtadieniais	10 - 8
Penktadieniais	10 - 8
Šeštadieniais	9 - 1
Sekmadieniais	9.30 - 1

MOKA UŽ:

term. indėlius 1 metų	10½%
term. indėlius 2-3 metų	10 %
pensijų ir namų s-tas	10¼%**
taupomąją s-tą	10 %
spec. taup. s-tą	10½%
depozitų-čekių s-tą	6 %

DUODA PASKOLAS IŠ:

asmenines	11¼%
mortgičius	11 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.
** pensijų s-tą nuo lapkr. 1/79, namų s-tą nuo sausio 1/80

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaidas. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR **1072 Bloor St. W.**
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus **A. Bliūdžius**
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 **Telefonas 531-1331**
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) **Telefonas 531-1305**
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical Fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai ★ taisymai. ★ Sniegines ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F ★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Simon's ***TELEVISION***
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto **Tel. 532-8772**
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.
Nuomojam, taisom, parduodam "ADMIRAL" ir kitų firmų televizijas bei "stereo" aparatus. Turime lietuviškų plokštelių ir suvenyrų.

Lietuviška maisto krautuvė **EUROPEAN MEAT & DELICATESSEN**
2899 Bloor St. W., prie Prince Edward
Tel. 233-9783 *NAUJI LIETUVIAI SAVININKAI*

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. • Savininkai: **A. Paškevičius** ir **J. Tamošiūnas**

SPORTAS

ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS

Pranešame, kad spalio 27-28 d.d. Klevelando Lietuvių Namuose, 887 E 185 St., Cleveland, OH 44119, USA, įvyks ŠALFASS visuotinis atstovų suvažiavimas, kuriame bus svarstoma: PLSŽ apyskaitos priėmimas, sportininkų fondo steigimas, statutai, išvyka į Australiją, sporto istorijos išleidimas ir kiti svarbūs Sąjungai klausimai. Klubų vadovybes prašome ruoštis ir suvažiavime gausiai dalyvauti. **Centro valdyba**

GOLFO ŽINIOS

Š.m. rugsėjo 29-30 d.d. Golf Haven aikštyne dviejų dienų turnyru baigtas golfo sezonas. Skaičiuojant abiejų dienų rezultatus, šio turnyro laimėtojais tapo:

Vyrų (Low Gross): I v. (Balio Maskeliūno pereinamoji taurė) — P. Paukštys 150, II — R. Šimkus 160, III — Al. Simanavičius 160, IV — R. Strimaitis 165; su išlyginamaisiais (Low Net): I v. (Stasio Kėkšto pereinamoji taurė) — H. Paukštys 132 (184), II — J. Tamulionis 132 (186), III — L. Bazilliauskas 138 (186), IV — V. Pulkys 138 (190).

Moterų (Low Gross): I v. — V. Balsienė 196, II — E. Kėkštienė 200, III — G. Kuchalskienė 212, IV — J. Paukštienė 225; su išlyginamaisiais (Low Net): I v. (I. Kimantienės pereinamoji taurė) — V. Balsienė 132, II — J. Paukštienė 135, III — G. Kuchalskienė 144.

Jauniai: I v. — E. Slapšys 187, II — K. Banelis 208.

Jaunučiai: I v. — A. Slapšys, II — R. Vaitkevičius 254.

Susitikus 4 lentelių finalistams, 2-jų minusų tarpusavio turnyrą laimėjo Aug. Simanavičius, II — A. Banelis, III — P. Augaitis, IV — A. Klimas.

Arčiausiai prie skylės vienu smūgiu sviedinuką primetė A. Smolskis ir M. Slapšys, 2 smūgiais — D. Laurinavičius. Toliausiai sviedinuką numušė P. Paukštys (270 j.). Geriausias vienos dienos rezultatas — P. Paukštys 74.

Turnyre dalyvavo 47 vyrai ir 8 moterys. Po turnyro vakarienės metu buvo įteiktos taurės, pasidalinta dovanomis bei įspūdžiai ir oficialiai baigtas jau trečias, gana sėkmingas Toronto Lietuvių Golfo Klubo sezonas. Dėkojame visiems klubo nariams už parodytą solidarumą ir sklandų tarpusavio bendravimą. Tradicinis golfininkų balius bus lapkričio 3 d. Prisikėlimo Parodų salėje. Dalyvaukime visi! **TLGK valdyba**

SPORTAS LIETUVOJE

V. Kazlauskas, Kauno kūno kultūros instituto studentas, "Dinamo" draugijos lengvosios atletikos varžybose Maskvoje pagerino Lietuvos rekordą 20 km ėjime. Šį nuotolį jis įveikė per 1 val. 27 min. 23,6 sek. Senasis rekordas — 1 val. 28 min. 22,2 sek., priklausęs vilniečiui A. Mikėnui, išsilaikė net 20 metų.

Tarptautiniame moterų krepšinio turnyre Budapešte dalyvavo vilniečių "Kibirkšties" komanda, išsikovodama I vietą. Kibirkštietės Budapešto "Spartaką" nugalėjo 73:67, Lenkijos Gdansko "Startą" — 121:54.

Trakų Galvės ežere buvo surengtos Sovietų Sąjungos jaunimo akademinio irklavimo varžybos, kurias su 267,4 taško laimėjo Maskvos irkluotojai. Lietuvos atstovai, surinkę 238 taškus, buvo antri. Trečioji vieta su 219 taškų teko Leningradiečiams. Iš tikrųjų šiose varžybose Lietuvos jauniai pasiekė tikrai gražų rezultatą, laimėdami keturis aukso, keturis sidabro ir tris bronzos medalius. Sovietų Sąjungos čempijonais tapo: Trakų dinamiečių aštuonvietės įgula — V. Kavaliauskaitė, L. Brazauskaitė, Z. Šlitaitė, L. Sakalauskaitė, B. Dilytė, L. Butkutė, J. Kareivaitė, vairininkė A. Gudeliūnaitė; vaikinų keturvietė — V. Inokaitis, R. Kaminskas, V. Vilkelis, A. Trakys, vair. J. Gudeliūnas; dvivietė be vairininko — A. Gedvilas ir S. Narušaitis, dvivietė su vairininku — J. Pinskus, J. Narmontas, vair. V. Mižegorodovas. Komandiniu požiūriu Lietuvos jauniai pirmą vietą praardo vien tik dėl mažesnio dalyvių skaičiaus. Maskviečiai už juos buvo gerokai gausesni.

Tradiciniame tarptautiniame XV bokso turnyre Ostravoje, Čekoslovakijoje, antrą vietą pussunkiame svoryje užėmė Lietuvos ir Sovietų Sąjungos čempijonas vilnietis A. Jančiauskas, šią vasarą laimėjęs aukso medalį ir VII spartakiadoje.

Sovietų Sąjungos vyrų rankinio augščiausios lygos pirmenybės buvo pradėtos Alytuje ir Minske. Abiejuose miestuose varžėsi po šešias komandas. Iš viso jų šioje lygoje yra 12. Lietuvai atstovauja Kauno "Granito" rankininkai. Alytaus sporto rūmuose "Granitas" laimėjo trejas rungtynes, pralaimėjo dvejas. Iš dešimties galimų taškų granitiečiai surinko šešis. Pirmon vieton iškopė Maskvos kariškių CASK klubas su 10 taškų, antroje vietoje palikęs Maskvos aviacijos institutą MAI su 8 taškais, trečioje — Minsko ASK komandą su 7 taškais. Po šešis taškus, be "Granito", išsikovojo Tbilisio "Burevestnikas" ir Krasnodaro KKI. Šios trys komandos dabar pretenduoja į IV vietą.

Lenkijoje viešėjo Lietuvos jaunimo lengvosios atletikos rinktinė. Varžybas su Gdansko miesto rinktine ji laimėjo 144:137. Po dvi pirmąsias vietas išsikovojo Lietuvos atstovai: šiaulietė Aldona Mendzorytė — 100 m bėgime (12,3 sek.), 200 m (25,2 sek.), vilnietė Danguolė Bislytė — 400 m bėgime (56,2 sek.), 800 m (2 min. 10,8 sek.), vilniečiai Romas Lazauskas — 1500 m bėgime (3 min. 59,2 sek.), 3000 m (8 min. 29,6 sek.) ir Romas Ubartas, rutulį nustūmęs 16,16 m, diską nusviedęs 61,40 m.

LINAS-BRONIUS SAPLYS, šiais metais baigęs Toronto universitete penkerių metų architektūros kursą bakalauro laipsniu. Yra baigęs Šv. Mykolo gimnaziją, šeštadieninę Maironio mokyklą, ilgus metus šoko "Gintaro" ansamblyje, dalyvavo sporto klubuose. Ėjo įvairias skautų vadovų pareigas ir pasiekė paskautininko laipsnį. Šiuo metu yra Toronto skautų "Rambyno" tunto tuntininkas. Vasarą vadovavo skautiškam jaunimui Romuvos stovyklavietėje. Profesinį darbą pradėjo su savo buvusiu architektūros profesoriumi George Robb jo firmoje George Robb Architects

Ateitininkų žinios

Studentų susirinkimas — spalio 14, sekmadienį, po 10 v. Mišių Prisikėlimo par. patalpose. Visi kviečiami dalyvauti. Bus įdomi programa ir įvairūs pranešimai.

Jaunimo susikaupimo savaitgalį rekolekcijas organizuoja studentai ateitininkai gruodžio 7-9 d.d. Sharon, Ont., Gerojo Ganytojo seserų patalpose. Kviečiamas visas studentų amžiaus jaunimas, nors ir nepriklausytų jokiai organizacijai. Smulkesnes informacijas teikia Giedrė Čepaitytė tel. 621-2343.

Moksleivių ir jaunųjų ateitininkų žygis įvyks spalio 14, sekmadienį, po 10 v. Mišių. Visi renkasi prie Prisikėlimo parapijos patalpų. Iš ten bus žygiuojama į High Parką. Prašomi pasirinkti globėjų, kurie aukotų kiek nors už kiekvieną nueitą mylią. Surinkti pinigai bus paskirti Vietnamo pabėgėliams šelpti.

Jaunieji ateitininkai berniukai ir mergaitės turės susirinkimą-vaišes tuoj po žygio pas R. Girdauskaitę, 20 High Park Blvd. Tėvai, kurie vaikus nori pasiimti, prašomi atvykti 5 v.p.p. Visi kviečiami dalyvauti.

Havajų vakaras, ruošiamas tėvų komiteto, yra jau tapęs tradiciniu parengimu Toronte. Jis įvyks spalio 20 d. Prisikėlimo par. salėje.

Skautų veikla

• Skautininkų-kių ramovės rengtas Lietuvos prezidentų minėjimas-koncertas rugsėjo 30 d. praėjo sėkmingai. Komitetas, vad. v. s. V. Skrinsko, dėkoja visiems programos atlikėjams, gausiems svečiams, seselei ps. Ignei už talką, visoms sesėms ir ponioms už vaišes, L. Namų valdybai ir administracijai už patalpas bei įvairią pagalbą.

• Sėkminga buvo dail. Prano Gailiaus paroda (rugsėjo 29-30 d.), globota skautininkų-kių. Menininkas spalio 1 d. išskrido atgal į Paryžių. Jis prašė visiems ir visoms padėkoti už parodos surengimą. Rengėjų būrelis jaučiasi padaręs "gerąjį darbelį".

• "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų bendra sueiga — spalio 14 d. Central Island 4 v.p.p. Po sueigos — Mišios Šv. Ritos šventovėj (Central ir Ward pusiaukelėj). Pamaldoms pasibaigus — laužas ir vaišės. Bus paminėta Tautos šventė, prisiminta "Vilniaus" stovykla, pabendrauta su draugais ir pajieškota naujų draugų. Šios išvykos organizavimu rūpinasi ir jai talkina ps. Linas Saplys, ps. Sandra Kazilevičiūtė, seselė ps. Ignė ir v.s. Tėvas Augustinas, OFM. Skautai-tės, tėvai, rėmėjai ir visi tautiečiai kviečiami šioje išvykoje dalyvauti. Tai skautiškų "naujųjų metų" pradžia.

Č. S.

Hamilton, Ontario

(Atkelta iš 4-to psl.)

už darbą skaučių ir vadovių vardu padėkojo bei dovanėlę įteikė vyr. sk. A. Krivinskaitė.

Šiuo metu tuntą globoja "Šatrijos Raganos" dr-vės skautininkės ir vyr. skautės, pasiimdamos atsakomybę už tam tikrą veiklos sritį. Aldona Pietrantonio tvarko korespondenciją (tunto bylos, sąrašai, tel. 522-4739), Irena Zubienė — ryšininkė (kitos organizacijos, tėvai, tel. 545-5933), Aldona Baltakienė rūpinasi skautiška programa, G. Juodelienė — iždininkė, A. Stanaitienė ir L. Kontenienė rūpinasi skautiškų švenčių organizavimu. Draugininkių pareigas eina: prityrusių skaučių — A. Krivinskaitė, skaučių — K. Aušrotaitė, paukštyčių — V. Juodelytė. Pirmoji visų trijų vienetų sueiga įvyks spalio 13, šeštadienį, po lietuviškos mokyklos pamokų parapijos salės patalpose. Dalyvavimas yra būtinas. Tėveliai prašomi pasirūpinti, kad dukros į ją atvyktų. Tėvai, norintieji įrašyti dukreles į skautes, prašomi atvesti į sueigą arba kreiptis telefonu. Priimamos mergaitės nuo 6 m. amžiaus. Sueigos vyks kas antrą savaitę. Gruodžio 8 numatomos Kūčios. Kitos svarbesnių sueigų ir švenčių datos bus paskelbtos vėliau.

Tunto globėjos

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

nada turi didžiulį deficitą, kovoja su infliacija ir nedarbu. Jis taipgi pabrėžė, kad neišsivysčiusių valstybių ekonomija pernai paaugo 5,2%, o pramoninių valstybių — tik 3,6%.

Kanados atominės energijos bendrovę, gaminančią CANDU reaktorius atominėms elektros jėgainėms, ištiko skaudi nesėkmė. Vienas reaktorius, dar nebaigtas įrengti, buvo parduotas Argentinai. Buvo tikėtasi, kad Argentina užsakys ir antrą reaktorių, o ateityje pirks ir daugiau. Tuo tikslu Argentinoje lankėsi Kanados tarptautinės prekybos min. M. Wilsonas. Iš Argentinos dabar buvo gautas nutarimas pirkti vokiečių-šveicarų gamybos reaktorių, kuris net $500.000 yra brangesnis už kanadišką. Dėl šio sprendimo Kanada prarado apie $2 bilijonus. Kaltė, atrodo, tenka net du kartus — 1974 ir 1976 m. — sugriežtintiems Kanados vyriausybės reikalavimams, kad reaktorius nebūtų panaudotas atominių bombų gamybai. Šį reikalavimą sulaužė Indija, įsigijusi CANDU reaktorių. Reikalavimas tvirtesnės garantijos suvėlino Argentinos jau nupirkto reaktorius įrengimą ir tuo pačiu gerokai padidino jo kainą. Kiti kaltina Kanados užsienio reikalų ministerę F. MacDonald, kuri Jungtinių Tautų visumos posėdyje Argentiną įrikiavo į žmogaus teises laužančių valstybių tarpą, nutylėdama Sovietų Sąjungą, nors ji nepalyginamai didesnė tokių teisių pažeidėja už Argentiną. Atominiai reaktoriai gaminami Ontario provincijoje. Užsakymų stoka gresia nedarbu 15.000 kanadiečių.

Premjero J. Clarko vyriausybė yra pasiryžusi kanadiškos naftos kainas beveik sulyginti su užsieninėmis, tačiau jas visada palikti šiek tiek žemesnėmis nei JAV, kad Kanados pramonės gaminiai galėtų varžytis su amerikietiškais. Pasak J. Clarko, gerokai pabranginta nafta kanadiečius priverstų taupyti tokius jos gaminius, kaip benzinas ir alyva. Priešingu atveju tektų įvesti vartojimą normuojančias korteles, kurių nenori nė vienas kanadietis. Svarstoma taip pat galimybė neturtingesniem kanadiečiam, perkantiem alyvą namams šildyti, padėti specialiomis pašalpomis. Jas greičiausiai gaus ir Kanados šiaurinėje dalyje gyvenantieji, kuriems tenka kovoti su dideliais šalčiais. Šiuo metu sprendimas dar nesąs padarytas.

Federacinio parlamento narių balansą gali pakeisti papildomi dviejų atstovų rinkimai lapkričio 19 d. Saskačevane ir Newfoundlandijoje. Juos padiktavo konservatoriaus J. Diefenbakerio mirtis ir liberalo D. Jamiesono pasitraukimas bei perėjimas į Newfoundlandijos politiką.

Kanados sporto min. S. Paproskio pranešimu, premjero J. Clarko vyriausybė federacinę loteriją "Loto Canada" perleido provincijoms. Jos įsipareigojo kasmet Otavai duoti $24 milijonus ir taip pat parūpinti vienkartinę $13,5 milijonų sumą, kurios dėka bus pastatytos ledo ritulio arenos Kvebeko mieste, Edmontone ir Winnipege. Šių miestų komandos įsijungia į NHL lygą. Tarpprovincinė Loterijų Korporacija savo žinioje dabar turės dvi loterijas —"Provincial" ir "Loto Canada". Ontario sveikatos min. D. Timbrell pranešė, kad iš gauto tų loterijų pelno $100 milijonų sekančių trejų metų laikotarpyje bus panaudota naujų ligoninių statybai šioje provincijoje. Šiais biudžetiniais metais ligonių pastatams buvo numatyta $86 milijonai. Loterijų pelnas tą metinę sumą padidins iki $120.

• **Būki tylus, ir žmonės manys, kad esi filosofas (Lotynų posakis).**

TRADE WINDS MOTEL
10300 Gulf Boulevard, Treasure Island
St. Petersburg, Florida 33706, USA
Tel. (813) 360-0490
Savininkė ROTA KRIAUČIŪNAITĖ,
Kanados lietuvaitė, kviečia tautiečius atsilankyti. Motelis gražiai įrengtas, vėsinami kambariai ir butai, kilimai, spalvota televizija, šildomas baseinas, vieta "barbecue", balto smėlio paplūdimys, prie pat Meksikos įlankos.

AL GARBENS
REAL ESTATE LTD.
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
Telefonas 536-2738. Jeigu niekas neatsiliepia, skambinkite 489-1543.

BLOOR - INDIAN RD., atskiras 8 kambarių per 3 aukštus dvibutis (duplex), pilnai atremontuotas iš lauko ir vidaus, nauji elektros laidai, varinial vamzdžiai, balkonai iš priekio ir užpakalio, naujai įrengtos virtuvės ir prausyklos, kilimai, platus įvažiavimas, 2 nauji garažai, gera vieta, arti Lietuvių namų. Įmokėti apie $35.000.

NETOLI LIETUVIŲ PARAPIJOS, 12 butų investacija, atskiras pastatas su balkonais; pajamos per $20.000 su žemom nuomom. Prašoma kainą — $155.000; apie $30.000 įmokėti. Lieka viena skola.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.

NUOLAIDA LIETUVIAMS SAVININKAMS UŽ PARDAVIMĄ.

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA:		IMA:	
10½%	už 1 m. term. indėlius	11¼%	už asm. paskolas
10 %	už 3 m. term. indėlius		
10¼%	už pensijų ir namų planą		
10½%	speciali taup. sąsk.	11 %	už mortgičius
10 %	už taupymo s-tas		
6 %	už čekių s-tas (dep.)		

AKTYVAI virš 24 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9 **Tel. 533-5454**

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apartamentai • Kondominiumai • Nuomojimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario **Telefonas 535-1258**
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

ANKA & PETER/photographers
2374 Bloor Street West, Toronto, mbs 1p5 | 769-4488
Specialistai vestuvinių nuotraukų, portretų ir kitų fotografinių darbų

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5. ***FILTSOS BROS***
Telefonai 533-8451, 533-8452

Kalantos aikštėje Kaune

(Atkelta iš 1-mo psl.)

žurnalistė paklaususi, ar ir kaip galinti savo tikėjimą praktikuoti, į tai jauna mokytoja atsakė: "Apie tai viešai niekas nesiaiškina!".

"Deutsche Tagespost" žurnalistė pastebėjo, kad tiek Vilniuje, tiek Kaune dauguma šventovių uždarytos arba paverstos koncertų, kinų, sporto salėmis, sandėliais. Po karo kauniečių skaičius padvigubėjo, tačiau valdžia jiems leidžia tik 14 šventovių.

Žurnalistės sutiktieji kunigai jau pagyvenę, nes Kauno kunigų seminarijai primestas trumparegiškas "numerus clausus". Joje dabar mokosi vos 76 klierikai. Žurnalistė džiaugiasi patyrusi, kad seminarijai leis naudotis buvusia jos šventove ir pasistatyti tikinčiųjų lėšomis klierikams bendrabutį. Šalia šios seminarijos Lietuvoje išmokslinami slapti klierikai, kurie šventinami kunigais. Kur, kaip ir kiek jų yra, nepavyko patirti viešniai iš Vokietijos.

Vienas Vilniaus klebonas viešniai tvirtino, jog 75% vaikų krikštijami, tiek pat pasiruošia pirmajai Komunijai ir truputį mažiau Sutvirtinimo sakramentui. Du trečdaliai santuokų — tikybinės. Sekmadieniais gausu Mišių, ir dauguma šventovių gausiai lankomos. Išgąstinga stoka religinės literatūros. Atrodo, kada nors valdžia leis atspausdinti katekizmą ir maldaknygę labai ribotu tiražu. Visa tai, kažkas tvirtino vokiečių žurnalistei, jau atspausdinta pogrindyje.

Kas į Lietuvą žvelgia tik paviršutiniškai, tas ją pastebi esant tokią, kaip ir kitos 14 sovietinių respublikų. Tačiau, jei kas Lietuvoje akyliau ir ausyliau pasisukinėja, atranda jos tikrąją lietuviškąją širdį pulsuojant požemyje, kur gyvuoja nemarioji lietuvio siela. O jos tenai nepasiekia net labai išgudrinti ateistinės valstybės agentai. Jeigu valstybė kiek atleistų varžtus, pogrindinė veikla gal net dingtų, bet tuo pačiu ji išeitų viešumon ir parodytų, jog per 40 sovietinio režimo metų ši Baltijos tauta išsilaikė pasigėrėtinai katalikiška. O kaip tik to labiausiai būgštauja ateistai — baigia Diethilda Treffert.

Įspūdinga dovana

Rugpjūčio mėnesį lankėsi Lietuvoje vokiečių turistų grupė, kurios vienas dalyvių — kunigas Wilm Sanders aprašė savo įspūdžius laikraštyje "Deutsche Tagespost". "Savo kelionės metu sutikau vieną lietuvį kunigą, — rašo jis, — kuris man įteikė drožta 'Skausmingo žmogaus' skulptūrėlę." Sanders taip vadina savo kalba lietuviškąjį Rūpintojėlį.

Turistas toliau aprašė gautojo Rūpintojėlio originalą, esantį žymiojo lietuvių tapytojo Čiurlionio muzėjuje. Vokietis keliauninkas priduria: "Anas lietuvis kunigas, įteikdamas man tą mielą Rūpintojėlį, pasakė, esą Lietuvoj K. Bendrija panašiai jaučiasi, kaip tas skausmingasis žmogus. "Iš tikro, — rašo grįžęs vokietis Sanders, — gal tai yra geriausias simbolis tos persekiojamos Bendrijos ir tautos. Kur lietuviai begyventų, jie randa garbingą vietą savo tautos simboliui. Tai man įrodo JAV tautinė šventovė Vašingtone, kurios vienoje koplyčioje lietuviai įrengė savo Šiluvos, Vilniaus, Trakų, Pažaislio Marijos šventovių memorialus. Šios lietuviškos koplyčios šoninėje sienoje netrūksta rymančio bei susimąsčiusio Rūpintojėlio."

"Mums, vokiečiams, tenka pareiga melstis už Lietuvą, susirišti su Lietuvos tikinčiaisiais. Tam skatino juk ir popiežius Jonas-Paulius II, nusiųsdamas Lietuvon savo kardinolišką kepuraitę. Lietuvos 'Skausmingas žmogus', — rašo vokiečių turistas, įdėjęs laikraštin gautojo Rūpintojėlio nuotrauką, — turėtų mums nuolat priminti, jog lietuviai laukia iš mūsų, vokiečių tikinčiųjų, užtariamųjų maldų."

Šis vokietis siūlo melstis tuo tekstu, kurį skaitė lietuviai 1978 m. spalio 7 d. Koelno katedroje:

Dieve, Tėve mūsų, Lietuvos Katalikų Bendrija yra tokia, kaip Kristus Rūpintojėlis. Kaip Kristų plakė, erškėčiais vanikavo, išjuokė, lig paskutiniu jėgų kankino, taip leidi Tu Lietuvos krikščionims dalyvauti Tavo Sūnaus skausmuose. Mes jungiamės užtarimo malda, tikėjimo vienybe ir meile su Lietuvos Bendrija per Tavo Sūnų:

— Mes meldžiamės už visus, kuriuos dėl tikėjimo ar dėl laisvės kas šnipinėja, persekioja, skriaudžia, suima, tardo, nuteisia, įkalina, ištremia. Dieve, duok jiems kantrybės iš Kristaus kryžiaus.

— Mes meldžiamės už Lietuvos katalikus, kad jie galėtų lankyti sekmadienių pamaldas be baimės dėl to nukentėti, kad jiems leistų norimai švęsti tikybines šventes, kad jiems leistų drąsiai skelbti Dievo žodį, kad jiems netrūktų autorių ir leidėjų pogrindinei spaudai, kad jie nepavargtų siekti laisvės, kurią žada Evangelija.

— Mes meldžiames už visus vyskupus, kunigus, dijakonus, katechetus, kuriems kliudo atlikti pareigas. Mes meldžiamės už tuos iš pareigų pašalintus vyskupus, kad jie išeitų iš namų arešto ir grįžtų į savo vyskupijas. Mes meldžiamės už vyrus ir moteris, kurie norėtų pagal Evangelijos patarimus gyventi vienuolynuose, kad jiems nekliudytų valstybė įgyvendinti jų siekius Kristui.

— Mes meldžiamės už kiekvieną tikintįjį, kuris dėl tikėjimo ir pamaldumo nukenčia visuomenėje ar pareigose.

— Mes meldžiamės ir už save, kad mūsų tikėjimas į Kristų nesusilpnėtų ir atsakomybė už persekiojamuosius, kankinamuosius išliktų gyva, paveiki.

— Dangiškasis Tėve, stiprinki mūsų brolius ir seseris, persekiojamus dėl tikėjimo. Gausiai teiki jiems kantrybės ir meilės, kad jie savo negaliose, priespaudoje Tavimi pasitikėtų ir nesusvyruotų kaip Tavo liudytojai. Mes viso to prašome per Kristų, mūsų Viešpatį, Amen.

Tokia suplikacijos malda už Lietuvą baigia savo kelionės Lietuvoje aprašymą vokiečių turistas kunigas Wilm Sanders.

Baltiečiai dailininkai Toronte. Iš kairės — latvė Elizabeth Zetlin, lietuvis Otis Tamašauskas, estė Ruth Tulving

Vilniaus universiteto sukaktis Toronte

Prieš 400 metų įsteigtas universitetas Lietuvos sostinėje susilaukė plataus dėmesio ir išeivijoje. Beveik visos pajėgesnės lietuvių gyvenvietės surengė minėjimus. **Toronte tokio pobūdžio iškilmė rengiama lapkričio 11, sekmadienį, 3 v.p.p.,** Toronto universiteto Convocation salėje, kurioje telpa apie 1000 asmenų. Iškilmę rengia KLB Toronto apylinkės valdybos sudarytas specialus komitetas iš organizacijų atstovų. Jam vadovauja dr. J. Sungaila (prie jau skelbtų narių prisidėjo dr. A. Dailydė kaip skautų akademikų atstovas).

Numatyta akademinė ir meninė programa. Pagrindinei paskaitai pakviestas **kun. prof. Stasys Yla,** ilgesnį laiką rinkęs medžiagą Vatikano archyvuose ir parašęs paskaitų apie Vilniaus un-to laikotarpį. Toronte jis kalbės tema "Tautybių sankirtis Vilniaus universitete". Joje autorius atskleis svetimas įtakas, ypač lenkų, ir nesėkmingą lietuvių priešinimąsi. Tuo klausimu jis kalbėjo LKM Akademijos suvažiavime Čikagoje ir susilaukė didelio dėmesio.

Angliškajai daliai pakviestas prof. R. Vaštokas — padarys trumpą pranešimą apie Vilniaus un-tą.

Meninę dalį sutiko atlikti jaunas garsėjantis pianistas **Vytautas Smetona,** buvusio Lietuvos prezidento vaikaitis iš Klevelando. Jis jau daug kur yra koncertavęs ir pasižymėjęs kaip nepaprastai talentingas pianistas.

Numatyta ir Vilniaus un-tą liečiančių dokumentų bei leidinių paroda. Ji bus surengta lapkričio 3-11 d.d. (vieta bus paskelbta vėliau). Ją atidarys pats parodos savininkas Br. Kviklys, atvykęs iš Čikagos.

Tikimasi sveikinamojo žodžio iš Toronto un-to ir kitų augštųjų mokyklų bei institucijų. Dalyvauti kviečiama daug kanadiečių ir etninių grupių atstovų. Jie bus lietuvių svečiai. Iškilmė rengiama betgi visų pirma **lietuvių visuomenei.** Akademinė programa bus atliekama lietuvių kalba, išskyrus trumpą pranešimą anglų kalba. Dėlto visi Toronto, Hamiltono ir kitų vietovių lietuviai turėtų gausiai dalyvauti ir parodyti kultūrinį savo tautos lygį. Convocation salė Toronte (College St. — St. George) turėtų būti pilna jaunų ir vyresnio amžiaus lietuvių. **Inf.**

MONTREALque

(Atkelta iš 10-to psl.)

Ši organizacija montrealiečiams surengia neeilinių koncertų, kultūrinių renginių, duosniai remia spaudą, chorą, "Gintaro" ansamblį ir kitas jaunimo organizacijas. Po koncerto bus vaišės.

Šv. Onos draugija spalio 30 d. AV parapijos salėje suruošė Padėkos pietus. Dėkodamos Augščiausiajam už suteiktas gėrybes, užprašė šv. Mišias, ir organizuotai jose dalyvavo. Prie altoriaus buvo labai meniškai išdėstytos rudens derliaus gėrybės. Tai seselės Teresės darbas. Ilgametė veikli ir darbšti Draugijos pirmininkė yra Anelė Ušienė.

Lietuvių jaunimas spalio 13 d. AV parapijos salėje rengia pokongresinį balių. Visiems bus įdomu išgirsti pranešimus apie jaunimo kongreso darbus ir numatytus planus. **A. A.**

• **NAUJAM prenumeratoriui "Tėviškės Žiburiai" — tik $10 metams. Reguliari prenumerata — $14.**

Žmogaus kelias...

(Atkelta iš 7-to psl.)

jimu. Nesustoja jis niekados ir niekur — nei realiame gyvenime, nei literatūroje.

Sutinkant su F. Alquie veikalo "La Nostalgie de l'Etre" (Būties ilgesys) mintimi, visa istorija paženklinta "amžinais mūsų sąmonės ir Būties santykiais". Jais yra paženklintas ir žmogaus kelias literatūroje, kurioje visada girdimas tylus jo sielos dialogas su visatos Kūrėju.

Tai tėra tik keli — ir patys bendrieji — žmogaus žemės kelio į Dievą mūsų laikų literatūroje bruožai. Ir tik to žmogaus, kurio žingsniai nenutyla prie nebūties angos, o nuaidi į metafizines tolumas, kurių šviesos ilgisi jo siela.

Prie žmogaus, kurio kelias baigiasi čia, tai jau sakyta kitur, nesustota. Ir nesustota dar ir todėl, jog svarbu ne tai, kad žmogus yra mirtingas, o tai, kad jis — amžinas.

Tillsonburg, Ontario

PADĖKA

Labai nuoširdžiai dėkoju savo dukrai ir žentui Lukšiam už manęs lankymą ligoninėje ir parvežimą į namus.

Nuoširdus ačiū —

S. Liaudinskas

ŠYPSENOS

Žino...

— Ar žinai, vaikeli, kodėl šaunant reikia šautuvą tvirtai įremti į petį?

— Žinau! Kad šautuvas nelėktų paskui kulką!

Komunizmas ir pinigai

Augščiausios tarybos posėdyje Maskvoje vienas deputatas paklausė Leonidą Brežnevą, ar pinigai vis dar bus, kai bus įgyvendintas komunizmas 1980 metais. Brežnevas taip atsakęs:

— Leiskite, drauge deputate, jums pasakyti, kad šiuo klausimu esama kelių nuomonių: revizionistai sako, kad pinigai vis dar bus, dogmatikai ir sektantai sako, kad pinigų nebebus. Tačiau mes, rusai, būdami tikri marksistai-leniniečiai, esame įsitikinę, kad, kaip paprastai, kaikurie žmonės turės pinigų, kaikurie — neturės!

Parinko Pr. Alš.

TORONTO

Kanados Lietuvių Diena, XXIV iš eilės, įvyko spalio 7 St. Catharines, Ont. Jos išvakarėse buvo suruoštas įprastinis susipažinimo vakaras, kuriame dalyvavo apie 600 asmenų. Sekmadienį buvo atlaikytos iškilmingos parnaldos katalikų katedroje, dalyvaujant vietos vyskupui. Giedojo jungtinis 90 asmenų choras. Dalyvavo apie 800 asmenų (evangelikai turėjo atskiras pamaldas). Po pamaldų padėtas vainikas prie paminklo žuvusiems už laisvę. Iškilmingas aktas — koncertas įvyko Collegiate Institute salėje. Meninę programą atliko sol. J. Sriubiškienė, sol. V. Paulionis, Hamiltono "Gyvataras", Toronto "Aras", Hamiltono AV ir Toronto Prisikėlimo parapijų chorai. Dailės parodoje buvo išstatyti Montrealio "Vaivorykštės" kūriniai. LD aprašymas bus sekančiame "TŽ" numeryje.

Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos tarybos suvažiavimas įvyko spalio 6 d. St. Catharines mieste. Jame buvo aptarti veiklos reikalai, išklausyti pranešimai, parodyta skaidrių iš jaunimo kongreso. Pranešimas apie jaunimo kongresą padarytas ir visuomenei. Į tarybos suvažiavimą netikėtai atsilankė prof. dr. A. Štromas ir kalbėjo jaunimui apie pusantros valandos. Išrinkta nauja valdyba: pirm. Laima Beržinytė, vicep. Gražina Ignaitytė, Rūta Girdauskaitė, Linas Čepas, Algis Šeškus. Dar du nariai bus pakviesti vėliau. Suvažiavime dalyvavo ir PLJS valdybos nariai: pirm. Gintaras Aukštuolis, vicep. Saulius Čyvas, sekr. Vita Musonytė, narys Linas Rimkus.

Prof. dr. A. Štromas, Lietuvos disidentas, dabar gyvenantis Britanijoje, Toronto universiteto kviečiamas, skaitė keletą paskaitų politinių mokslų fakultete, kur darbuojasi buvęs jo studentas prof. Salomonas. Spalio 5 d. Prisikėlimo Parodų salėje jis skaitė paskaitą apie žmogaus teises sovietinėje konstitucijoje. Pilna auditorija įdėmiai klausė įdomaus kalbėtojo paskaitos ir po jos pateikė keleta klausimų. Paskaitą rengė KLB Toronto apylinkės valdyba. Pirmininkavo A. Juzukonis. (Apie paskaitos mintis — vėliau). Spalio 6 d. dr. A. Štromas lankėsi St. Catharines, Ont., kur Lietuvių Dienos proga buvo susirinkusi posėdžio Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos taryba. Spalio 7 d. svečias, globotas Aug. Kuolo, išskrido į JAV ir Britaniją.

A. a. Vandai Gylienei mirus, vietoje gėlių aukojo "Tėviškės Žiburiams" $20 Ema Kaunienė ir $10 Agnė Ruzgienė.

Į Šv. Kazimiero kolegiją Romoje studijuoti filosofijos bei teologijos išvyko Edvardas Putrimas ir Kazys Kaknevičius. Pastarasis, prieš išvykdamas Romon, paaukojo "TŽ" $100. Geriausios sėkmės abiem pasiryžėliam!

Kanados ukrainiečių komitetas (Ukrainian Canadian Committee), jungiąs 29 organizacijas, sudarė sutartį su Kanados imigracijos ministerija, pagal kurią jam duodama teisė rūpintis ukrainiečių ir vietnamiečių pabėgėlių imigracija. Pasak komitetо pirm. dr. S. Radchuko, yra per 200 ukrainiečių pabėgėlių Austrijos, Italijos ir Graikijos stovyklose. Dabar ukrainiečiai galės daug lengviau padėti savo tautiečiams imigruoti Kanadon.

Vaizdiniame — garsiniame filme apie Lietuvą, kurį paruošė J. Karpis su J. Cicėnu, pranešėjos pareigas sklandžiai atliko **Vida Adomonytė** (ne Adamonytė, kaip "TŽ" 38 nr. per klaidą parašyta). Ji yra gimusi Montrealyje ir ten baigusi akademinius mokslus; moka 6 kalbas. Olimpiadoje ir pasaulinėje parodoje buvo vertėja. Šiuo metu ji studijuoja miestų planavimą Waterloo un-te ir ruošiasi magistrės laipsniui. Jos tėvai ką tik persikėlė gyventi į Torontą.

P. p. Giedraičiai, gyvenantys Hamiltone, lankėsi "TŽ" redakcijoje ir painformavo apie savo pastangas atsikviesti dukrą iš Vilniaus į Kanadą. Praėjo pusantrų metų, bet sovietinė valdžia neduoda leidimo emigruoti. Jų dukra Alma-Saulė Ločerienė yra vertėja, baigusi universitete vokiečių ir lietuvių kalbas, o jos vyras Leonas-Laimutis yra architektas-interjeristas. Kaip įteikusieji prašymą emigruoti neteko tarnybos ir atsidūrė varge. Nors Helsinkio deklaracija laiduoja piliečiams judėjimo laisvę, bet sovietinė valdžia savo įsipareigojimų nevykdo.

"Polyphony" žurnalas, leidžiamas Ontario istorijos draugijos (The Multicultural Society of Ontario), 1979 m. 1 nr. (vol. 2) išspausdino nemažai medžiagos apie senosios imigracijos lietuvius ir įdėjo keletą nuotraukų (gen. konsulo dr. J. Žmuidzino, pašalpinės sūnų ir dukterų draugijos leidinio, "Birutės" dr-jos protokolų knygos). Taip pat įdėtas Algirdo Stankaus-Saulaičio straipsnis apie pašalpinę Šv. Jono Kr. draugiją su keliomis nuotraukomis blankų, protokolo bei įstatų ištraukų.

• **Labdarybė, norinti reklamos, nustoja būti labdarybe (Hutton).**

1980 metų ekskursijos į EUROPĄ ir VILNIŲ

numatytos šiomis datomis:

Gegužės	1	gegužės	9	8 dienų
Gegužės	15	gegužės	23	8 dienų
Gegužės	29	birželio	12	14 dienų
Birželio	12	birželio	26	14 dienų
Birželio	19	liepos	3	14 dienų
Liepos	3	liepos	17	14 dienų
Liepos	17	liepos	31	14 dienų
Liepos	31	rugpjūčio	14	14 dienų
Rugpjūčio	14	rugpjūčio	28	14 dienų
Rugsėjo	4	rugsėjo	12	14 dienų
Rugsėjo	18	rugsėjo	26	8 dienų
Spalio	1	spalio	9	8 dienų
Lapkričio	6	lapkričio	14	8 dienų

Iš anksto užsisakius ir susidarius bent 5 keleiviams, galima sutvarkyti pageidaujamą maršrutą.

Smulkesnių žinių teirautis pas

V. BAČĖNĄ 416-533-3531

Speciali ekskursija žiemos sporto mėgėjams: Snowbird, Utah

1980 m. vasario 23 — kovo 1 d. vienai savaitei.

Smulkesnių žinių teirautis pas A. KARKIENĘ

tel. 533-3531

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

FRANK BARAUSKAS LTD., Realtor
3828 BLOOR STREET WEST, ISLINGTON, ONTARIO
• NAMAI • VASARNAMIAI • ŪKIAI
Stayner, Springhurst, Wasaga, Collingwood
(705) 445-8819
atstovas MARIO TURCO
ĮSTAIGOS 233-3323 NAMŲ 743-0100

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu); šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5
Telefonas 531-3098
Savininkai S. ir F. Janavičiai

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO INSURANCE AGENCY LTD.
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Old Mill Tailors
Vyriškų ir moteriškų drabužių siuvėjas
7 Riverview Gardens (Bloor ir Jane)
Toronto, Ont. M6S 4E4
RUDI H. SCHNEIDER
Telefonas 769-9535

W. G. DRESHER
REAL ESTATE REALTOR
DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD.
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

FIVE STAR TRAVEL
3830 B BLOOR STREET WEST • ISLINGTON, ONT.
Telefonas 233-5871
Kelionės grupėms ir paskiriems asmenims į visus pasaulio kraštus (ir Lietuvą). Teirautis nuo 11 v.r. iki 7 v.v.
V. PLAČIAKIENĖ — I. DREŠERIENĖ

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Spalio 7 d. Toronto Sunnybrook ligoninėje mirė a. a. Jonas Vaitkus, 62 m. Spalio 10 d., 10 v. r., iš šios šventovės velionis palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse.

— Parapijos choro pobūvis įvyks spalio 13, šeštadienį, parapijos salėje. Po Padėkos sekmadienio choras, vadovaujamas muz. St. Gailevičiaus, pradeda darbo sezoną — 11 v. r. gieda parapijos šventovėje ir po to repetuoja.

— Tikybos pamokos vaikams, besiruošiantiems ateinantį pavasarį pirmajai Komunijai, prasidės spalio 21, sekmadienį, po 10 v. pamaldų. Vaikai priimami pamokoms nejaunesni kaip 7 metų amžiaus. Tikybos pamokoms vadovauti pakviesta seselė Paulė.

— Katalikių moterų draugijos susirinkimas — sekmadienį po 11 v. pamaldų. Kalbėti pakviesta seselė Ignė. Draugija uoliai ruošiasi savo 30 metų veiklos sukakčiai. Meninei programai pakviestas Montrealio "Gintaro" ansamblis.

— Tradicinis kapinių lankymas, pamaldos bei naujų paminklų šventinimas įvyks spalio 28, sekmadienį.

— Pakrikštyta: Liana — Julija Krachle.

— Pamaldos: Šį sekmadienį, 10 v. r. už a. a. Antaną Pačkauską, 11 v. — už a. a. Albertą Šiaudinį ir a a. Joną Senkų.

Lietuvių Namų žinios

— Spalio 4 d. įvyko LN valdybos posėdis, kuriame plačiau aptarti išorinės struktūros pakeitimo projektai. Pasirinktus projektus valdyba pateiks spalio 21 d. LN narių susirinkimui susipažinti. Šiame posėdyje svetainės "Lokys" vedėju valdyba patvirtino R. Sriubiškį.

— Rugsėjo 29 ir 30 d. d. LN Gedimino pilies menėje įvyko dail. Prano Gailiaus meno darbų paroda. Aplankė apie 300 svečių, parduota 16 meno darbų. Parodą globojo skautininkų-kių Ramovė.

— Savaitraščio "N. Lietuva" spaudos balius įvyks spalio 27 d. LN Karaliaus Mindaugo menėje.

— LN vyrų būrelio susirinkimas — šį sekmadienį, spalio 14 d., 3 v. p. p.

— Bilietų į metinį LN balių dar galima gauti LN raštinėje.

— Praėjusio sekmadienio popietėje dalyvavo 120 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: L. Braks ir R. Ulrich iš V. Vokietijos, S. Stanulienė iš Kalifornijos, A. Krolikienė iš St. Petersburg, St. ir F. Lukauskai iš Čikagos, R. Albrechtienė iš Mičigano.

KLB Toronto apylinkės valdybos posėdis — šį ketvirtadienį, 7.30 v. v., Prisikėlimo par. patalpose.

Ryšium su Kanados lituanistinių mokyklų mokytojų diena šį šeštadienį, spalio 13, mokiniai bus paleisti namo 11.30 v.r.

"Meno" bendrovė rengia įvairių lietuvių dailininkų kūrinių parodą spalio 13-14 d. d. 600 Annette St.

"Fabijolės" veikalo repeticija — spalio 14 d., 12.30 v., Prisikėlimo par. patalpose. Šis veikalas bus pakartotas Kristaus Karaliaus šventės proga lapkričio 25 d., 4 v.p.p., Prisikėlimo parapijos salėje. Pelnas Vietnamo pabėgėlių šalpai.

Dail. Alfonso Dargio grafikos paroda rengiama spalio 20-21 dienomis Prisikėlimo par. Parodų salėje. Šios parodos atidarymo bus ir rašytojo J. Jankaus naujausio romano "Anapus rytojaus" sutiktuvės. Rengia — KLK Moterų Dr-jos Prisikėlimo par. skyrius.

Dail. Jurgio Račkaus aliuminio darbai — paveikslai išstatyti "Loon Studios" galerijoje Parry Sound, Ont. Jo paveikslai pasižymi spalvingumu, moderniu stiliumi, nuotaika, ikonografiškumu, kuris netiesiogiai primena lietuvių liaudies meną.

"Tėviškės Žiburių" trisdešimtmečio proga mažojoje Anapilio salėje š. m. gruodžio 8-9 d. d. rengiama dail. Pr. Baltuonio medžio šaknų skulptūros paroda. Rugsėjo pabaigoje šio dailininko paroda buvo surengta Čiurlionio galerijoje Čikagoje, kur susilaukė nemažai dėmesio. Iki šiol jis yra surengęs daugybę parodų įvairiuose Kanados ir JAV miestuose. Prieš porą metų jo kūrinių paroda buvo surengta ir Toronte, bet Anapilyje ji bus pirmoji.

Gautas leidimas steigti augštesniuosius lituanistinius kursus ir Hamiltone. Jau gautos patalpos, sudarytas reikiamas skaičius mokinių. Lektoriumi pakviestas mokyt. A. Rinkūnas iš Toronto. Kursai veiks ketvirtadienių vakarais.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Spalis — Rožinio mėnuo. Mūsų šventovėje Rožinis kalbamas: šiokiadieniais po 8 v. Mišių, sekmadieniais ir šeštadieniais po 9 v. Mišių.

— Pirmosios Komunijos pamokos prasideda spalio 14, sekmadienį po 10 v. Mišių seselių namuose, 57 Sylvan Ave. Tel. 534-5773. Registruoti vaikučius nuo 7 m. amžiaus klebonijoje.

— KLK Moterų Dr-jos susirinkimas — spalio 14 d., po 11.30 v. Mišių Parodų salėje. Programoje dr. N. Ankudavičienės paskaita "Šeimos įtampa ir jos pasekmės". Po paskaitos filmas. Kviečiamos narės ir viešnios.

— Katalikių moterų šios parapijos skyriaus organizuojamos uždaros rekolekcijos įvyks lapkričio 16-18 d. d. Queen of Apostles Renewal Centre, Mississaugoje. Rekolekcijas ves kun. P. Daugintis, SJ, iš Čikagos. Registruotis klebonijos raštinėje. Vietų skaičius ribotas.

— Misijų sekmadienis — spalio 21 d. Rinkliava — misijoms paremti.

— Vietnamo pabėgėliams per parapijos labdaros sekciją aukojo: V. Banelis $120, S. V. Vaitkai $100, J. E. Dvilaičiai $50, E. K. Šlekiai $50, M. S. Briedikiai $50, A. E. Simonavičiai $25, J Strazdas $20. Labdaros sekcija nutarė iškviesti tris pabėgėlių šeimas, kurios greit atvyks. Joms reikės finansinės pagalbos, darbų, drabužių ir butų. Parapijiečiai prašomi prisidėti butų ir darbų suradimu, baldais. Skambinti į parapijos raštinę ar sekcijos pirm. V. Baneliui tel. 241-9632.

— Naujo pianino pirkimui aukojo: J. M. Uleckai $100, J. J. Vitkūnai $25. Parapijos reikalams aukojo: A. Bliūdžius $50, A. Vasiukevičienė $50, D. V. Simonaičiai $25, J. Vaičeliūnas $10.

— Parapijiečiai lankomi susitarus iš anksto telefonu.

— Pakrikštyta Ida, Kazimiero ir Stasės (Sendaitės) Radzevičių dukrelė.

— Naują leidinį "Tau Marija, Rožinis", kun. K. Žitkaus, galima įsigyti klebonijoje. Kaina $2.50. Tai knyga turinti 10 Rožinių, 150 paslapčių su poetiniais apmąstymais.

— Mišios: šeštadienį 8 v. už Aleksandrą ir Aleksiejų, užpr. M. Pečiulienė, 8.30 už Jurgį Smolskį, užpr. J. Smolskienė, 9 v. už Juozą Jonušą, užpr. A. Jonušas, 9.20 už Juozą Jonušą, užpr. A. Jonušas, 10 v. už Vaclovą Sinkevičių, užpr. V. Sinkevičius; sekmadienį 8 v. už Veroniką Senkevičienę, užpr. J. Sloksnaitis ir A. Bauža, 9 v. už Juozą Adomavičių, užpr. M. V. Indrišiūnai, 10 v. už Juozą Adams-Adomavičių, užpr. N. Adams, 11.30 už parapiją, 7 v. v. už Sofiją Stankevičienę, užpr. M. Yokubynienė.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

LIETUVIŠKA
gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ.
Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 537-9070, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont., prieš Lietuvių Namus. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

DABAR YRA GERAS LAIKAS atnaujinti jūsų pūkines arba plunksnines antklodes (kaldras) ir pagalves. Tel. 787-9021 Toronte.

HIGH PARK rajone išnuomojami du kambariai ir virtuvė su baldais. Atskira prausykla. Skambinti telefonu 536-4968 Toronte.

MIAMI BEACH, arti jūros, bendranamyje-kondominiume išnuomojamas butas vieno miegamojo, saliono, virtuvės ir prausyklos su dušu nuo š.m. spalio 1 d. iki vasario 1 d. Informacija — telefonu 1-305-868-1470.

Pranešimas
Lietuvių Namų nariams

Pranešame, kad Toronto Lietuvių Namų ir "Labdara" Foundation

informacinis NARIŲ SUSIRINKIMAS

yra kviečiamas 1979 m. spalio 21, sekmadienį, 3 v.p.p., Lietuvių Namuose, Karaliaus Mindaugo menėje, 1573 Bloor St. West, Toronto, Ont.

SUSIRINKIMO DARBOTVARKĖ
1. Susirinkimo atidarymas.
2. Valdybos pranešimai:
   a. pirmininko,
   b. iždininko,
   c. visuomeninės veiklos koordinatoriaus,
   d. statybos komiteto koordinatoriaus.
3. Diskusijos dėl pranešimų.
4. Einamieji reikalai ir sumanymai.
5. Susirinkimo uždarymas.

Lietuvių Namų valdyba

Ps. Kadangi šis susirinkimas yra informacinis, todėl atskiri pranešimai Lietuvių Namų nariams nebus siuntinėjami.

Toronto Lietuvių Namai maloniai kviečia mielus tautiečius iš arti ir toli atsilankyti į ŠAUNŲ

tradicinį - metinį

BALIŲ

spalio 13, šeštadienį, 6.30 v. vakaro, Karaliaus Mindaugo menėje, 1573 Bloor St. W., Toronte

PROGRAMOJE: Toronto Lietuvių Vyrų Choras "ARAS", vadovaujamas muz. sol. Vaclovo Verikaičio. Akompanuos muz. Linda Marcinkutė. Koncerto pradžia — 7 v.v.

Šilta vakarienė su vynu, paruošta Janinos Bubulienės. Gros populiarus orkestras. Veiks baras. Įėjimas: suaugusiems — $10, studentams ir pensininkams — $9. Bilietai rezervuoti; gaunami LN raštinėje ar per sekmadienių popietes.

LN visuomeninės veiklos koordinacinis komitetas

GAMTOJE

šv. Mišios, sueiga, laužas,

pradedant "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų žiemos sezono veiklą **spalio 14, sekmadienį. Vieta – Central Island. Sueiga – 4 v.p.p., Mišios 5.30 v.p.p. šv. Ritos šventovėje** (pusiaukelyje tarp Central ir Ward salų). Laivai plaukia kas valandą, pradedant 12 v.

PROGRAMOJE: Tautos šventės minėjimas, "Vilniaus" stovyklos prisiminimas, vaišės, skautiški linksmumai. Maloniai kviečiami VISI su skautišku jaunimu pabūti ir sveikai praleisti popietę bei vakarą.

"Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai

Maloniai kviečiame visus atsilankyti į Toronto Ateitininkų Tėvų Komiteto ruošiamą TRADICINĮ

Havajų vakarą

spalio 20, šeštadienį, 7 v. vakaro, Prisikėlimo parapijos auditorijoje

PROGRAMOJE: "Gintaro" ansamblis, išraiškos šokėja Daiva Stadytė, gitaristas Rainis Valiūnas. Šokiams gros geras orkestras, bus turtinga loterija, šiltų valgių ir stiprių gėrimų bufetas.

BILIETŲ KAINA: suaugusiems $5.00, studentams ir pensininkams $3.00

Dailininko A. Dargio meno darbų

PARODA

rengiama spalio 20-21 d.d., Prisikėlimo parapijos Parodų salėje.

Atidarymas – spalio 20, šeštadienį, 4 v.p.p.

Kartu su parodos atidarymu bus rašytojo Jurgio JANKAUS naujai išleistos knygos "Anapus rytojaus" sutiktuvės 5 v.p.p.

Sekmadienį paroda bus atdara nuo 10 v.r. iki 2 v.p.p. Parodą globoja KLK Moterų Dr-jos Prisikėlimo parapijos skyrius. Visi kviečiami dalyvauti.

JURGIO RAČKAUS
meno darbų PARODA

vyksta "Loon Studios" galerijoje,
53 Church St., Parry Sound, Ontario

Parry Sound miestelis atsiremia į gražią Georgian Bay įlanką. Važiuoti 400 keliu, paskui 69 ir 69B per patį miestelį.

Spalvingi aliuminiaus paveikslai gražiai derinasi su lietuvišku galerijos vidumi. Pats laikas keliauti, kai rudens gamta tokia spalvinga!

Paroda atidaryta nuo 10 valandos ryto iki 8 val. vakaro, įskaitant šeštadienius ir sekmadienius. Sutikti patį menininką galima bus spalio 20, šeštadienį. Tą dieną paroda yra uždaroma.

Dr. Dainius Žutautas
atidarė
ODONTOLOGIJOS KABINETĄ
Toronte, 2352 YONGE STREET, kambarys 201
Pacientus priima pagal susitarimą
Telefonas: 484-1272

THE PORTRAIT GALLERY
Lietuvis fotografas
Petras Žemaitis,
Specialistas portretų, vestuvinių ir vaikų nuotraukų. Įrėminimai
ADRESAS: **31 King Street, Weston, Ontario** (Market Place)
Tel. 249-3177, po 6 valandos vakaro **248-9564**

MONTREALQUE

Jaunimo ansamblis "Gintaras" po sėkmingos išvykos į Angliją pradėjo naują sezoną su nemaža paklausa pasirodymams, kurie pareikalauja daug pasiruošimo ir pasiryžimo.

Ansamblį sudaro 50 asmenų, kurių 19 groja liaudies instrumentų orkestre, 9 — dainuoja, o kiti šoka. Nauji seniūnai: Danielius Mališka — vyresniųjų berniukų, Rūta Kuzaitytė — vyresniųjų mergaičių, Rimas Piečaitis — orkestrantų, Kristina Kličiūtė — dainininkių, Raimundas Šiaučiulis — veteranų. "Gintaro" vadovė ir tautinių šokių mokytoja — Rasa Lukoševičiūtė, orkestro vedėjas — Andrius Lapinas, choro — Ina Kličienė ir "Gintarėlio" — sesuo Teresė.

Pirmasis "Gintaro" pasirodymas bus KLK Moterų Dr-jos Lietuvos Kankinių parapijos skyriaus 30 metų sukakties šventėje Toronte š.m. lapkričio 17 d., o "Gintarėlio" — Lietuvos kariuomenės ir šaulių šventėje š.m. lapkričio 25 d. Montrealyje.

Be to, "Gintaras" turės duoti pažadėtą koncertą kvebekiečiams už Montrealio ribų, savo tradicinį metinį koncertą Montrealyje ir, jei jėgos leis, susitarti dėl išvykos į Niujorką.

Maloni staigmena, bet didžiai įpareigojanti yra ponios Klaros Mrongowius, gyvenančios V. Vokietijoje, siūlymas, gautas per Z. Lapiną, finansuoti išleidimą liaudies instrumentų orkestro plokštelės. Tai didelis darbas, dėl kurio gali tekti atsisakyti net nuo kaikurių ankstesnių įsipareigojimų. Plokštelės išleidimas, šią progą praleidus, vargiai ar bus įmanomas jau vien dėlto, kad veteranai, grojęs orkestre nuo jo įsteigimo ir pasiekę augštą muzikos lygį, baigia studijas ir palieka Montrealį. Nebus plokštelės išleidimas įmanomas ir be bendro pasiryžimo: muziko Zigmo Lapino, orkestro įsteigėjo ir ilgamečio jo vadovo, veteranų muzikantų — Algio Lapino, Andriaus Lapino, Gintaro Nagio, Lino ir Rimo Piečaičių, Rimo Ališausko, Gailiaus Lapino, Lino Staškevičiaus, Rimo Žitkaus, Petro Vaupšo, Raimondo Zabieliausko, Algio Jaugelio, Danio Povilaičio. Gal kiek mažiau reikėtų veteranių pagalbos kanklininkėms.

Metinis gintariečių tėvų susirinkimas numatytas š.m. gruodžio 2. I. M.

"LITO" 25 METŲ SUKAKTIS

Šiais metais sueina 25-ri metai, kai Montrealyje įsisteigė Lietuvių Kredito Unija "LITAS".

Jis kelių pasiryžėlių dėka šiais sukaktuviniais metais artėja prie dešimties milijonų dolerių kapitalo.

Kiekviena sukaktis yra neeilinis reiškinys, vienaip ar kitaip minėtinas, juo labiau Montrealio Lietuvių Kredito Unijos "LITAS", kuri savo ekonomine ir tautine veikla tapo pagrindine atrama.

Šiai sukakčiai paminėti sudaryta komisija, kurion įeina: A. Vaupšas, J. Adamonis, B. Bulota, R. Rudinskienė ir J. Siaučiulis.

Iškilmingas minėjimas ir pokylis įvyks 1980 m. sausio 19 d., 7 v.v. Canadian Slovak Building patalpose, 7220 Hutchison St. Minėjimas vyks salėse, kurių viena skirta visiems, o kita jaunimui.

Numatyta Ši programa: oficialioji dalis, po to meninė programa, kuria atliks Bostono lietuvių vyrų sekstetas, vadovaujamas muziko J. Gaidelio. Bus išskirtinai puikios vaišės. Visi "LITO" nariai ir svečiai maloniai kviečiami ruoštis ir jame gausiai dalyvauti.

Įėjimo pakvietimai neužilgo bus atspausdinti ir gaunami "LITE" darbo valandomis. Kaina "LITO" naraims — tiktai $3, "LITO" narių svečiams — $10. Smulkesnės informacijos bus skelbiamos spaudoje.

"LITO" 25-rių metų sukakčiai ruošti komisija

Sol. Gina Čapkauskienė spalio mėn. gale 6 savaitėm išskrenda koncertuoti į Australiją. Spalio 20 d. galėsim palinkėti jai laimingos kelionės ir pasidžiaugti paruoštu rečitaliu AV par. salėje. Akomponuos M. Roch. Koncertą rengia KLK Moterų Dr-jos Montrealio skyrius, kurio pirmininkė yra Genė Kudžmienė.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Maloniai kviečiame visus tautiečius į **ISLEISTUVINĮ**

sol. Ginos Čapkauskienės

KONCERTĄ

spalio 20, šeštadienį, 7 val. vakaro,
Aušros Vartų parapijos salėje

Po iškilios meninės programos — paveikslų loterija, šaltų valgių vakarienė, baras. Šokiams gros "Pegasas"

Įėjimas:
suaugusiems — $6.00,
moksleiviams — $4.00

Rengia —
KLK Moterų Draugijos Montrealio skyrius

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1465 DE SEVE STREET, MONTRĖAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6.0 %	Asmenines	13.0 %
Taupomąsias s-tas	10.0 %	Nekiln. turto	11.75 %
Pensijų planas	9.0 %	Čekių kredito	14.0 %
Term. ind. 1 m.	11.0 %	Investacines nuo	14.0 %

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.

Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.; sekmadieniais nuo 10.45 ki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: Ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 valandos vakaro ir penktadieniais nuo 12 iki 6 valandos vakaro.

NAUJAS PASIŪLYMAS

namų savininkams ir nuomininkams

APDRAUSTI NAMŲ INVENTORIŲ PAGAL DABARTINĘ NAUJO PERKAMO DAIKTO VERTĘ.

Lig šiol draudas už inventorių mokėdavo jo pirkimo vertę, atskaičius nusidėvėjimą

Pagal naują planą yra mokama tiek, kiek šiandieną ar nelaimės atveju toks daiktas kainuos (Gal 2-3 kartus daugiau)

Draudimo kainos skirtumas yra nedidelis

TEIRAUTIS:
Adamonis Insurance Agency Inc.
Tel. 722-3545